

MATIČA

Ostavština Jelačić u Hrvatskome povijesnome muzeju

Rovinj: Sedmi susreti književnika
hrvatskih manjina

Spomenik hrvatske pobjede
"Oluja '95." u Kninu

Marijana i Željko Pavić, uspješni
hrvatski aktivisti iz Kalifornije

MATIČA

Mjesečna revija
HRVATSKE MATICE ISELJENIKA /
Monthly magazine of the
Croatian Heritage Foundation

Godište / Volume LX
Broj / No. 11/2010

Nakladnik / Publisher
Hrvatska matica iseljenika /
Croatian Heritage Foundation

Za nakladnika / For Publisher
Katarina Fuček

Glavni urednik / Chief Editor
Hrvoje Salopek

Uredništvo / Editorial Staff
Željka Lešić, Vesna Kukavica

Tajnica / Secretary
Snježana Radoš

Dizajn i priprema / Layout & Design
Krunoslav Vilček

Tisak / Print:
Vjesnik, Zagreb

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
www.matis.hr

Naslovnica:
Ban Josip Jelačić
(Hrvatski povijesni muzej)

File Edit View Favorites Tools Help

www.matis.hr

Posjetite stranice web portala Hrvatske matice iseljenika!

Web stranice
HMI čitaju se
diljem
svijeta,
dostupne su na
tri jezika
(hrvatski,
engleski,
španjolski)
i bilježe
stalan porast
posjećenosti.

Budite korak ispred ostalih i predstavite se hrvatskim
iseljeničkim zajednicama, uglednim poslovnim
Hrvatima u svijetu i njihovim partnerima.

Oglašavajte na web portalu Hrvatske matice iseljenika!

Internet marketing HMI osmislio je nekoliko načina oglašavanja:

■ BANERI ■ SPONZORIRANI ČLANAK ■ SPONZORIRANE RUBRIKE

Odjel za marketing i promociju HMI - Ivana Rora
tel. (+385 1) 61 15 116 ■ fax. (+385 1) 61 11 522
mob. 099 61 15 116 ■ E-mail: marketing@matris.hr

- 5 Izaslanstvo slovačkih Hrvata posjetilo HMI
- 6 Rovinj: Susreti književnika hrvatskih manjina
- 10 Knjiga Ramona Díaza Eterovica: Druga želja
- 13 Kanadski Hrvat gradonačelnik Hamiltona
- 14 Obljetnica Hrvatske katoličke misije Nica
- 16 Umrlea pjesnikinja Vesna Parun
- 17 Nagrade za promicanje hrvatske kulture u svijetu
- 18 Sebastijan Čolakić, predsjednik Hrvatske udruge u Janjevu
- 21 HSK: Prijedlog za Bleiburg
- 22 Spomenik hrvatske pobjede u Kninu
- 24 EKO ETNO HRVATSKA EUROPA TOUR u Zadru
- 25 Obljetnica Hrvatskoga filatelističkog saveza
- 26 Emisija HTV-a "Lijepom našom" u Subotici
- 28 Tomislav Žigmanov dobitnik nagrade "Fra Lucijan Kordić"
- 30 Knjiga: Stari Šibenik – kalama, skalama i butama
- 33 Ostavština Jelačić u Hrvatskome povijesnome muzeju
- 37 HMI: izložba slika Tomislava Dubičanca

45 ISTARSKA
ŽUPANIJA

- 38 Marijana i Željko Pavić, hrvatski aktivisti iz Kalifornije
- 43 Donacija Daniela Keasa konzulatu u Melbourneu
- 48 HMI: Bašiči - most JAR-a i Hrvatske
- 49 Retrospektivna izložba Roberta Auera
- 55 Berlin: Prozna večer uz knjige Ruže Kanitz
- 58 Susret pjesnika u Rešetarima

KOLUMNE

9

Globalna Hrvatska
(Vesna Kukavica)

45

Hrvatske županije
(Zvonko Ranogajec)

52

Povijesne obljetnice
(Željko Holjevac)

60

Govorimo hrvatski
(Sanja Vulić)

56

Legende o
rodijaku
Čipi
(Petar Miloš)

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
E-mail: matica@matis.hr Web: www.matis.hr

GODIŠNJA PRETPLATA / ANNUAL SUBSCRIPTION
(zračnom poštom / airmail)

SAD / USA 60 USD, Kanada / Canada 65 CAD,
Australija / Australia 80 AUD,
Novi Zeland / New Zealand 60 USD,
Južna Afrika / South Africa 60 USD,
Južna Amerika / South America 60 USD
(običnom poštom / regular mail)
Europa / Europe 25 EUR, Hrvatska / Croatia 100 kn

DEVIZNI RAČUN BROJ /
FOREIGN CURRENCY ACCOUNT:
Acc. No. 702000-VAL-9100000-132344-273
IBAN HR06 2340 0091 5102 96717
SWIFT CODE: PBZGHR2X
Privredna banka Zagreb, Račkog 6

ŽIRO RAČUN ZA UPLATU U KUNAMA /
DOMESTIC CURRENCY ACCOUNT (IN KUNA):
Acc. No. 2390001-1100021305
Hrvatska poštanska banka

Naručite i vi svoju MATICU jer MATICU je most hrvatskoga zajedništva

Želite li primati MATICU kao dar koji će stizati na Vašu kućnu adresu? Jedino što trebate učiniti jest poslati nam popunjenu narudžbenicu i uplatiti na naš račun odgovarajući novčani iznos koji pokriva troškove slanja. MATICA će potom svaki mjesec stizati u Vaš dom. Naručite, čitajte i preporučite MATICU Vašoj rodbini i prijateljima, kako biste aktivno sudjelovali u ostvarivanju MATIČINE misije: biti čvrsti most između Hrvatske i Hrvata diljem svijeta.

Ime i prezime / Name and surname

Adresa / Address

Grad / City

Država / State

Pošt. broj / Zip Code

Tel.

Fax.

E-mail

Datum / Date

ZAJAMČITI KONSTITUTIVNOST I RAVNOPRAVNOST HRVATSKOG NARODA U BIH

ZAGREB - Predsjednica Vlade Jadranka Kosor sastala se u Banskim dvorima s nadbiskupom Vrhbosanske nadbiskupije kardinalom Vinkom Puljićem koji joj je pritom uručio svoju monografiju "Kardinal od Vrhbosne", priopćeno je iz Vlade RH.

Na sastanku su razgovarali o aktualnoj situaciji i položaju Katoličke crkve i hrvatskog naroda u BiH, a predsjednica Vlade istaknula je kako hrvatska vlada daje potporu jedinstvenoj BiH triju konstitutivnih i ravnopravnih naroda. Osvrnula se i na ustavne reforme, dodavši kako je važno da se provedu i da zajamče konstitutivnost i ustavnu ravnopravnost hrvatskog naroda, stoji u priopćenju. Kardinal Puljić je istaknuo zauzimanje Katoličke crkve u BiH za očuvanje opstojnosti hrvatskog naroda u toj zemlji. Premijerka je u vezi s tim izvijestila kardinala da je prijedlog strategije RH prema Hrvatima izvan Hrvatske u završnoj fazi.

TADIĆ SE ISPRIČAO I POKLONIO VUKOVARSKIM ŽRTVAMA

VUKOVAR - "Ovdje sam, poklanjajući se žrtvama, da još jednom uputim riječ isprike, da iskažem žaljenje, da stvorim mogućnost da Srbi i Hrvati, Srbija i Hrvatska, okrenu novu stranicu povijesti, da se stvore mogućnosti da naša djeca ne budu opterećena

1990-im godinama", rekao je srbijanski predsjednik Boris Tadić 4. studenog na Ovčari, mitskom mjestu stradanja hrvatskog naroda u Domovinskom ratu. Istaknuo je da Srbija želi politiku dobrosusjedstva i suradnje, politiku suprotnu od politike devedesetih godina prošlog stoljeća te su zato na Ovčari, uz odavanje počasti žrtvama, misli okrenute budućnosti. "Priznanjem zločina, isprikom i žaljenjem stvaraju se mogućnosti za oprostaj i pomirenje", rekao je Tadić te dodao da je to pretpostavka nove budućnosti.

NAJVIŠA DRŽAVNA IZASLANSTVA POLOŽILA VIJENCE I ZAPALILA SVIJEĆE NA MIROGOJU

ZAGREB - U povodu obilježavanja blagdana Svih svetih i Dušnog dana, najviša državna izaslanstva položila su vijence i zapalila svijeće na zagrebačkom groblju Mirogoju. Predsjednik Republike Ivo Josipović položio je vijenac na spomenik Glas hrvatske žrtve - Zid boli, na grob Narodnih heroja na Mirogoju, na Središnji križ u Aleji poginulih hrvatskih branitelja, na grob prvoga hrvatskog predsjednika Franje Tuđmana, na grob predsjednika Vlade od 2000. do 2003. godine Ivica Račana te na Zajedničku grobnicu za neidentificirane žrtve iz Domovinskog rata na Krematoriju. Predsjednica Vlade Jadranka Kosor s izaslanstvom i Udrugama proisteklim iz Domovinskog rata položila je vijence i zapalila svijeće kraj spomenika Glas hrvatske žrtve - Zid boli, Središnjeg križa u Aleji poginulih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata, na grobu prvoga hrvatskog predsjednika dr. Franje Tuđmana te na Zajedničkoj grobnici za neidentificirane žrtve iz Domovinskog rata na Krematoriju.

PAPA DOLAZI U PRVOJ POLOVICI IDUĆE GODINE

ZAGREB - Papa Benedikt XVI. pismom nas je obavijestio da prihvaća poziv državnog vrha i Crkve i najvjerojatnije će u prvoj polovici iduće godine posjetiti Zagreb. U našoj zemlji će provesti jedan vikend koji će biti proglašen Nacionalnim danom obitelji, izvijestili su nakon sastanka na Pantovčaku predsjednik Ivo Josipović, zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić i predsjednik Hrvatske biskupske konferencije mons. Marin Srakić. Predsjednik je ocijenio kako je to veliki događaj za Hrvatsku te najavio da će se osnovati državna komisija sastavljena od predstavnika Ureda predsjednika, Vlade i Katoličke crkve. Josipović je ujedno podsjetio kako je još za njegova posjeta papi Benediktu XVI. rečeno da Hrvatska ima potporu Vatikana i to ne samo u pogledu ulaska u EU, nego i u pogledu reformi koje se provode u Hrvatskoj te regionalne politike, pomirbe i suradnje. Kardinal Bozanić je naglasio kako je posjet Svetog Oca radosna vijest, osobito za vjernike.

glašen Nacionalnim danom obitelji, izvijestili su nakon sastanka na Pantovčaku predsjednik Ivo Josipović, zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić i predsjednik Hrvatske biskupske konferencije mons. Marin Srakić. Predsjednik je ocijenio kako je to veliki događaj za Hrvatsku te najavio da će se osnovati državna komisija sastavljena od predstavnika Ureda predsjednika, Vlade i Katoličke crkve. Josipović je ujedno podsjetio kako je još za njegova posjeta papi Benediktu XVI. rečeno da Hrvatska ima potporu Vatikana i to ne samo u pogledu ulaska u EU, nego i u pogledu reformi koje se provode u Hrvatskoj te regionalne politike, pomirbe i suradnje. Kardinal Bozanić je naglasio kako je posjet Svetog Oca radosna vijest, osobito za vjernike.

BARROSO: OSTVAREN VELIKI NAPREDAK

BRUXELLES - Predsjednica hrvatske vlade Jadranka Kosor sastala se u sjedištu Europske komisije s njezinim predsjednikom Joseom Manuelom Barrosom. Barroso je pohvalio Hrvatsku. Prema njegovim riječima, pregovori se obavljaju postojanom brzinom, a hrvatska vlada nalazi se na putu važnih reformi. Ne želeći prejudicirati skoro izvješće Europske komisije o napretku Hrvatske, predsjednik Barroso je ipak naglasio kako za Hrvatsku i dalje ostaju ključna pitanja - reforma pravosuđa, borba protiv korupcije i organiziranog kriminala, zaštita prava manjina i suradnja s Haškim sudom. "Završetak pregovora moguć je sljedeće godine ako Hrvatska pojača napore", rekao je Barroso te istaknuo kako je Hrvatska uvelike napredovala, ali je ostalo puno izazova u najtežim poglavljima.

Predstavilo se novo vodstvo HKS-a

Novi predsjednik HKS-a Rado Janković govorio je o planovima da se ljeti organizira tečaj hrvatskoga jezika za djecu i mlade u Slovačkoj, na kojem bi sudjelovali polaznici iz svih krajeva u kojima žive gradišćanski Hrvati

Izaslanstvo predstavnika Hrvatskoga kulturnog saveza u Slovačkoj (Hilda Mitterpach, Mario Fogl i Rado Janković) u posjeti Hrvatskoj matici iseljenika

Ravnateljica Fuček izvijestila je predstavnike slovačkih Hrvata o početku tečaja hrvatskog jezika na Internetu, u čijoj izradi sudjeluje i HMI, te je pozvala sunarodnjake da se uključe u taj projekt. Najavila je i održavanje ovogodišnjeg Foruma hrvatskih manjina koji će biti posvećen medijima. Govorila je i o izradi Strategije za Hrvate izvan Hrvatske koja će ujediniti sva tijela koja se bave tom problematikom. Rekla je kako će i skori pristup Hrvatske Europskoj uniji znatno olakšati suradnju s hrvatskim manjinama u Europi.

U sklopu svog boravka u Zagrebu izaslanstvo HSK posjetilo je i Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Hrvatskoga sabora te Samostalnu službu za Hrvate u inozemstvu Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija. ■

Tekst i snimke: **Hrvoje Salopek**

Izaslanstvo predstavnika Hrvatskoga kulturnog saveza u Slovačkoj (HKS) boravilo je 11. listopada 2010. godine u službenom posjetu Zagrebu. U izaslanstvu su bili Rado Janković, predsjednik HKS-a, Mario Fogl, tajnik i Hilda Mitterpach, predsjednica Hrvatskoga kulturnog društva iz Hrvatskog Jandrofa.

U sklopu svog boravka u Zagrebu izaslanstvo je posjetilo Hrvatsku maticu iseljenika. Na sastanku u HMI-ju razgovarali su s predstavnicima Matice na čelu s Katarinom Fuček, ravnateljicom HMI-ja.

Predsjednik HKS-a Rado Janković izvijestio je nazočne o promjenama u vodstvu HSK koje su se dogodile na 10. kongresu ove krovne organizacije slovačkih Hrvata, a koji je održan u svibnju ove godine. Tada je za novog predsjednika

izabran Rado Janković iz Hrvatskog Jandrofa koji je zamijenio dotadašnjega dugogodišnjeg predsjednika Jurja Cvečka iz Devinskoga Novog Sela. Za potpredsjednicu je izabrana Marija Brozović, a za tajnika Mario Fogl.

Janković je najavio kako će HSK uz postojeće prostorije u Devinskome Novom Selu, otvoriti i ured u Hrvatskome Jandrofu. Govorio je i o planovima da se ljeti organizira tečaj hrvatskoga jezika za djecu i mlade u Slovačkoj, na kojem bi sudjelovali polaznici iz svih krajeva u kojima žive gradišćanski Hrvati. Izvijestio je nazočne i o namjeri slovačkih vlasti da u Hrvatskom Grobu (hrvatskom naselju) nasele, zbog industrijalizacije, oko 15.000 novih stanovnika, što bi sasvim narušilo dosadašnje etničke odnose.

U razgovoru s ravnateljicom Katarinom Fuček

ENG A delegation of the Croatian Culture Federation of Slovakia paid an official visit to Zagreb on October 11th, during which it also visited the CHF.

Susreti koji povezuju hrvatsko književno blago

Đuro Vidmarović upozorio je na vrlo nepovoljnu pojavu, a to je sve veća dioba naših manjina. Tako su se primjerice Hrvati u Vojvodini podijelili na Bunjevce i Šokce, u Gradišću na one koji su u Austriji i one koji su u Mađarskoj

Napisala: **Ana Bedrina**

Sedmi susreti književnika hrvatskih manjina s književnicima u Republici Hrvatskoj održani su u Rovinju od 14. do 16. listopada ove godine. I ove godine na Susretu su nazočili i drugi izvan-domovinski književnici te oni iz domovine Hrvatske. Organizatori su i nadalje Hrvatsko kulturno društvo "Franjo Glavinić", rovinjski odbor Matice hrvatske, pulska podružnica Hrvatske matice iseljenika uz potporu Ministarstva kulture i nadasve Grada Rovinja.

Kako se uobičajilo prijašnjih godina, Sedmi susreti književnika započeli su književnom večeri u Domu kulture u Rovinju. Program je započeo hrvatskom himnom "Lijepom našom" te svečanom pjesmom Istarske županije "Krasna zemljo", u izvedbi mješovitog zbora HKD-a "Franjo Glavinić" te pod ravnanjem Irene Turković.

ISKUSTVA I PRIMJEDBE PISACA

Pozdravnom riječi dobrodošlice nazočnima se obratio glasnogovornik Susreta Mario Sošić te je pozvao ugledne goste da se obrate skupu, a posebno je pozdravio Stjepana Medu iz Ministarstva vanjskih poslova i Ivanku Roksandić iz saborskog Odbora za manjine. Meda je istaknuo da MVPEI ima posebnu službu za Hrvate u inozemstvu, koja se brine o čuvanju žive i pisane riječi kao glavnih elemenata očuvanja identiteta Hrvata u svijetu. Napomenuo je da se upravo izrađuje strategija odnosa matice zemlje s iseljeništvom koja će donijeti i odgovarajuća zakonska rješenja. Roksandić je rekla da će upravo iskustva i primjedbe pisaca u inozemstvu biti dragocjene za izradu strategije. Ana Bedrina iz HMI-ja istaknula je da su Susreti u Rovinju postali mjesto upoznavanja domovinskih i izvan-domovinskih književnika i mjesto izricanja problema i potreba u hrvatskim manjinskim zajednicama. Izra-

zila je žaljenje što su, zbog nedostatka sredstava, izostali predstavnici Hrvata iz Makedonije i Rumunjske te želju da se, uz više razumijevanja i lokalnih i državnih vlasti, ostvare i sljedeći Susreti. U nastavku večeri ovogodišnje pjesnike najavile su Sonja Dušić i Dolores Petričić, a nastupili su: Jurica Čenar i Robert Hajszan iz Gradišća, Malkica Dugeč i Zdravko Luburić iz Njemačke, Ljubica Kolarić-Dumić iz Srijema, Tripun Gr-gurević i Andrija Petković iz Boke kotorske, Šimun Šito Ćorić iz Švicarske, Antonio Sammartino iz talijanskog Molisea, Nevenka Nekić iz Zagreba i Janko Crljenica iz Marčane.

Uobičajeno, sljedeći dan Susreta pripada stručno-znanstvenom skupu s predstavljanjem publikacija naših sunarodnjaka u susjednim zemljama i svijetu. Đuro Vidmarović upozorio je na vrlo nepovoljnu pojavu, a to je sve veća dioba naših manjina.

Tako su se Hrvati u Vojvodini podijelili na Bunjevce i Šokce, u Boki kotorskoj neki se nazivaju Perašćani, u BiH se dijele na Hrvate iz Bosne i one iz Hercegovine, a u Gradišću na one koji su u Au-

strijii i one koji su u Mađarskoj. Vidmarović smatra da je hrvatska književnost tamo gdje pišu i govore Hrvati, a oni bi morali pisati za cjelokupno čitateljstvo matičnog naroda. Najgore je zatvaranje u vlastiti geto.

SAMOĆA STRANACA U KNJIŽEVNOSTI

Fra Šimun Šito Ćorić predstavio je antologiju pisaca franjevac iz Hercegovine, koja je upravo izašla iz tiska. Antologija obuhvaća pisanu riječ franjevaca od utemeljenja tzv. Prekomorske provincije 1217. godine do današnjih dana. Nevenka Nekić je na primjeru Lidije Weiss govorila o prozno-poetskim zapisima iseljenika. Weiss je s roditeljima krenula u Njemačku nakon završetka gimnazije. Školovala se za arhitekticu, ali se nikad nije odrekla pisane riječi koja joj je postala oslonac. Jurica Čenar iz Gradišća govorio je o stogodišnjoj tradiciji "Hrvatskih novina" i literaturi koja je u njima objavljena. Čenar je pisac koji se predstavio i zanimljivom vizualnom i tonskom poezijom. Robert Hajszan iz Gradišća govorio je o hrvatskim piscima u Gradišću i o biblioteci Panonskog instituta. Na dosadašnjim rovinjskim susretima Robert Hajszan je dogovorio izdavanje djela naših pisaca ne samo iz Gradišća, već iz Makedonije, Boke kotorske, Vojvodine i Južne Afrike, te je predočio sva nova izdanja. Zdravko Luburić iz Njemačke govorio je o samoći stranaca u književnosti na njemačkom i hrvatskom jeziku. Domagoj Ante Petrić je, govoreći o istraživačkoj literaturi i novinstvu u hrvatskoj dijaspori, ustvrdio da su hrvatski pisci često pisali o tabu-temama iz novije

Šesti susreti književnika hrvatskih manjina s književnicima u Republici Hrvatskoj održani u Rovinju

Priopćenje za javnost

Prvi put ove godine organizatori i sudionici VII. susreta književnika hrvatskih manjina s književnicima u Republici Hrvatskoj uputili su priopćenje za javnost: "S obzirom na vrlo slabu informiranost u domovini o hrvatskoj pisanoj riječi autohtonih Hrvata, kao i pisaca hrvatskog podrijetla koji u izvandomovinstvu pišu na stranim jezicima, molimo Vas da nam u sljedeće dvije godine pomognete financirati naša dva projekta:

Panoramu književne riječi autohtonih Hrvata i Panoramu književne riječi pisaca hrvatskog podrijetla na stranim jezicima, a izdali bismo ih dvojezično - na hrvatskom jeziku i na izvornom jeziku književnika.

Napominjemo da do sada nisu postojala takva izdanja, a krajnje je vrijeme da ih u općem nacionalnom interesu dobijemo. Uz Vašu pomoć mi bismo mogli realizirati oba projekta. Pri tome bismo rado poslušali i Vaše sugestije.

Nadamo se zajedničkoj uspješnoj suradnji na oba ova projekta te Vam unaprijed zahvaljujemo i prijateljski Vas pozdravljamo.

U ime Pokretačkog odbora, prof. Branimir Crljenko.

hrvatske povijesti. Posebno su zapažene teme o progonima nakon Drugoga svjetskog rata. Malkica Dugeč iz Njemačke govorila je o hrabrosti pisaca koji su pisali o slobodi čak i pod prijetnjama, te o upornom predstavljanju hrvatskih pisaca u Njemačkoj. Ljubica Kolarić Dumić, koja živi u Rijeci a rodom je iz Srijema, govorila je o 20. obljetnici protjerivanja Hrvata iz Srijema. Andrija Petković, glasnogovornik crnogorske vlade, govorio je o divljoj ljepoti Crne Gore, posebno Boke kotorske, i ljepoti Bokeljke kao inspiraciji za pjesnike.

RECITAL S PULSKIM I INOZEMNIM PJESNICIMA

Nastupio je i bračni par Miljenko i Desa Dujela, koji su se vratili u rodni Zadar nakon 40-godišnjeg boravka u Rimu (Italija). Desa Blaslov Dujela govorila je o djelovanju Hrvatsko-talijanske udruge u Rimu i o posebnom značaju održavanja tečajeva hrvatskog jezika na tom području, kao i o izdavanju jedinoga hrvatsko-talijanskog časopisa "Insieme - Zajed-

no" u Italiji. Miljenko Dujela, redatelj i publicist na RAI-ju u Rimu, naglasio je važnost ne samo očuvanja hrvatskog jezika, već i širenja i predstavljanja hrvatskog jezika u svijetu korištenjem novih tehnologija. Zaključno predavanje iznio je Antonio Sammartino iz Molisea, govoreći stihove 'na našu', te predstavio nova izdanja Naklade "Agostina Piccoli".

Treći dan organiziran je izlet u Bale, Medulin i Banjole. Središnji dio izleta dogodio se u parku pred monumentalnim kipom oca hrvatske književnosti Markom Marulićem, gdje je izveden recital s pulskim i inozemnim pjesnicima. Priključili su im se i pulski gimnazijalci s profesorima-mentorima Filipom Zoričićem i Meri Šimunov, koji su predstavili život i djelo Marka Marulića i djelić njegove "Judite" i "Molitve suprotive Turkom". Pulska povjesničarka umjetnosti Gorka Ostojić Cvajner predstavila je, uz sve pohvale velebnom djelu, autoricu kipa Mariju Ujević. A cvijeće su poklonili Marulu Nevenka Nekić i fra Šimun Šito Ćorić. ■

Program je započeo hrvatskom himnom te svečanom pjesmom Istarske županije "Krasna zemljo"

ENG The seventh meeting of writers from the Croatian minority communities abroad with homeland writers was held in Rovinj from October 14th to 16th of this year.

Osnovano "Hrvatsko-čileansko kulturno društvo"

Visko Haladić, dožupan splitsko-dalmatinske županije, Anđelka Visković, dogradonačelnica Splita, Luis Alberto Sepulveda veleposlanik Čilea u RH i Branka Bezić Filipović, voditeljica splitskog ureda Hrvatske matice iseljenika

SPLIT - U petak, 15. listopada u Mar-montovoj 5, gdje se nakon 18 godi-na ponovno nalazi splitski ured Hrvatske matice iseljenika, predstavljeno je i novo "Hrvatsko-čileansko kulturno društvo". Događaj su uveličali svojom nazočnošću veleposlanik Čilea iz Zagreba, Luis Alberto Sepulveda i prvi tajnik Veleposlanstva Čilea pri Svetoj Stolici Ricardo Guzman, kao i splitsko-dalma-

tinski dožupan Visko Haladić i dogra-donačelnica Splita Anđelka Visković. Osim povratnika iz Čilea, te večeri su se u uredu Matice našli predstavnici split-skih ustanova koji su tijekom prethod-nih godina u suradnji s Maticom odradi-li mnogobrojne programe, od osnovne škole "Bol", Naklade Bošković, Muzeja grada Splita, Prirodoslovnog muzeja, Gradske knjižnice Marka Marulića,

te predstavnici svih medija koji prate rad naše ustanove. Nazočnima se pri-godnom riječju obratila Branka Bezić Filipović u svojstvu voditeljice podruž-nice i dopredsjednice društva, koje će djelovati u Matičinu uredu. Zatim je o planovima društva govorila Vesna Mi-mica Gallardo, predsjednica društva, rođena u Porveniru na Ognjenoj zemlji, koja sa svoja dva sina živi u Spli-tu već više od šest godina. S obzirom na sve veći broj povratnika iz Čilea, ali i činjenice da je to zemlja koja ide ve-likim koracima naprijed, ovakvo druš-tvo će predstavljati još jednu kariku u lancu kulturnih i gospodarstvenih veza između naših naroda. Događaj je obo-gatila pjesmom klapa "More - Split", koja je ove godine nastupila na nizu huma-nitarnih koncerata u Čileu za pomoć nastradalima od potresa, a premijer-no je bio prikazan i film "Zavičajni me-mento" redatelja Edija Mudronje. Film je snimljen u Punta Arenasu, sufinan-ciralo ga je Ministarstvo kulture RH, a u njemu se prikazuje grupa polaznica tečaja hrvatskog jezika koju čine dame u zrelim godinama, a koje su podrije-tlom vezane uz Hrvatsku.

SMOTRA MISIJSKIH ZBOROVA U SINDELINGENU

NJEMAČKA - Tradicionalna 13. smotra crkvenih zborova iz hrvatskih katoličkih misija i zajednica u Njemačkoj održana je 24. listopada u crkvi Presvetoga Trojstva u Sindelfingenu, u organizaciji Hrvatskoga dušobrižničkog ureda iz Frankfurta na Majni i HKZ Sindelfingen. Prije smotre, koju je otvorio delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj i ravnatelj dušo-brižništva za Hrvate u inozemstvu fra Josip Bebić, služena je misa koju je predvodio Bebić. Slijedio je nastup zborova: HKZ Sindelfingen, HKZ Wiesbaden, HKZ Main-Taunus/Hochtaunus, HKM Mittelbaden (Karlsruhe), HKM Frankfurt am Main, HKM Dortmund, HKM Mittelbaden (Pforzheim-Bruchsal), HKM Mainz. (IKA)

OHIO DOBIO GUVERNERA HRVATSKOG PODRIJETLA

SAD - Ohio, sedma najnaseljena savezna država u SAD-u s 11,5 milijuna stanovnika i jedna od ključnih u svim izbornim ciklusima, 3. studenoga izabrala je za guvernera republikanca hrvatskog podrijetla Johna Kasicha. Kasich je pobijedio dosadašnjega demokratskoga guvernera Teda Stricklanda s osvojenih 49 posto glasova prema 47. "Kuda ide Ohio, tuda ide i cijela zemlja. Zato, pazite na Ohio", izjavio je Kasich za Fox News dan prije izbora. John Richard Kasich (58) bivši je republikanski kongresnik i predsjednik Odbora za proračun Predstavničkog doma. U Kongres SAD-a biran je devet puta od 1983. do 2001. Po struci politolog, čest je gost i analitičar na TV-mreži Fox News. Živi u Westervilleu sa suprugom Karen i blizankama Emmom i Reese. Njegova biografija otkriva osobnu tragediju iz 1987. kada su mu roditelji poginuli u prometnoj nesreći. (Hina)

KNJIŽNICE – SUSRETIŠTA KULTURA I NARODA

Piše: Vesna Kukavica

I seljениčka knjiga do čitatelja u domovini još uvijek putuje od ruke do ruke, dok su djela autora iz domovine bolje sreće i u virtualnom i u realnom okruženju pa brže dolaze na police javnih knjižnica poput one novootvorene u Gradišćansko-hrvatskom centru u Beču

Hrvatske iseljeničke zajednice imaju nekoliko stotina malih knjižnica u tridesetak zemalja u sastavu svojih kulturnih organizacija, dopunskih škola materinskoga jezika, klubova i katoličkih misija neriješenoga materijalnog statusa, od Aljaske do Patagonije, od Skandinavskog do Apeninskog poluotoka, kao i diljem istočnih europskih regija, te u Australiji i Novome Zelandu. Poznate su i mnogobrojne obiteljske knjižnice na posjedima imućnijih iseljenika poput one u Caracasu dr. Zdravka Sančevića s oko 6.000 svezaka, koje je on skupio tijekom 45 godina emigracije u Venezueli. Najveća hrvatska knjižnica u dijaspori je ona u Hrvatskom etničkom institutu u Chicagu, koja ima više od 20.000 knjiga iz područja kulture, vjere, povijesti, umjetnosti i književnosti. Uz središnju Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu u Zagrebu, ta se američko-hrvatska biblioteka može pohvaliti najvećim brojem knjiga koje su objavili Hrvati izvan Hrvatske. U knjižnici čikaškog HEI-ja pohranjena je i jedinstvena zbirka periodike (novina i časopisa) koju su Hrvati objavljivali izvan matične zemlje s čak 450 različitih naslova.

Hrvatske knjige pristigle su u te iseljeničke knjižnice donacijama, putujući iz ruku u ruke ili u zavežljajima naših emigranata kojima su nerijetko bile uskraćene putovnice. Očekuje se da će mlada Republika Hrvatska, kročivši u treće desetljeće svoje nezavisnosti, uspješno preboljeti tranzicijske traume i sustavno riješiti problem dostupnosti suvremenih knjiga na hrvatskome jeziku u iseljeničkim knjižnicama. Učenici dvojezičnih škola, studen-

ti našega podrijetla, vjernici okupljeni u misijama, mladež angažirana u migrantskim kulturno-umjetničkim društvima i njihovi prijatelji iz planetarnih megapolisa, poput Toronta, rado će prelistati knjige o Ruđeru Boškoviću, Vesni Parun ili, pak, monografije o našim mediteranskim i panonskim županijskim urbanim središtima, te pogledati suvremeni geografski atlas zemlje u kojoj su im rođeni preci. Za sada je sustavno riješeno jedino opremanje novim knjigama lektorata hrvatskoga jezika i književnosti na stranim visokim učilištima o čijem se knjižnom fondu brine Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa punih 16 godina. Naše ministarstvo tako šalje knjige u 36 razmjenskih lektorata hrvatskoga jezika i književnosti te dva centra za hrvatske studije u Australiji i Kanadi, koje sufinancira.

Stoga smo s posebnom radošću dočekali otvaranje prve naše knjižnice u Austriji, koje se dogodilo u prostorijama Gradišćansko-hrvatskog centra u Beču 21. listopada 2010. Knjižnicu je u sklopu austrijskog tjedna čitanja *Austrija čita – biblioteka kao mjesto susreta*, otvorio naš veleposlanik u Austriji dr. Zoran Jašić, a pod pokroviteljstvom hrvatskog ministra kulture Bože Biškupića i savezne ministrice za obrazovanje, umjetnost i kulturu Austrije Claudije Schmied. Otvorenje Knjižnice *Franjo Rotter* ostvareno je višegodišnjim nastojanjima Gradišćansko-hrvatskog centra u suradnji s nizom domovinskih institucija (Ministarstvom kulture, Gradom Zagrebom, Maticom

hrvatskom, NSK, MZOŠ, Ministarstvom vanjskih poslova i europskih integracija) koje su donacijama knjiga omogućile opremanje biblioteke. Domaćini, predsjednik Hrvatskog centra Tibor Jugović i glavna tajnica Gabrijela Karall-Novak, ustvrdili su da je otvorenje javne knjižnice prilika za daljnje unapređenje odnosa između Beča i Zagreba, ali i Beča s Bratislavom, Budimpeštom i ostalim metropolama EU-a u kojima žive Hrvati. Proljetos odlikovana *Austrijskim počasnim križem za znanost i umjetnost* gradišćanska Hrvatica Karall-Novak usporedila je knjižnicu sa svjetionikom čiji se sjaj vidi preko granica Austrije. Knjižnica, koja nosi ime slavista iz Gradišća Franje Rottera (1970. - 2002.) ima za sada tri tisuće naslova na gradišćansko-hrvatskom jeziku i hrvatskome standardnom jeziku. Otvaranjem knjižnice uspješno je zaokružena još jedna dionica bliske suradnje između Hrvata u Hrvatskoj s Hrvatima u Austriji, kojih samo u Beču i okolici ima oko 50.000. Jašić je istaknuo kako otvorenje javne hrvatske knjižnice u glavnom gradu Austrije predstavlja značajan doprinos afirmaciji hrvatske kulture u Beču kao središtu u kojemu zemlje srednje i jugoistočne Europe ulažu izrazito velike napore u prezentaciji svoje kulture, posebice djelovanjem kulturnih instituta. Za male narode koji nisu odlučujući u stvaranju svjetskih trendova u književnosti i znanosti, knjižnica je moćno sredstvo očuvanja i razvijanja kulture i identiteta, uvjerava nas veleposlanik Jašić. U iseljeništvu se tiska godišnje oko 200 novih naslova, a prema podacima Državnog zavoda za statistiku u domovini je lani objavljeno 7.262 knjige, pretežno onih iz društvenih znanosti te jezika i književnosti. Ostaje pitanje koliko će ih i kada stići do naših iseljeničkih knjižnica u svijetu, a koliko će ih biti *on-line* dostupno u sve brojnijim virtualnim knjižnicama na Internetu. ■

ENG The first Croatian public library in Vienna was opened this autumn. It currently offers 3,000 books in Croatian. It is expected that assistance provided by Croatian Government to emigrant libraries will be systematised in the near future.

Nepodnošljiva lakoća pisanja

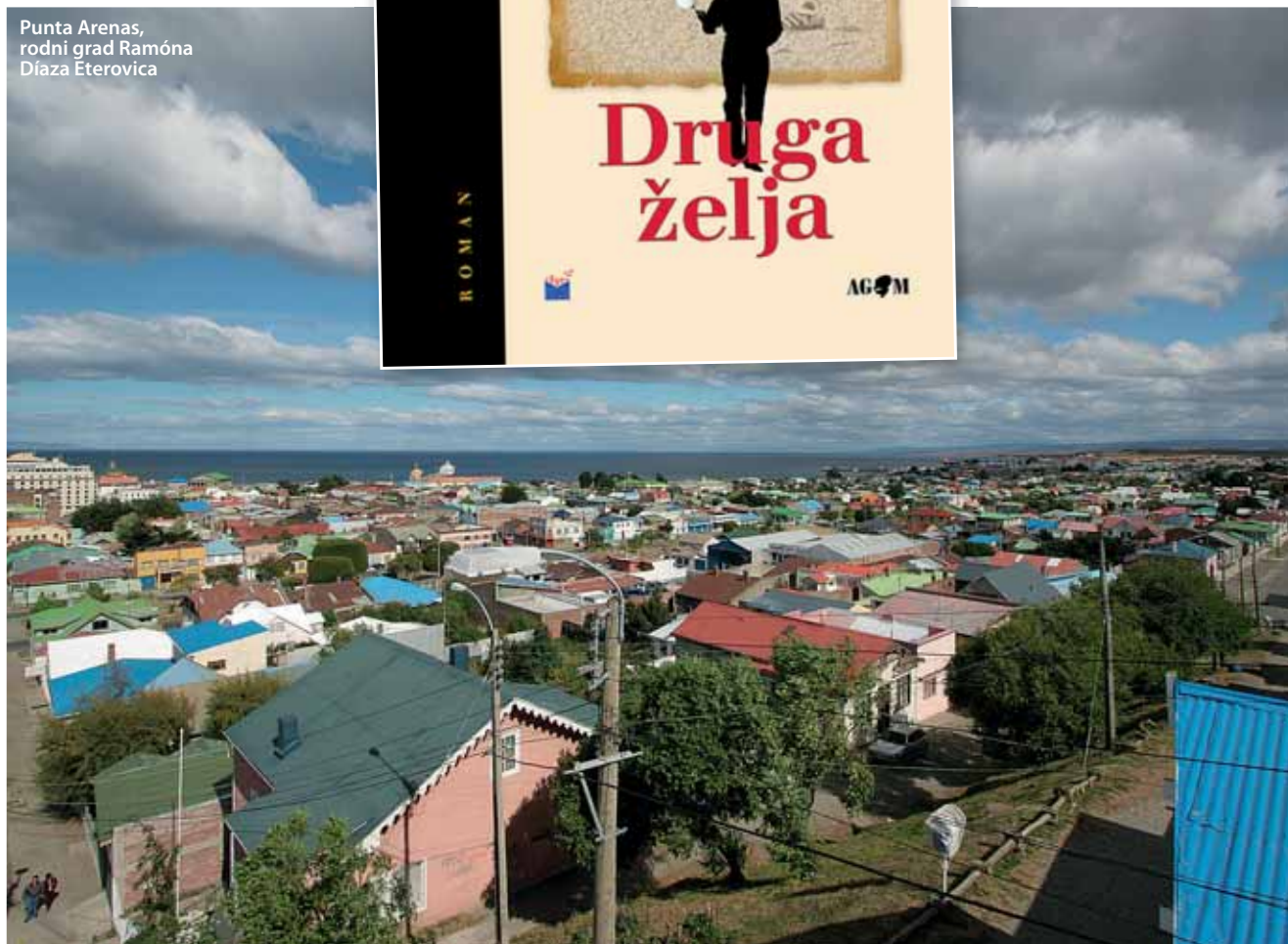
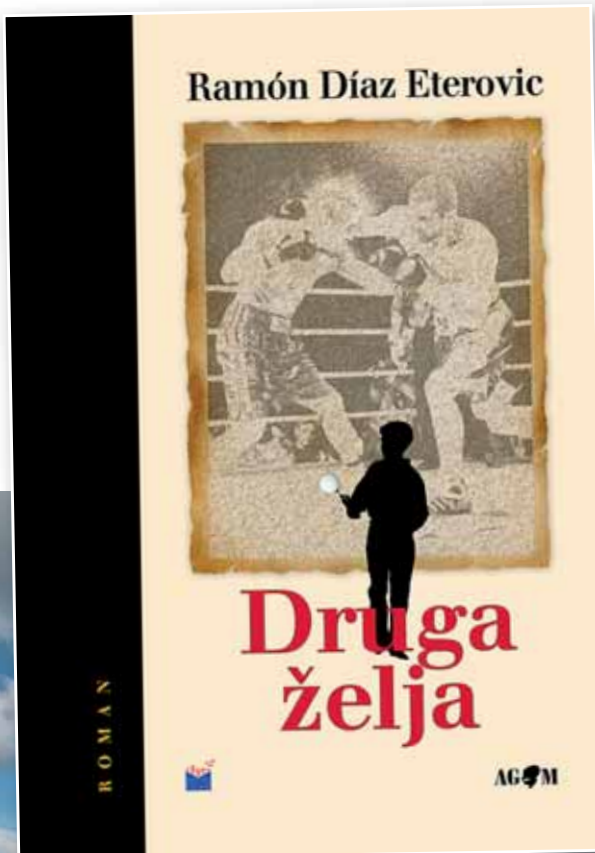
Problemi doseljenika, podrijetla, socijalne ne/prilagođenosti, ekološki problemi utopljeni u kriminal visoke politike, osobno isprepletano s općedruštvenim – sve to i puno sličnoga teme su čileanskog autora hrvatskih korijena

Napisala: **Grozdana Cvitan**

Uvijek kad nađem na neku knjigu Ramona Díaza Eterovica padne mi na pamet poznati Kunderin naslov *Nepodnošljiva lakoća postojanja*. Za stvaralaštvo Ramona Díaza Eterovica taj naslov preoblikujem u 'nepodnošljivu lakoću pisanja'. Naime, pisac niza kriminalističkih romana s poznatim privatnim istražiteljem Heredijem i njegovim

mačkom Simenomom sve je prije nego autor običnih kriminalističkih zapleta za razbibrigu i treniranje moždanih vijuga u raspletu. Za razliku od drugih autora tog žanra, Ramon Díaz Eterovic duboko je angažirani pisac važnih društvenih tema koje se izmjenjuju u njegovim zanimljivo sročnim pričama. Problemi doseljenika, podrijetla, socijalne ne/prilagođenosti, ekološki problemi utopljeni u kriminal visoke politike, osobno isprepletano s općedruštve-

Punta Arenas, rodni grad Ramóna Díaza Eterovica

Ramón Díaz Eterovic: Što mi znači prijevod knjiga na hrvatski jezik

Prije pola stoljeća rodio sam se u Punta Arenasu u čileanskom gradu smještenom na Magellanovu prolazu u koji su pri kraju devetnaestog stoljeća i u prva dva desetljeća dvadesetog stoljeća stigli mnogobrojni hrvatski doseljenici kako bi krenuli novim životnom putem, daleko od svoje rodne grude. Među tim doseljenicima nalazili su se moj djed i baka po majci – Ivan Eterovic i Katarina Martinić koji su 1913. godine napustili Braču i u Čileu stvorili obitelj s petero djece i sedmero unučadi. Djetinjstvo sam proveo u staroj hrvatskoj četvrti Punta Arenasa i od malih nogu slušao sam kako se govori o Braču, Splitu, Zagrebu i mnogim drugim hrvatskim mjestima kojih su se susjedi, većinom Hrvati, sjećali s puno nostalgije. Na taj način, preko tih obiteljskih priča, zaljubljen daleku zemlju mojih djedova i od tada se osobito ponosim što u mojim žilama teče hrvatska krv.

Život me učinio piscem i tijekom mnogih godina taj posao pružio mi je mnoga zadovoljstva, a neka od njih su vezana uz Hrvatsku: upoznao sam zemlju mojih djedova, uživao sam u ljubaznosti i velikodušnosti hrvatskih prijatelja i pisaca koje

sam imao sreću upoznati i doživio sam da su moja tri romana i nekoliko priča prevedeni na hrvatski jezik. Iznimno sam sretan da se ranijim prijevodima mojih djela pridružio prijevod knjige *Druga želja* koju su zajednički objavili ugledni zagrebački nakladnik AGM i Hrvatska matrica iseljenika.

Ta izdanja u Hrvatskoj neka su vrsta produženja mojih korijena u zemlji djedova. Veseli me kad pomislim da postoje čitatelji koji čitaju moje knjige na jeziku mojih predaka i kad mislim da su time jako zadovoljni. Osjećam da su moje knjige tiskane u Hrvatskoj neka vrsta povratka mojih predaka o kojemu su zacijelo često sanjali, a nikad ga nisu ostvarili. One su također zagrljaj koji prelazi granice i zato što su mnoge moje priče i romane prevele osobe iz Hrvatske koje su živjele u Patagoniji. Osjećam se kao dio književnosti koja govori o životu

hrvatskog naroda. Zbog svega toga želim izraziti zahvalnost svima onima koji su učinili mogućim da moje tekstove čitaju čitatelji u Hrvatskoj.

(Izjavu sa španjolskoga preveo Jerko Ljubetić.)

nim, svakidašnjica junaka koji se ne uspijevaju utopiti u prosječnost iako djeluju kao da nikad iz nje nisu izašli – sve to i mnoge slične teme obrađuje autor otočnih korijena (majka podrijetlom s Brača i otac s otoka Chloe), rođen u Punta Arenasu.

PRIJEVOD ŽELJKE SOMUN

U prijevodu Željke Somun ovih dana pojavio se roman *Druga želja* – najnoviji iz serije u kojoj čitatelji susreću Heredia i Simenona. Alter ego, Simenon kojeg Heredia razumije i s kojim vodi svoje najzanimljivije rasprave, intimne i pomalo otužne, sve je stariji i pomalo olinjao, dok je Heredijevo odijelo sve zgužvanije, a automobil sve veća krtinja. Uz uobičajeno prebiranje o svakidašnjici, ali i o nekim bitnim pitanjima kao što je ljubav, pitanjima na kojima se već umorni Heredia sve češće zaustavlja i razmišlja što učiniti na tom planu, u *Drugoj želji* teku dvije paralelne priče iste teme: položaj staraca u suvremenom društvu, poglavito onih koji daleko od očiju obitelji troše posljednje dane života zbrinuti u nekoj od ustanova za, kako bi se to

na lijepi način reklo, treću životnu dob.

Jedna od tih priča pripada samom Herediji. Prema majčinoj želji on ispunjava davni zavjet i traži vlastite korijene potragom za ocem kojega nikad nije vidio ili se barem toga ne sjeća. Ponukan je na tu potragu i narudžbom klijenta koji iz Europe pokušava naći oca s kojim je davno prekinuo bilo kakvu vezu. Ako i nađe starce za kojima je krenuo u potragu, može li to biti sretan kraj? Za svaku potragu bilo kakav rezultat je sretan, ali u međuljudskim odnosima ne postoji rezultat koji može nadoknaditi propuštena desetljeća u kojima se očevi i sinovi nisu susreli niti su na bilo koji način komunicirali. Štoviše, ne postoji pouzdana nit koja bi mogla potvrditi da su dva starca uopće živa. I tu nastupa ona nepodnošljiva lakoća pisanja: ma kako bile teške teme o kojima piše i situacije u kojima se nađu njegovi glavni junaci, Ramon Díaz Eterovic u stanju je stvoriti štivo koje teče poput mirne rijeke.

POTRAGA KOJA ZADIRE U DUBOKE RANE DRUŠTVA

A dok traje priča Eterovic se drži posebne razine u pripovijedanju. Nimalo slučajno Heredia svoje potrage počinje i završava u ulicama i na trgovima koji nose naziv - zastava, sloboda, vojska i slično. On uvodi poseban stil koji naglašava njegovu poruku u kojemu zaplet krimića nije samo zanimljiva priča, nego i poseban osvrt na društvo u kojemu se događa. Između takvih imena i naslova male su krčme, kafići, hoteli koji uvijek mirišu na plijesan, vlagu, bljuvotinu i ustajalost. To su naslage koje svako društvo teško ispire, s ranama, dugotrajno...

Iz takve atmosfere romana, kao i u životu, jedan leš i jedan živi čovjek bit će rezultat potrage koja zadire u duboke rane društva. I na smrti se može kriminalno zarađivati i sirotinju se može pljačkati. Rezultat je to Eteroviceve priče ispričane nepodnošljivom elegancijom i lakoćom u izričaju. ■

ENG Željka Somun's translation of Ramon Diaz Eterovic's novel *El Segundo deseo (Druga želja / The Second Wish)* has been released by co-publishers AGM and the CHF. Eterovic is a Chilean author of Croatian extraction.

Prva hrvatska maratonka u HMI-u

ZAGREB - U sklopu tribine *Srijedom u Matici* 27. listopada predstavljena je, u nazočnosti ravnateljice Katarine Fuček, Ljiljane Ujlaki-Šubić, voditeljice Ureda za međunarodnu suradnju HOO-a, Darija Nemeca, pomoćnog trenera u Atletskoj školi Zagreb-Ulix i mnogih prijatelja Matice, hrvatska atletičarka, maratonka Lisa Stublić iz Connecticuta (SAD). U spontanom i zanimljivom razgovoru s

krhkom Lisom, koji je vodila Ljerka Galić, doznali smo više o ovoj uspješnoj, skromnoj športašici koja je u Berlinu ostvarila A normu za Olimpijske igre i Svjetsko prvenstvo. Lisa je nastupom u Berlinu popravila stari hrvatski rekord i zauzela 9. mjesto s rezultatom 2 : 33,42. Lisa je početkom 2008. godine iz New Yorka došla u očevo domovinu Hrvatsku i ovdje želi zauvijek ostati. "Ov-

dje je život nekako mirniji, bez stresa, ljepši nego u Americi", na simpatičnom hrvatskom priča Lisa, koja je u Maticu došla u pratnji svoga pomoćnog trenera i dečka, Darija Nemeca. Lisa je hrvatska rekorderka na 5.000 m zapreke u polumaratonu i maratonu. "Hrvatska takav talent u maratonu još nije imala. Velika je profesionalka i naša velika nada, no teško izlazimo na kraj s troškovima njezina putovanja na natjecanja. Stoga su nam prijeko potrebni sponzori", kaže trener Nemec. U usporedbi s američkim klubovima, hrvatski klubovi su bolji za Lisu od američkih i jako su važni za športaša. "U Hrvatsku me dovela velika želja da naučim hrvatski jezik i vidim kako je živjeti u zemlji o kojoj mi je tata stalno pričao. Ovdje mi je lijepo i tu imam puno prijatelja. Moram naglasiti kako su ovdje prijatelji zauvijek i možeš im se u svakom trenutku obratiti za pomoć", kaže simpatična Lisa koja je na elitnom *Columbia Universityju* diplomirala glazbenu teoriju te svira flautu. Uskoro putuje k obitelji u Ameriku, no zasigurno će se vratiti u Hrvatsku uz koju je privatno i poslovno vezana. (Ž. Lešić, S. Radoš)

Jubilarna modna revija "Hrvatske žene" u Chicagu

SAD - Društvo "Hrvatska žena - grana br. 1 Chicago" organiziralo je 17. listopada tradicionalni svečani ručak i modnu reviju. Inače, prošle godine Društvo je proslavilo 80 godinu aktivnog djelovanja, dok je ovom prilikom proslavljena 20. godišnjica održavanja modne revije. Ove godine održana je pod nazivom *Big hands helping little hands* u Holiday Innu u središtu Chicaga. Modeli su bili mladići i djevojke, kao i djeca odnosno starije članice hrvatske zajednice, njih 50-ak, a nosili su odjeću poznatih robnih kuća. Kako je to bila humanitarna akcija, reviju su u ulozu modela nosile Kolinda Grabar-Kitarović, hrvatska veleposlanica u SAD-u, te Renee Pea, konzul gerant Generalnog konzulata RH u Chicagu. Društvo "Hrvatska žena" tradicionalno okuplja hrvatsku zajednicu dva puta godišnje i organizira velike humanitarne akcije. Prikupljena novčana pomoć tijekom ove akcije (koja bi prema procjenama članica Društva trebala iznositi oko 20.000 dolara) donirat će se UNICEF-u, i to na na-

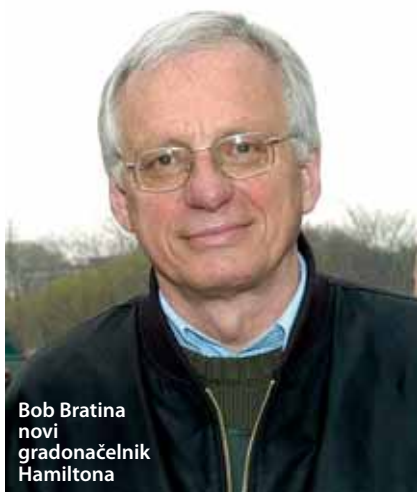

čin da će polovina prikupljenih sredstava biti donirana UNICEF-ovu Svjetskom fondu dok će druga polovica ići UNICEF-u za Hrvatsku. Kao i svake godine, i ovogodišnji svečani ručak i modna revija imali su mnogobrojne sponzore i bogatu lutriju. Program je vodila članica društva Marija Dugandžić-Pašić, a goste je pozdravila veleposlanica Grabar-Kitarović

te predsjednica "Hrvatske žene" Nevenka Jurković. Hrvatsku i američku himnu otpjevali su članovi tamburaške skupine "Kluba Stepinac", a molitvu je predvodio fra Jozo Grbeš, župnik župe sv. Jeronima u Chicagu. Ovogodišnja modna revija okupila je oko 400 gostiju. Najavu za ovaj događaj objavile su i dnevne novine *Chicago Sun Times*. (GKRH Chicago)

“Nikada nisam zaboravio svoje hrvatske korijene”

Na lokalnim izborima nezavisni kandidat Bratina neočekivano je pobijedio suparnike. Tako je kanadski Hamilton postao najveći grad poslije Zagreba u kojemu je gradonačelnik Hrvat!

Bob Bratina
novi
gradonačelnik
Hamiltona

Pripremio: **Hrvoje Salopek**

Kanadski Hrvat Robert Bob Bratina izabran je za gradonačelnika Hamiltona u pokrajini Ontariju, devetoga najvećega grada u Kanadi s više od 700.000 stanovnika. Ujedno, Hamilton je najveći grad poslije Zagreba u kojemu je gradonačelnik Hrvat!

Na lokalnim izborima koji su održani potkraj listopada nezavisni kandidat Bratina, gradski vijećnik od 2004., neočekivano je pobijedio suparnike, politologa Larryja Di Iannija i aktualnoga gradonačelnika Freda Eisenbergera.

Rekao je kako je bio prilično uvjeren u znatnu potporu zajednice kad se kandidirao za gradonačelnika 3. rujna te da je za pobjedu uvelike zaslužna jednostavnost njegove poruke i prepoznatljivost kao aktivnoga člana zajednice i dugogodišnjega radijskog voditelja.

- Ja kažem stvari za koje se ljudi vežu. Upoznaju vas. Ugodno im je s vama - rekao je. - Ako me poznaju, zašto bi me odbacili kao političara, osim ako sam

bio glupi lik? Ja sam ozbiljan. Ljudi to znaju - rekao je novi gradonačelnik koji je posebno popularan među mnogim useljeničkim zajednicama Hamiltona. - Za mene su glasovali ljudi iz Slovenije, Hrvatske, Srbije, BiH, ali i doseljenici iz Turske, Grčke... Glasove sam dobivao od useljenika koji su mi i pomagali u kampanji - kaže Bratina.

Tijekom kampanje Bratinina platforma je kritizirana zbog nedostatka detalja. Dok su njegovi suparnici izdavali letke i brošure s detaljnim planovima za razvoj grada, Bratina je platformu iznio na jednoj stranici. On tvrdi da je i to razlog za popularnost među biračima. - Mislim da je moja poruka bila jednostavna i ja sam se toga držao. Što više pojednostavniti ljudima, lakše će te razumjeti - naglasio je.

Bratina je 45 godina proveo kao voditelj jutarnjih emisija na radiju CHML-u, niz godina prenosi utakmice vodećih sportskih klubova iz Hamiltona. Uz to, kaže kako nikada nije zaboravio svoje hrvatske korijene. Otac mu je rođen u ozaljskom kraju, u selu Bratovanci 1928. godine. U hrvatskoj zajednici

Kanade poznat je i po vođenju mnogih naših kulturnih priredbi, posebice Kanadsko-hrvatskog folklornog festivala. Bratina voli i njeguje hrvatsku kulturu baštinu.

- Hrvatski jezik puno bolje razumijem nego što ga govorim. No, kada dođem u Bratovance, bez problema komuniciram s ljudima. Ipak, hrvatski nisam naučio u Hrvatskoj, već u Kanadi, razgovarajući s ocem - izjavio je za Večernji list Robert Bob Bratina.

- Prvi put sam došao u Hrvatsku 1978. Zatim sam još nekoliko puta dolazio, što u očevo rodno selo, što u Ozalj, a što na hrvatsku obalu. Planiram i prvi godišnji odmor kao gradonačelnik provesti u Hrvatskoj jer to je prelijepa zemlja - ističe Bratina koji je i aktivan glazbenik. Veliku popularnost taj kanadsko-hrvatski političar, među ostalim, duguje i radu u *Wally Mack Dance Bandu*, kao i u *Balkan String Folk Orkestru*, glazbenom sastavu u kojemu već niz godina svira tamburicu. Uz to, aktivan je sportaš-dugoprugaš koji iza sebe ima niz utrka i 18 maratona, pa i poznati Boston-ski maraton. ■

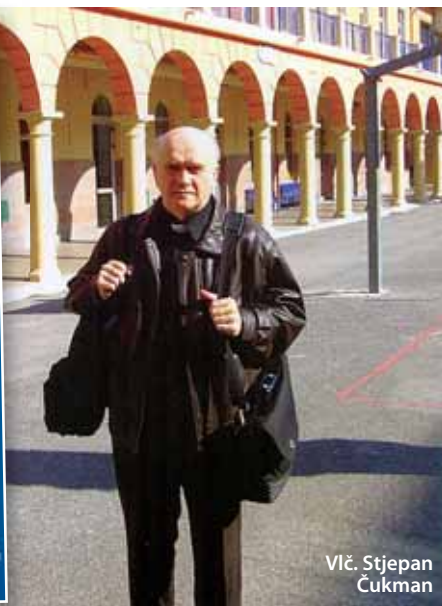

Bratina (desno) je poznat i po svom hobiju - sviranju tamburice

ENG Canadian-Croatian Robert Bob Bratina has been elected Mayor of Hamilton, a city in the province of Ontario. With a population in excess of 700 thousand, Hamilton is the ninth largest city in Canada.

Hrvati na jugu Francuske i njihova misija

Pater Ivan Šumanović prvi je počeo voditi brigu za iseljene Hrvate u Francuskoj te je automobilom-kapelicom obilazio raspršene Hrvate diljem Francuske, pa tako i one na Azurnoj obali

čecima Misije sjećanja dugogodišnjeg voditelja Hrvatske inozemne pastve mons. Vladimira Stankovića i prvog službeno imenovanog misionara za Hrvate preč. Josipa Grošića.

SRCA NE PRESTAJU KUCATI ZA RODNIM KRAJEM

Autor knjige, koji uz službu voditelja HKM Nica obnaša i službu nacionalnog dušobrižnika za sjeverozapadnu Europu - za Belgiju, Englesku, Francusku, Luksemburg i Nizozemsku, a od 2002. vodi i Slovensku katoličku misiju u Nici, opisuje u uvodnoj riječi razloge zašto se odlučio na izdavanje knjige: "Ovo su zapisi o četrdesetogodišnjem životu i radu hrvatske katoličke misije na jugu Francuske. Mnogobrojni Hrvati koji žive na tom prostoru ispisali su svoju tužnu povijest bježeći s obiteljskog ognjišta pred protuhrvatskom jugokomunističkom vlašću u nepoznati svijet. Velika većina njih snašla se na francuskome jugu i materijalno osigurala svoje obitelji, ali srce im nikada nije prestalo kucati za rodnim krajem. Mnogi će ovdje u tuđini u nadi uskrsnuća otići na vječni počinak. Neka redci ove knjige budu čitani rado i s ponosom te tumačeni drugima jer lijepo je biti Hrvat i Hrvatom se zvati."

Tekst: Glas Koncila

Hrvati na jugu Francuske. 40. obljetnica Hrvatske katoličke misije u Nici" naslov je nove knjige u izdanju Glasa Koncila koju je u prigodnom 40. obljetnice te "najljepše hrvatske katoličke misije" u Francuskoj priredio njezin voditelj Stjepan Čukman. Fotomonografija ima 108 stranica velikoga formata te je podijeljena u šest dijelova: "Pozdravi i sjećanja", "Francuska nam govori", "Antemurale christianitatis", "Hrvatska katolička misija u Nici", "Raznolikost života Misije u Nici" i "Iz dubine duše", a poglavlja prati mnoštvo fotografija.

"Godine 1970. osnovana je Hrvatska katolička misija u Nici, koja četrdeset godina okuplja hrvatske vjernike, ali i druge koji u njoj traže izvore za svoj duhovni život. Imao sam radost 12. srpnja 2004. godine susresti se s vjernicima Hrvatske katoličke misije u Nici i podijeliti

mladima sakrament svete potvrde. Tom prigodom izrazio sam želju da hrvatski katolici očuvaju vjeru i kulturu. Tu želju ističem prigodom slavlja 40. obljetnice misije, sve potičem na zajedništvo i međusobnu solidarnost, kao i na ljubav prema Crkvi i staroj domovini", istaknuo je u pozdravnoj riječi na početku knjige zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić. U uvodnom slovu nadbiskup Monaka mons. Bernard Barsi je napisao: "Misija ima zadaću prenijeti bogatu hrvatsku kulturu i vjeru mladim naraštajima. Isto tako, Misija nastoji upoznati Hrvate s kulturom zemlje koja ih je primila, s mjesnom Crkvom koja ih je prihvatila i u kojoj žive. Radije bih usporedio Misiju s mostom koji spaja Hrvatsku, Nicu i Monako. Želio bih da Hrvatska katolička misija nastavi svoj put u službi Hrvatima Azurne obale. Ona obećava našim biskupijama Nice i Monaka bolje upoznavanje hrvatskih kršćanskih korijena te međusobno čvršće povezivanje."

Na početku knjige objavljena su o po-

U knjizi su objavljeni prilozi vezani uz povijesnu, vjersku i kulturnu prošlost Francuske i Hrvatske. Najopširnije su obrađeni dijelovi vezani uz povijest Hrvatske katoličke misije u Nici te događaji koji su posebice ostavili trag u životima hrvatskih iseljenika nakon demokratskih promjena u Hrvatskoj. Budući da je autor voditelj Misije od 1996. godine, upravo o tim godinama ima najviše podataka i fotografija. Sabrane su i neke propovijedi, pozdravi, ohrabrenja i poticaji koje je misionar Čukman izgovorio u određenim prigodama.

Uz proslavu 40. obljetnice Misije posebno se vezuje 50. obljetnica smrti blaženoga Alojzija Stepinca, koji je ujedno i zaštitnik misije u Nici. U monografiji se navodi jedna od mnogobrojnih Stepinčevih poruka hrvatskim iseljenicima te homilija pariškoga nadbiskupa kardinala Vingt-Troisa prigodom 10. obljetnice beatifikacije u katedrali Notre-Dame te kratki Stepinčev životopis i molitva za proglašenje blaženim.

Zadnji dio monografije "Iz dubine duše" sadrži priče članova misije koji su otvorili svoje duše i prisjetili se svojih životnih putova koje su prolazili napuštajući domovinu i snalazeći se u novoj domovini.

Nakon 1. svjetskog rata iz Hrvatske se iselilo u Francusku 32.000 Hrvata. Radili su u poljoprivredi, rudarstvu i šumarstvu. Neki su se vratili u domovinu, a oko 10.000 Hrvata je ostalo u Francuskoj.

OKO 40.000 HRVATA U FRANCUSKOJ

Danas u cijeloj Francuskoj ima oko 40.000 Hrvata, a od toga samo u Parizu i okolici oko 15.000. Na području Misije Nica ima otprilike 3.000 Hrvata – na području od Monaka do Avignona i Montpelliera. To su Hrvati iz svih krajeva Hrvatske, te Bosne i Hercegovine.

Pater Ivan Šumanović prvi je počeo voditi brigu za iseljene Hrvate u Francuskoj te je automobilom-kapelicom obilazio raspršene Hrvate diljem Francuske, pa tako i one na Azurnoj obali. Dekretom iz Rima imenovan je 15. kolovoza 1962. hrvatskim misionarom u Francuskoj, u Alsacu. Kratko vrijeme u Nici je okupljao Hrvate i slovenski kapucin Jakov Vučina. Zagrebački nadbiskup Franjo Kuharić imenovao je 1970. godine, na prijedlog ravnatelja Hrvatske inozemne pastve mons. Vladimira Stankovića, svećenika zagrebačke nadbiskupije Josipa Grošića prvim svećenikom misionarom Hrvatske katoličke misije u južnoj Francuskoj.

IDENTITET I ASIMILACIJA

Franjo Šprajc zamijenio je 23. rujna 1973. godine Josipa Grošića, a on odlazi iz Nice 1977. godine, kada je za novog misionara u Nici imenovan svećenik zagrebačke nadbiskupije Petar Lovашen. Godine 1996. na prijedlog ravnatelja Hrvatske inozemne pastve mons. Vladimira Stankovića, a po dekretu zagrebačkog nadbiskupa i predsjednika Hrvatske biskupske konferencije kardinala Franje Kuharića te u dogovoru s biskupom Nice mons. Francoisom Saint Macaryjem, u Nicu za voditelja Misije dolazi svećenik zagrebačke nadbiskupije Stjepan Čukman, koji u novim okolnostima pastoralno okuplja iseljene Hrvate. Monografija je svjedočanstvo o tom radu, ali ujedno i podsjetnik na izgradnju nacionalnog identiteta u raznolikome francuskom društvu. Pojedini dijelovi knjige prevedeni su na francuski jezik te će ih moći čitati ne samo Francuzi, nego i potomci Hrvata koji su se asimilirali u francusko društvo i kulturu. Autor u knjizi razmišlja i o sudbini hrvatskih katoličkih misija u svijetu, pastoralnim problemima s kojima se susreće te o velikoj nedaći koja je pratila iseljene Hrvate – zloglasnoj jugoslavenskoj špijunskoj organizaciji Udbi, koja je unosila i nemir među članove Hrvatske katoličke misije u Nici. ■

ENG *Croatians in the South of France — The Fortieth Anniversary of the Croatian Catholic Mission in Nice, is a new book published by Glas Koncila featuring the "most charming" Croatian Catholic mission in France. The book is edited by the mission's leader Stjepan Čukman.*

Neponovljiva hrvatska pjesnikinja

Snažna emotivnost i duboka misaonost temeljno su obilježje Vesninih stihova. Uz drame i knjige za djecu, pisala je i snažnu satiričnu poeziju. Naličje svakidašnjice osjećala je i na svome životnom primjeru

Tekst: HRT

U 89. godini života u Stubičkim toplicama umrla je Vesna Parun, najistaknutija hrvatska pjesnikinja druge polovice 20. stoljeća. U književnosti se javila kao djevojčica, a prvu zbirku objavila je 1947. Knjiga *Zore i vihori* bila je prekretnica u hrvatskom pjesništvu nakon Drugoga svjetskog rata. Ta poezija nosila je biljeg unutarnjega pjesničkoga glasa kojemu je ostala vjerna više od sedam desetljeća stvaralaštva. *Ljubav, ljubav kao sućut*, kako je voljela reći, bila je njezina najvažnija tematska preokupacija. *Crna maslina*, *Vidrama vjerna*, *Koralj vraćen moru*, *Sto soneta* tek su neke njezine zbirke. Snažna emotivnost i duboka misaonost temeljno su obilježje Vesninih stihova. Uz drame i knjige za djecu, pisala je i snažnu satiričnu poeziju. Naličje svakidašnjice osjećala je i na svome životnom primjeru. Bila je i slikarica, prevoditeljica za nekoliko jezika, a njezini su stihovi prevedeni na mno-

ge jezike. Stvarala je dulje od pedeset godina. Za svoj pjesnički rad dobila je značajne i mnogobrojne nagrade i priznanja. Izraze sućuti u povodu smrti pjesnikinje Vesne Parun izrazila je premijerka Jadranka Kosor i ministar kulture Božo Biškupić. Biškupić je u izrazima sućuti istaknuo da će njezinim odlaskom ostati trajna praznina u suvremenoj hrvatskoj kulturi. Vesna Parun rođena je 10. travnja 1922. na otoku Zlarinu blizu Šibenika, gdje joj je otac radio kao općinski činovnik koji je često bio premještan i ostajao bez posla, zbog čega je mnogobrojna obitelj (četvero djece) živjela u prilično teškim uvjetima. Zato je Vesna veliki dio djetinjstva i mladosti provela kod tete i tetka u Splitu, u Biogradu na Moru i Šibeniku. Osnovnu školu završila je na Visu, a gimnaziju je pohađala u Šibeniku i Splitu gdje je 1940. maturirala. Bila je odličan učenik i već se od 14. godine uzdržavala podučavanjem. U jesen 1940. upisala je studij romanistike na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Onda je došao rat, bježanje u Split, povratak u Zagreb (1942.). Tada su živjeli u Sesvetama kraj Zagreba gdje joj je otac radio u općini. Odatle joj je brat otišao u partizane i ubrzo poginuo. U to vrijeme često je obolijevala. Poslije rata nastavila je studij na Filozofskom fakultetu. Godine 1947. radila je na pruzi Šamac-Sarajevo, zatim je oboljela od tifusa, a u isto vrijeme doživljavala je krize zbog nesretne ljubavi koja je trajala od 1938. Sve su to bili razlozi za prekid studija. Od 1962. do 1967. boravila je u Bugarskoj gdje se udala, razvela i doživjela novi niz nedaća. Od tada je živjela uglavnom u Zagrebu i radila kao slobodni književnik. No, nakon pola stoljeća u Studentskom gradu, u zagrebačkoj Dubravi, u Badelovoj ulici 15 (danas Vile Velebita), Vesna Parun napustila je zauvijek svoj skromni dom 2000. i smjestila se u Stubičkim toplicama vjerujući da je riječ o privremenom smještaju zbog zdravstvenih razloga. Ondje je još krajem 70-ih upoznala svoju najveću životnu učiteljicu, prosjakinju Magdicu. U Stubičkim toplicama proslavila je posljednjih nekoliko rođendana i napisala nekoliko knjiga.

Samoću i "otpadništvo" od sadašnjih kulturnih krugova izabrala je sama, ne želeći se nikome klanjati. Prema njezinim riječima, provela je vrlo težak život, od djetinjstva nadalje, te iskusila više patnje i stradanja nego radosti. Vesna Parun potpuno se predala književnom radu, postaviši prva žena u hrvatskoj književnosti koja živi isključivo od književnosti i za književnost. ■

ENG Vesna Parun, Croatia's most prominent poetess of the second half of the 20th century, passed away in Stubičke toplice in her 89th year.

Nagrađeni jezikoslovci Armenac Bagdasarov i Nijemac Auburger

Znanstvenim radovima iz područja kroatistike svrstali su se među najistaknutije europske pobornike priznanja samostalnosti i posebnosti hrvatskoga jezika

Dr. Artur Rafaelović Bagdasarov, Zoltan Aldott i dr. Leopold Auburger

Pripremio: **HRVOJE SALOPEK** Snimke: **HINA**

Krajem listopada održana je 16. svečana dodjela Nagrade Ine za promicanje hrvatske kulture u svijetu za 2009. godinu. Godišnju Nagradu Ine dodijelila je Ina-Industrija nafte i Hrvatski kulturni klub. Dobitnici su dr. Leopold Auburger iz Njemačke i dr. Artur Rafaelović Bagdasarov iz Rusije, a nagradu su dobili za sustavno proučavanje hrvatskog jezika i njegove povijesti. Nagradu je uručio predsjednik Uprave Ine Zoltan Aldott. Njemački slavist, profesor dr. sc. Leopold Auburger, rođen je u Münchenu 24. ožujka 1941. Studirao je slavistiku, opće jezikoslovlje, sociolingvistiku i sociologiju, formalnu logiku i filozofiju te katoličku teologiju. Radio je u Institutu za njemački jezik u Mannheimu, Institutu za jugoistok u Münchenu i Zakladi za znanost i politiku u Berlinu. Sada je u mirovini i živi u Münchenu. Od početka 80-ih intenzivno se bavi kroatistikom koja od tada predstavlja težište njegovih slavističkih istraživanja. Od 2000.

je dopisni član HAZU-a. Znanstvenim radovima iz područja kroatistike Auburger se svrstao među najistaknutije europske pobornike priznanja samostalnosti i posebnosti hrvatskoga jezika. Dr. sc. Artur Rafaelović Bagdasarov rođen je 2. prosinca 1958. u Bakuu (Azerbajdžan). Od 1976. do 1981. studirao je slavistiku na Filološkom fakultetu državnoga Sveučilišta u Petrogradu (danas Sankt Peterburg). Godine 1992. obranio je doktorski rad o razlikama između hrvatskoga i srpskoga književnog jezi-

ka na različitim razinama jezične strukture, poglavito na leksiku. Kao profesor predaje hrvatski jezik i sociolingvistiku na nekoliko moskovskih fakulteta. Dr. Bagdasarov sudjeluje na mnogobrojnim slavističkim skupovima u Hrvatskoj i svijetu. U središtu znanstvenog istraživanja prof. Bagdasarova temeljno je načelo da svaki narod ima pravo na naziv svojega jezika, pravo na vlastiti lingvonim koji mu nitko ne može uskratiti, preinačiti ili uvjetovati. Bagdasarov to slikovito objašnjava: "Materinski jezik Hrvata je kao jedina mater koju ne možeš pa i ne smiješ ni prodati, ni kupiti, ni preimenovati." Analizirajući povijest hrvatskoga jezika u sklopu jugoslavenske višenacionalne zajednice, Bagdasarov je došao do zaključka da su se svi pokušaji stvaranja hibridnoga "srpskohrvatskoga" ili "hrvatskosrpskoga" jezika i unificiranje pravopisnih pravila u korist ponajprije srpske norme pokazali pogubnima. Takvu sudbinu doživjeli su Novosadski dogovor 1954. i Zagrebački 1986. Plod takvih istraživanja njegovi su rječnici u kojima nedvosmisleno poručuje: "Neka svatko ima svoj dvojezičnik." ■

INA i Hrvatski kulturni klub utemeljili su 1994. Nagradu Ine za promicanje hrvatske kulture u svijetu. Svrha nagrade je dodijeliti priznanja autorima, kulturnim djelatnicima i ustanovama koji u inozemstvu promiču hrvatsku kulturu i svojim djelovanjem potiču kulturne sveze Hrvatske sa svijetom. Od samog osnutka, Nagradu su primili mnogi istaknuti kulturni djelatnici i ustanove iz različitih europskih zemalja poput Francuske, Španjolske, Poljske, Velike Britanije, Češke, Mađarske i Slovačke, što najbolje govori o prepoznatljivosti i značaju Nagrade Ine za promicanje hrvatske kulture u svijetu. Nagrada se sastoji od priznanja, monografije, skulpture akademskog kipara Petra Barišića i novčanog iznosa od 50.000 kuna.

ENG The 2009 INA oil company's Award for Promoting Croatian Culture in the World has been presented to Dr. Leopold Auburger of Germany and to Dr. Artur Rafaelović Bagdasarov of Russia for their systematic study of the Croatian language and its history.

“Pozivamo sve ljude dobre volje da nam pomognu”

“Udruga je osnovana u srpnju ove godine s ciljem ujedinjenja Hrvata na Kosovu i poboljšanja njihovih uvjeta života na ekonomskom i političkom planu”

Sebastijan Čolakić

boljega i većega ekonomsko-kulturnog razvitka i osmišljavanja ostanka preostalog broja Hrvata u Janjevu, Letnici i na čitavom Kosovu. Glavni motiv osnivanja Udruge je okupljanje svih Hrvata na Kosovu, te uključivanje u institucionalni i politički život Kosova. Čelnici Udruge su: Sebastijan Čolakić, predsjednik Udruge; Nikola Rodić, potpredsjednik; Josip Cirimotić, financijski direktor; Ivan Lovrić, ravnatelj tehničke službe; Ana Gucić, tajnica i Cecilija Čolakić, ravnateljica kulturnih djelatnosti. Nastojimo na najbolji mogući način predstaviti Udrugu i okupiti što više članova. Središte Udruge smješteno je zasad u dvorani župnog stana, a zbog nedostatka financijskih sredstava jer još nismo u mogućnosti samostalno opremiti niti jednu prostoriju.

Kada je Udruga osnovana i koji su njezini ciljevi?

- Udruga je osnovana u srpnju ove godine, a njezin osnutak potvrdilo je mjerodavno Ministarstvo Vlade Republike Kosova. Cilj Udruge je ujedinjenje Hrvata

na Kosovu, uključenje Hrvata u institucije Vlade RK, te poboljšanje uvjeta života na ekonomskom i političkom planu.

Namjeravate li se udružiti s ostalim udrugama na Kosovu?

- To je jedan od naših ciljeva. Već smo se povezali s nekim manjinskim udrugama kako bismo prikupili iskustva i planirali projekte za budućnost. Naš potpredsjednik Nikola Rodić je i predstavnik svih Hrvata u Manjinskom vijeću za zajednice pri Uredu predsjednika Kosova, a mandat mu traje četiri godine, kao i našoj udruzi. To je naš veliki uspjeh, a nadamo se još većem u budućnosti.

Jeste li povezani s kosovskim Hrvatima u domovini i izvandomovinstvu?

- Svakako, povezani smo i rodbinski i Janjevom. Svi se Janjevci poznaju bez obzira na to gdje žive jer su nas prilike, često nepovoljne, tijekom sedmostoljetne povijesti ujedinjavale i povezivale. Uda-

Razgovarala: **Željka Lešić**

Snimke: **Arhiva Janjevo, Snježana Radoš**

Boravak u Zagrebu i posjet Hrvatskoj matici iseljenika bio je prigoda da za naš mjesecnik Maticu razgovaramo sa Sebastijanom Čolakićem, predsjednikom nedavno osnovane Hrvatske udruge sv. Nikole - Janjevo. Predsjednik Čolakić izvijestio nas je o razlozima osnivanja Udruge te istaknuo potrebe u vezi s njezinim osnivanjem i djelovanjem.

Molimo Vas da nam predstavite Hrvatsku udruhu sv. Nikole - Janjevo?

- Naziv Udruge nastao je na inicijativu našeg župnika don Mateja Palića radi

Izaslanstvo janjevačkih Hrvata u HMI-u

Hrvati u Janjevu 2005. godine prigodom posjeta predsjednika Mesića Janjevu

Kako ocjenjujete suradnju s institucijama u Hrvatskoj?

- Preko našeg Veleposlanstva u Prištini uputili smo zamolbu za posjet Zagrebu i određenim institucijama i možemo zahvaliti MVP-u na organizaciji posjeta. Zadovoljni smo posjetom i ostvarenim kontaktima te se nadamo dobroj suradnji. Izvijestili smo mjerodavne institucije o situaciji u Janjevu i Letnici, a nadamo se da

ljenost od domovine Hrvatske je velika, ali moderna sredstva komunikacije omogućuju nam brzu povezanost. Nedavno smo posjetili i našu udrugu Janjevaca u Zagrebu, s kojom ćemo zajedno djelovati u interesu svih Janjevaca u domovini i izvandomovinstvu. Nadamo se kako ćemo se ubrzo uspjeti predstaviti čitavome svijetu uz pomoć internetske stranice.

Na koji način ćete prikupljati novčana sredstva za projekte Udruge?

- Iako imamo financijskog direktora i žiroračun u banci, još ne znamo kako ćemo prikupiti sredstva. Nadamo se da će nam mnogi pomoći u ostvarivanju naših planova i ciljeva. Pozivamo sve ljude dobre volje, odnosno one koji to mogu, da nam pomognu. Posjetili smo nedavno i službeno Zagreb i predstavili se svim političkim institucijama te izvijestili o svojim planovima. Nadamo se da će se obećanja o potpori ispuniti.

Koji su projekti Udruge?

- Udruga je već inicirala neke projekte. Npr. za projekt Uređenje našega groblja zaposlen je jedan radnik. Uskoro bismo trebali pojačati stočni fond ovaca i koza zainteresiranima za stočarstvo u Janjevu, a uz pomoć Ministarstva za povratak i zajednice, te započeti s uređenjem infrastrukture od crkve do groblja. Također bismo trebali dobiti poljoprivredne strojeve za obradu polja i njiva naših poljoprivrednika, a planiramo i na kulturno-povijesnom planu osmisliti život u Janjevu te nastojimo očuvati stare, povijesne spomenike.

će politička suradnja Hrvatske i Kosova poboljšati prilike Hrvata na Kosovu. Ravnateljica HMI-ja Katarina Fuček posjetila je Janjevo 2006. godine te nam je obećala potporu i pomoć.

Jeste li zadovoljni suradnjom s Hrvatskom maticom iseljenika?

- Već nekoliko godina dobro surađujemo s Hrvatskom maticom iseljenika.

Naša djeca i mladi su uz pomoć HMI-ja bili na nekoliko ljetnih susreta, što je urodilo općim zadovoljstvom i još više nas je povezalno. Hrvatska matica iseljenika je pomogla i svojim donacijama pučkoj kuhinji u Letnici. Naš posjet Zagrebu još više je učvrstio vezu s HMI-jem te se nadamo dobroj suradnji i u budućnosti.

Što planirate u budućnosti?

- Planova i želja ima puno. No, polako smo krenuli i svaki početak je težak i nesiguran, ali se nadamo da ćemo zadane ciljeve i planove ostvariti. Ponajprije želimo zaustaviti iseljavanje te razviti gospodarstvo i zaposliti mlade ljude kako naše Janjevo ne bi izumrlo i nestalo kao najstarija i najjužnija hrvatska dijaspora. Janjevo je oaza, ima golemu važnost na Kosovu, a također i za matičnu domovinu Hrvatsku. Zato pozivamo još jedanput sve one koji mogu i žele da nam pomognu u ostvarenju naših planova kako bismo nastavili radosno živjeti na našim stoljetnim ognjištima. Nadamo se da će naši mladi naraštaji nastaviti naše djelo. ■

Panorama Janjeva iz zraka

ENG A visit to Zagreb and to the CHF offices was an opportunity for an interview with Sebastijan Colakić, president of the recently founded St. Nicholas Janjevo Croatian Association in Kosovo.

Columbus Day u Astoriji

SAD - Hrvatska katolička škola Astoria, New York, započela je novu školsku godinu 2010./11. Početak nastave obilježen je Columbus Day paradom ulicama Astorije. Djeca su ponosno i veselo nosila znak hrvatske škole, a hrvatska zastava vihорила se ulicama te četvrti. Prošlu subotu, 16. listopada, obilježen je internacionalni Dan kruha i to je bila

prilika da mali pekari umijese kruh i uče o plodovima zemlje. Ove školske godine u školu se upisalo 43 djece, a u njezin rad uključilo se desetak novih obitelji. Najmanje je djece u dobi od 4 do 6 godina, samo dvadeset devet, i troje koji će tek proslaviti četvrti rođendan. Srednja grupa, od 7 do 10 godina, nastavlja učiti hrvatski jezik. Osobito se vidi

napredak u jezičnom pogledu u razgovoru s djecom koja su imala priliku dio ljeta provesti u domovini. Desetak starije djece, koja su završila namijenjeni program, i ove godine dobrovoljno se vraća u školu. Škola će njima ponuditi satove iz povijesti i zemljopisa. Također će ih uključiti u organizaciju proslave nadolazećih blagdana te time i u rad i aktivnosti zajednice. Stoga je interes za ovu školu velik, a to znači da ima nade za budućnost hrvatske zajednice. Hrvatska katolička misija "Bl. Ivan Merz" u NY počela je novu pastoralnu godinu bez duhovnog vođe. Nakon tri godine vođenja ove zajednice vel. Ellis Tomaseo vratio se u svoju matičnu biskupiju. Ovom prilikom vel. Ellisu zahvaljujemo za sve što je učinio kao voditelj HKM-a. Kao voditelj i koordinator podržavao je rad HKŠ-a te je zaslužan za uspješan rad škole, a uz njega su vezani mnogi lijepi događaji i zajednički uspjesi. Mjesto voditelja misije za sada nije popunjeno. (Mirjana Karčić)

VEČER HRVATSKOGA JEZIKA I KNJIŽEVNOSTI U GÖTEBORGU

ŠVEDSKA - Odbor učitelja pri Savezu hrvatskih društava u Švedskoj inicijator je Večeri hrvatske književnosti i jezika koja je održana 16. listopada u Göteborgu u organizaciji lokalnog HŠKD Croatia-Katarina Zrinski. Predavači su bili hrvatski veleposlanik Vladimir Matek koji je održao predavanje o Mariji Jurić Zagorki, i Tihana Radojčić, prof. hrvatskog jezika iz Agencije za odgoj i obrazovanje iz Zagreba, koja je govorila o pravilnom pisanju stranih riječi i frazemima koji se odlikuju slikovitošću. Nakon predavanja održana je otvorena tribina na kojoj su svi bili dobrodošli. Vijest iz Göteborga poslala je naša vrijedna suradnica Violanda Benković koja piše: "Ovo je bilo prekrasno! Mnogobrojna publika je gutala riječi gospodina veleposlanika i prof. Radojčić! I mladi i stari žele još ovakvih predavanja."

SUSRET HRVATSKOGA AKADEMSKOG SAVEZA

NJEMAČKA - Tradicionalni, 42. po redu susret Hrvatskog akademskog saveza (HAS) iz Njemačke održan je 9. listopada u prostorijama Hrvatske katoličke misije u Duisburgu. Okupljene su pozdravili predsjednik HAS-a Kristijan Tušek i glasnogovornik Božo Bjelopera. Pozdravnu riječ uputio je i generalni konzul RH iz Düsseldorfa Vjekoslav Križanec. Predavanje o Matici hrvatskoj održao je njezin glavni tajnik Zorislav Lukić podsjetivši kako je Matica u povijesti hrvatskoga naroda djelovala širenjem hrvatske nacionalne svijesti. Predsjednik Hrvatskoga žrtvoslovnog društva dr. Zvonimir Šeparović govorio je o žrtvi, znaku vremena, odnosno o viktimologiji kao novoj znanosti i hrvatskim žrtvama. Novinar i kolumnist Tihomir Dujmović, bivši glavni urednik Matice, govorio je o hrvatskome novinarstvu u povijesti i sadašnjosti. Predsjednik Matice hrvatske Igor Zidić je odgovarajući na pitanje živi li danas Hrvatska za svoju budućnost rekao kako optimizam nije raspoloženje nego obveza i domoljubna dužnost, a da pri tome ne treba izgubiti kritičnost. Na kraju susreta organiziran je okrugli stol na temu "Quo vadis Croatia?", u kojem su sudjelovali svi predavači. (A. Polegubić)

MALI HRVATSKI DUHOVNO-KULTURNI CENTAR S CRKVOM NA BLEIBURGU

Na tragu spomena koji su hrvatski prognanici i preživjeli pojedinci Bleiburga i križnog puta čuvali u Austriji od završetka Drugoga svjetskog rata, ali i u duhu onoga što smo u ime Hrvatskoga svjetskog kongresa (HSK) davno potaknuli, kao i onoga što je dosad tamo učinjeno, iznosimo prijedlog koji bi trebao upotpuniti i završiti izgradnju spomen-obilježja na Bleiburgu.

Kad već imamo na Bleiburgu vlastiti komad zemlje, držimo da bi tu još trebalo izgraditi jednostavne prostore za prikladan prijam posjetitelja i/ili hodočasnika te, ako se nakon temeljitog promišljanja učini potrebnim, osigurati boravak za nekoliko osoba, među njima i jednoga svećenika, a koje bi bile na raspolaganju za duhovno-kulturne potrebe posjetiteljima i/ili hodočascima.

Stoga smatramo nužnim da se počne s ostvarenjem ovoga projekta, primjerice s imenovanjem stručnjaka koji bi odmah počeli oblikovati sadržaj "Maloga hrvatskoga duhovno-kulturnog centra s crkvom na Bleiburgu". On bi uz skromnu multifunkcionalnu crkvu mogao sadržavati, ako se pokaže potrebnim, i stan za nekoliko osoba koje bi tu stanovale ili često u njega dolazile, zatim dvoranu (odmorište i sl.) u koju bi se mogli smjestiti posjetitelji, višenamjenski muzejsko-izložbeni prostor te sanitarne prostorije.

Dakle, sve ono što je ovakvome susreću potrebno, bez pretjerivanja s građevinskim prostorom, imajući u vidu da sve to treba održavati. Vjerujemo da u našoj Crkvi i narodu imamo puno prikladnih osoba koje bi mogle i htjele preuzeti obvezu boravka, molitve i brige o "vječnoj vatri" na Bleiburgu i koje bi bile na usluzi posjetiteljima. Crkva bi mogla biti posvećena, primjerice, Gospi tješiteljici, Kraljici mira, Žalosnoj Gospi ili sl.

Kad bi se tako nešto osiguralo, sigurno bi tu tijekom cijele godine ili u određeno dogovoreno vrijeme dolazili posjetitelji, od raznih skupina odraslih do ministranata, krizmanika i ostale školske djece, koje bi trebalo dočekati i primiti.

Ostvarenje ove ideje odnosno projekta trebao bi podržati pred cijelim našim narodom netko s moralnim i duhovnim autoritetom. Kako je nekoliko časnik hrvatskih

emigranata koji simbolično čine "Počasni Bleiburški vod" već prešlo 80. godinu života, a hrvatske državne vlasti očito nisu na navedenoj razini, ipak bi najbolje bilo da, uz sve moguće prigovore, ovaj crkveno-nacionalni "projekt" povedu hrvatski biskupi (HBK i BKBiH), naravno uz dogovor i sudjelovanje odgovarajućih hrvatskih državnih ustanova.

U tom slučaju mislimo da ne bi bilo problema u financiranju ovoga projekta. Pod vodstvom naših biskupa vjerujemo da bi mnoge hrvatske župe i misije u domovini i u hrvatskom izvandomovinstvu ponudile svoju pomoć. Bilo bi tu darova pojedinaca i sponzora, a i članova HSK koji djeluje u više od tridesetak država svijeta. Uz to, ne bi to trebao biti "projekt" samo Hrvata vjernika!

Također, gradnja nipošto ne bi smjela biti poput skupih crkveno-nacionalnih objekata, već vidno skromna i praktična, a tekla bi bez pritiska odnosno žurbe i prema stvarnim mogućnostima dobročinitelja i mogućih donatora. Njome se nikoga ne bi smjelo opteretiti jer u ovim kriznim vremenima osobito je važno iskorjenjivanje siromaštva u RH i BiH.

Nadalje, ovo mjesto moglo bi imati za posjetitelje i/ili

hodočasnike, između ostalog, dvije važne dimenzije. Prvo, bilo bi to mjesto mira, molitve, pijeteta, čuvanja uspomene, središnje mjesto posjeta i/ili hodočašća svim hrvatskim žrtvama Bleiburga i križnog puta. Drugo, bilo bi to mjesto brige, promišljanja i molitve za pravedni mir i blagostanje među ljudima i narodima na ovome našem planetu, za sve žrtve progona i nepravdi, a kojih uvijek ima i, na žalost, još će ih dugo biti.

O ovoj ideji sam razgovarao s nekoliko hrvatskih biskupa i jedan od njih vrlo rado bi se angažirao u ostvarivanju ovoga cilja. Dobro bi bilo čuti o ovome prijedlogu i glas javnosti pa zbog toga prijedlog najprije iznosimo pred javnost.

Fra Šimun Šito Ćorić,
glasnogovornik Hrvatskoga svjetskog kongresa
e-mail adresa: sito.coric@gmx.net

Solothurn, 7. listopada 2010.

Zvonimirovu gradu spomenik kakav zaslužuje

Nadamo se da će, uz pomoć svih nas te uz postojeće simbole, povijesnu lekciju o velikoj žrtvi za hrvatsku budućnost uz tišinu sjećanja, molitvu i zahvalnost već od sljedećeg ljeta emanirati i ovaj spomenik

Napisala: **Mira Ćurić**

Knin - simbol oslobođenja Hrvatske u vojno-redarstvenoj akciji Oluji - u dogledno vrijeme dobit će spomenik posvećen tom velikom događaju hrvatske povijesti. Nadamo se da će se to ostvariti već za Oluju 2011. Ideja i poticaj za njegovo podizanje potekla je iz Udruge hrvatskih branitelja "Tvrđava Knin" i Braniteljskog portala, što je odmah prihvatila Koordinacija braniteljskih udruga grada Knina te Grad Knin, a potporu je dalo i Ministarstvo hrvatskih branitelja te Vlada RH. Idejno rješenje projekta potpisuju akademski kipar Petar Dolić i dipl. arhitekt Tonko Zaninović.

Kako se Petar Dolić već dokazao kao autor spomeničke skulpture, kninski inicijatori podizanja spomenika pozvali su ga na raspisani natječaj. Među nekoliko idejnih rješenja odabran je upravo nje-

gov rad. No, kako je riječ o kompleksnom projektu koji je uz umjetničko-kiparski aspekt zahtijevao i onaj arhitektonski i urbanistički, Dolić je na suradnju pozvao arhitekta Tonka Zaninovića. Uz izradu skulpture, ovaj složeni projekt podrazumijeva i preuređenje prostora u kojemu će skulptura biti smještena - Trg dr. Ante Starčevića.

SLAVOLUK POBJEDE NA TRGU SV. ANTE

Projekt podrazumijeva kiparsku i arhitektonsko-urbanističku dionicu. Skulptura se sastoji od dva monumentalna elementa koji čine cjelinu u obliku slova V (viktorija/pobjeda) koji je simbol pobjede i pozdrava tijekom Domovinskoga rata. Kako kažu, nakon puno bitaka iza zatvorenih vrata oko ideja i usklađivanja kako bi pronašli najbolju opciju, projekt je dobio konačnu verziju. Dolić je opisuje ovim riječima: "Skulptura od lijevanog aluminijska, slovo V - simbo-

lizira zaustavljeni trenutak pobjede, a kroz procjep između dvaju elemenata, sastavnice slova V, pojavljuje se bljesak koji najavljuje oluju. Mjesto skulpture je predviđeno ispred paviljona-slavluka u kojemu će biti prostor za tišinu i paljenje svijeća. Unutarnji prostor će biti osmišljen kao oltar domovine gdje će gorjeti vječno svjetlo."

Arhitekt Zaninović dodaje: "Mi želimo stvoriti spomen-obilježje dostojno značenja trenutka koji simbolizira te ostvariti prostor u kojemu će se vrijeme zaustaviti, a koji bi opet trebao biti svremen. Prostor koji neće biti nedodirljiv, prostor koji će ljude pozivati, koji će ih nagovarati da ga posjećuju i da se na njemu i u njemu zadržavaju. 'Trak' novog popločenja vodi ka skulpturi i slavluku-paviljonu te uvodi u kontemplativni prostor gdje se zaustavljamo i prisjećamo. Nadamo se da će naš projekt oživjeti pomalo mrtav trg kakav je u ovom trenutku postojeći trg."

MOZAIK SJEĆANJA

Pitali smo što im upravo ovaj projekt na središnjemu mjestu hrvatske pobjede osobno znači i koji su daljnji koraci u njegovoj realizaciji? Dolić ističe kako osjeća zadovoljstvo zbog iskazanog povjerenja, ali osjeća i veliku odgovornost. Rad ih veseli te se nadaju kako će u planiranom roku završiti zamišljene ideje i projekt. Naime, oni su napravili svoj dio posla, a sada je na redu investitor.

đena arhitekturi grada, s jasnom porukom kako je sloboda plaćena najvećim blagom. Stoga će uz ostale simbole (križ, vječna vatra itd.), u prozirnim pločama biti osvijetljeni logotipi svih brigada i postrojbi, specijalnih postrojbi iz Domovinskoga rata.”

Od njega smo doznali da će izrada spomenika i obnova Trga iznositi do šest milijuna kuna, kao i to da je do sada prikupljeno tri milijuna i dvjesto tisuća kuna.

Autorski tim

PETAR DOLIĆ (Travnik, 1975.) diplomirao je na zagrebačkoj Akademiji likovnih umjetnosti kiparstvo u klasi prof. Šime Vulasa. Izlagao je na mnogobrojnim samostalnim i skupnim izložbama. Dobitnik je nekoliko nagrada, a u trenutku kada se pojavljuje na našoj likovnoj sceni likovna kritika o njemu govori kao o “najvećemu kiparskom talentu mlađeg naraštaja”. Izradio je nekoliko skulptura u javnom prostoru. Autor je spomenika dr. Anti Starčeviću (Veliki Žitnik), fra Didaku Buntiću (Gradnici kraj Međugorja), papi Ivanu Pavlu II. (Gospić), velebnog spomenika braniteljima u Lovincu i drugdje.

TONKO ZANINOVIĆ (Šibenik, 1964.) diplomirao je na Arhitektonskom fakultetu u Zagrebu 1990. Početkom Domovinskoga rata bio je pripadnik 113. šibenske brigade. Radio je i u Beču. Dobitnik je nekoliko nagrada i autor zapaženih projekata stambenih zgrada te dvaju sakralnih objekata u Šibeniku.

Medvedgradu u kolovozu na Dan pobjede, a povezuje hrvatski sjever i jug) te spomenik Kažimira Hraste kralju Zvonimiru i stihove Ante Nadomira Tadića Šutre “Ja sam stina kralja Zvonimira”, povijesnu lekciju o velikoj žrtvi za hrvatsku budućnost u tišini sjećanja i molitvu te zahvalnost već od sljedećeg ljeta emanirati i ovaj spomenik. ■

Svi znamo koliko je umjetnost subjektivna, a arhitektura to smije biti samo u jednome dijelu. Ali lijepo je kada se prožimaju i upotpunjuju u ovakvome nadahnutom i zaokruženom projektu kojim se izražava kolektivna zahvalnost i sjećanje na pobjedu - 5. kolovoza 1995.

Organizacijski odbor za izgradnju Spomenika hrvatske pobjede “Oluja ‘95.” čine dogradonačelnik Tomislav Vrdoljak u ime Grada Knina, Mladen Milošević u ime Koordinacije braniteljskih udruuga Grada Knina te ministar obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti Tomislav Ivić u ime Vlade RH. Pitali smo kako napreduje drugi aspekt projekta - financijski.

O tome smo razgovarali s Mladom Miloševićem, urednikom Braniteljskoga portala – Tvrđava Knin i idejnim začetnikom, iako to ne želi isticati: “Sretni smo da je ova ideja naišla na takav odjek u javnosti, da je prepoznana kao svehrvatski projekt. Ona je prilago-

SJEĆANJE I ZAHVALNOST

Naime, za ovaj spomenik u hrvatskoj kraljevskoj gradu Vlada Republike Hrvatske osigurala je dva i pol milijuna kuna, a obvezala se platiti i cijeli PDV, pola milijuna je prikupljeno na javnoj akciji potpore uz koncert i prijenos Hrvatske radiotelevizije na Dan pobjede u Kninu (5. kolovoza 2010.), prikupljeno je i dvjesto tisuća pojedinačnih donacija, no ta sredstva nisu dostatna. Stoga, kako bi Zvonimirov grad dobio spomenik kakav zaslužuje, i dalje je dobrodošao svaki pojedinačni dar, a može se uplatiti na žiroračun: 2330003-1819600001, poziv na broj: 24 7765-1995, s naznakom za gradnju Spomenika hrvatske pobjede “Oluja ‘95.”.

Nadamo se da će, uz pomoć svih nas, uz postojeće simbole - kninsku tvrđavu i hrvatsku zastavu (koja je postavljena na

ENG A monument is to be erected in the town of Knin, a symbol of Croatian liberation in Operation Storm, in memory of this turning point in Croatian history.

Bogatstvo proizvoda i usluga ruralne Hrvatske

Na radionici se govorilo i o mogućnostima plasmana proizvoda hrvatskom iseljeništvu te o brendiranju proizvoda uz marketing Hrvatske matice iseljenika

EKO ETNO u Zadru posjetio je i predsjednik Ivo Josipović

Dobar glas daleko se čuje!

U sklopu EKO ETNO manifestacije održane su zanimljive radionice i prezentacije na temu brendiranja proizvoda, prije svega malih proizvođača, te razvoja ruralnog turizma i proizvodnje kao i dobro posjećen okrugli stol "IPARD - mogućnosti i prepreke". Na temu MOJ PROIZVOD najbolji sudionici radionice mogli su naučiti način prezentacije proizvoda i usluga prema velikim distributerima te inozemstvu. Na praktičan način, radom u grupi, brendirali su se pojedini proizvodi. Dakle, temeljni razvoj svakog poduzetnika ponudila je upravo ova kreativna radionica. Tom prigodom govorilo se i o mogućnostima plasmana proizvoda hrvatskom iseljeništvu te o brendiranju proizvoda uz marketing Hrvatske matice iseljenika.

Napisala: Ivana Rora

Pod medijskim pokroviteljstvom časopisa Matice i uz suradnju HMI-ja, Eko-etno tržnice te nastupima lokalnih klupa i KUD-ova, završen je osmi po redu EKO ETNO HRVATSKA EUROPA TOUR, koji je održan od 13. do 17. listopada u Zadru. Tijekom pet dana kulinarskih radionica, prikaza starih obrta i zanata, proizvoda i usluga ruralnog kraja, radionica za djecu, nagradnih igara i mnogobrojnih događaja, hrvatskoj javnosti prikazan je vrijedan multimedijalni projekt o proizvodima i uslugama ruralnog područja koji je obuhvatio 350 izlagača.

Uz nazočnost visokih državnih dužnosnika i oko 20.000 posjetitelja, EKO ETNO u Zadru postigao je veliki uspjeh i prezentirao županiju. Povezao je i mnoge izlagače u proizvodnji njihovih pro-

izvoda i usluga, a nazočnost hrvatskih medija koji su uvelike pratili ovu manifestaciju pridonijela je boljem plasmanu i prezentaciji izloženih proizvoda.

Najljepšu manifestaciju na domaćoj sajmišnoj sceni EKO ETNO HRVATSKA EUROPA TOUR posjetio je predsjednik RH Ivo Josipović. Bila je to prigoda da predsjednik na posebno prezentirani način razgleda bogatstvo proizvoda i usluga ruralnog područja RH. Predsjednik Josipović obišao je izlagače i zadržao se u izložbenim prostorima u pratnji gradonačelnika Zadra Zvonimira Vrančića, predsjednice Organizacijskog odbora Dijane Katice te ostalih dužnosnika županije i predstavnika izlagača.

Prigodom obilaska sajma predsjednik Josipović pogledao je zanimljivu modnu reviju etno dizajnerice Mine Petre, dobitnice mnogih međunarodnih priznanja za promicanje hrvatske baštine, koja se nedavno vratila s uspješnog

nastupa u Japanu. Nakon posjeta predsjednika RH, na EKO ETNO TOURU zanimljivim glazbenim programom predstavio se Grad Zagreb ljepotom izričaja zagrebačkog kraja. U službenom programu sajma održan je Forum o ruralnom turizmu te aktivna edukativna radionica "Razvoj novih turističkih proizvoda u ruralnom turizmu", koja je privukla veliki broj sudionika i stručnih suradnika tog dijela ruralne politike razvoja Hrvatske.

Već tradicionalno dodijeljene su i nagrade EKO ETNO u nekoliko kategorija, od najboljeg eko etno proizvoda do nastupa i ljepote prezentacije izlagača. Također su ocjenjivani i proizvodi u pojedinačnim kategorijama kvalitete i izvrsnosti ponude na izlagačkim prostorima. Akcija ocjenjivanja NAJBOLJI OD NABOLJEG završena je ukusnom prezentacijom, ali i degustacijom delicija s otoka Pašmana i vina Zadarske županije. ■

Povijest hrvatske filatelije seže duboko u 19. stoljeće

Hrvatski filatelistički savez danas ima 36 klubova i društava. Najuspješnija aktivnost HFS-a ostvarena je na međunarodnom planu, gdje hrvatski izlagači redovito osvajaju najvrednija priznanja i medalje

Napisala: Ljerka Galic

Ove godine navršava se sedamdeset godina otkako je 31. ožujka 1940. u Zagrebu osnovan Hrvatski filatelistički savez, na poticaj Hrvatskoga filatelističkog društva i Kluba sabirača maraka. No, povijest hrvatske filatelije seže u 19. stoljeće i to već 20-ak godina nakon osnivanja prvoga filatelističkog kluba u Londonu 1856. U Zagrebu i Dubrovniku kratkotrajno se osnivaju društva i time potiče skupljanje poštanskih maraka, te ih smatramo početkom organizirane filatelije. Godine 1896. konačno se u Zagrebu osniva Hrvatsko filatelističko društvo.

Naziv je preživio i nadživio sve poli-

tičke režime te se do današnjih dana sačuvao kao Matica hrvatske filatelije. Već nakon deset godina u Umjetničkom paviljonu u Zagrebu organizira se velebna izložba koja okuplja veliki broj uglednih Zagrepčana oduševljenih novim i dotad nepoznatim hobijem.

Tijekom Prvoga svjetskog rata aktivnosti svih društava su zabranjene da bi između dvaju svjetskih ratova filatelija doživjela procvat osnivanjem filatelističkih društava diljem Kraljevine Jugoslavije, što je i rezultiralo osnivanjem spomenutog saveza. Pokrenut je također i stručni časopis "Filatelija" zavidne filatelističke razine. Za vrijeme Drugoga svjetskog rata, kada većina maraka ima visoku umjetničku vrijednost i čije predloške potpisuju vrhunski hrvatski slikari i grafičari, u hrvatskim gradovima održavaju se velike filatelističke izložbe popraćene prigodnim katalozima i priručnicima.

Prva poslijeratna izložba 1951. održana je u Tehničkom muzeju (baš kao i

ove godine), tadašnjemu Zagrebačkom velesajmu, a 1956. najveća ikad održana međunarodna filatelistička izložba u Hrvatskoj (tada u sastavu SFRJ), okupila je izlagače iz 41 zemlje i 38 poštanskih uprava uz 1.400 vitrina. Prije osnutka hrvatske države, osamdesetih godina prošlog stoljeća dolazi do određene stagnacije, no 1998. Hrvatski filatelistički savez na kongresima u Noordwijku i Milanu postaje punopravni član Svjetske filatelističke federacije FIP.

Hrvatski filatelistički savez danas ima 36 klubova i društava. Osnivaju se i novi, kao i "Škola mladih filatelista" u Trakošćanu. Najuspješnija aktivnost HFS-a ostvarena je na međunarodnom

planu, gdje hrvatski izlagači redovito osvajaju najvrednija priznanja i medalje. U samostalnoj Hrvatskoj najveća međunarodna izložba do sada održana je u Zagrebu 2004. godine, a iduće godine će prvi put u svojoj filatelističkoj povijesti naša domovina biti domaćin kongresa europskih filatelističkih članica. ■

ENG This year mark the seventieth year since the foundation of the Croatian Philatelic Federation, established on March 31st of 1940 at the initiative of the Croatian Philatelic Society and the Stamp Collectors' Club.

Hrvatska radiotelevizija okupila Hrvate iz Vojvodine

"Rekao bih kako je ovo neka nova veza Hrvatske radiotelevizije, kao i hrvatskih javnih medija, prema Hrvatima u Vojvodini", rekao je Slaven Bačić

Glazbeno-scenski spektakl "Kolo igra tamburica svira" u Dvorani športova u Subotici

Tekst i snimke: **Hrvatska riječ**

Glazbeno-scenski spektakl pod nazivom "Kolo igra tamburica svira" u listopadu je sniman u Dvorani športova u Subotici u sklopu televizijske emisije "Lijepom našom". Javno snimanje ove emisije organizirala je Hrvatska radiotelevizija, a suorganizatori su bili Hrvatsko nacional-

no vijeće, ujedno i glavni pokrovitelj, te Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Zadovoljstvo zbog odziva publike, kao i bogatog programa, nije skrivao predsjednik HNV-a Slaven Bačić.

"Pokraj HNV-a i HRT-a u organizaciju je bio uključen i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata. Ovo je, mogli bismo reći, zajednički trojni uspjeh, naravno i drugi ljudi su pomagali u sklopu svojih mogućnosti. Odziv publike i samo ras-

položenje, kao i očigledno zadovoljstvo izvođača, govore kako mi sami možemo biti zadovoljni. Rekao bih kako je ovo neka nova veza Hrvatske radiotelevizije, kao i hrvatskih javnih medija, prema Hrvatima u Vojvodini. Do sada smo bili slabo prisutni u udarnim emisijama, osim u Glasu domovine i sličnim manjinskim emisijama, te se nadamo kako će ovo biti početak novog odnosa HRT-a prema Hrvatima u Vojvodini", kaže Bačić.

Saša Vučinić, gradonačelnik Subotice

Slamarke

Petar Stantić

Subotica

Ovo je veliki dan za mene. Jako mi je drago da je ova emisija snimana u našem gradu, u našem podneblju, dugo nakon što između nas i naše matične države postoji granica. Inače, ovu emisiju gledamo svake nedjelje kad možemo.

Jasna Kujundžić

Subotica

Oduševila sam se idejom da se i u Subotici snima ova emisija koju rado gledamo na malim ekranima. Mislim kako je ovo za ovdašnje Hrvate od velikog značaja i da nam je svima na ponos. Jako su mi se sviđjeli nastupi folklorša, tamburaša, kao i nošnja i modna revija.

Joso Firanj

Sombor

Drago mi je da smo i mi sudionici ovoga programa. I inače gledamo ovu emisiju, a njezino snimanje ovdje značajno je za Hrvate. Za nas je veliki napredak, i za nas i za ovdašnju kulturu, da se ovakva manifestacija događa kod nas.

Anica Tomašev

Bački Breg

Došli smo iz Bačkog Brega, naši mladi su sudjelovali, a mi smo ih gledamo, opremili smo se i mi u šokačko ruho i jako mi je drago da smo tu. Uvijek gledamo ovu emisiju na televiziji i volimo što smo Hrvati.

Siniša Bartulov, Plavna

Član sam HKUPD-a "Matoš" iz Plavne, a ovdje sam u mami-noj pratnji. Sudjelujemo na reviji nošnji te predstavljamo plavanjsku nošnju. Sve ovo što imamo naše je blago i velika je stvar da se ovo događa, da se prešlo preko Dunava, da i mi možemo pokazati što imamo. Dobili smo priliku pokazati kako nas i ovdje ima te da se trudimo očuvati ono što su nam naši stari ostavili.

Živa slika

Par u šokačkom ruvu

SPEKTAKL ZNAKOVIT ZBOG NEKOLIKO RAZLOGA

"Moram naglasiti kako je ovaj spektakl znakovit zbog nekoliko razloga", dodaje Katarina Čeliković, koja je bila suorganizatorica u ime ZKVH-a. "Prvi put su Hrvati, s onima s kojima žive ovdje u Vojvodini, pokazali veliku ljubav prema tradicijskim vrijednostima i moram reći kako smo zadovoljni načinom funkcioniranja ove manifestacije. HNV kao pokrovitelj pokazao je spremnost finan-

cijski pomoći nešto što je na jednome mjestu okupilo sve Hrvate. Ovo je prvi put da su se Hrvati našli na jednome mjestu. Čak bih se usudila reći kako ZKVH prepoznaje potrebu godišnjeg okupljanja svih hrvatskih udruga koje će prikazati ono najljepše što rade tijekom godine. Jest da je ovo veliki financijski izdatak,

ali duboko vjerujem da je moguće smoći snage da se ovo na neki način preslika i ostvari u nekim budućim godinama - da se sve udruge jedanput godišnje okupe."

Snimka iz Subotice podijeljena je u dva dijela. Gledatelji HTV-a mogli su uživati u subotičkoj priredbi 17. i 24. listopada. ■

ENG *Kolo igra tamburica svira* (The Kolo Dances and the Tamburitza Plays), a music and stage extravaganza, was filmed this October at the sports arena in Subotica and broadcast on Croatian Television's show *Lijepom našom* (Across Our Beautiful Homeland).

Knjiga koja progovara o problemu opstojnosti Hrvata - Bunjevaca

Književnu nagradu svake četvrte godine dodjeljuje Društvo hrvatskih književnika iz Zagreba i Zajednica izdanja "Ranjeni labud" iz Mostara za književno djelo koje obrađuje život Hrvata izvan Hrvatske

Nagradu "Fra Lucijan Kordić" autoru Tomislavu Žigmanovu uručio je član ocjenjivačkog žirija Borben Vladović

Bački Hrvati u Zagrebu prvi su Žigmanovu čestitali na dobivenoj nagradi

Pripremila: **Marija Hećimović** Snimio: **Zlatko Žužić**

U Društvu hrvatskih književnika u Zagrebu 4. listopada svečano je dodijeljena nagrada za najbolje književno djelo "Fra Lucijan Kordić" književniku iz Subotice Tomislavu Žigmanovu. Književnu nagradu svake četvrte godine dodjeljuje Društvo hrvatskih književnika iz Zagreba i Zajednica izdanja "Ranjeni labud" iz Mostara. Nagrada je osnovana 2. studenoga 1994. godine za književno djelo koje obrađuje život Hrvata izvan Hrvatske, a ime je dobila po franjevcu, misionaru, pjesniku i nakladniku Lucijanu Kordiću iz Grljevića u Bosni i Hercegovini.

Ocjenjivački žiri Društva hrvatskih književnika, koji čine: Borben Vladović, Vladimir Goss i Đuro Vidmarović, jednoglasnom odlukom dodijelio je na sjednici 24. rujna uglednu nagradu knjizi "Prid svitom - saga o svitu koji nestaje" autora Tomislava Žigmanova iz Subotice, koju je izdao u vlastitoj nakladi.

DUBOKO OSVIJEŠTEN I ANGAŽIRAN KULTURNI ČIN

U obrazloženju odluke naglasak je stavljen na snažni literarni jezik kojim autor

progovara o gorućem problemu opstojnosti Hrvata - Bunjevaca, koristeći se (bunjevačkim) narječjem i literarno njegovanim rečenicama. Leksik je precizno odabran, a dijalozi logični i prirodni. Nosivi likovi reprezentanti su svoga naroda, a atmosfera više upozoravajuća, kritička, nego patetična.

Dalje se navodi da je ovo djelo duboko osviješten i angažiran kulturni čin koji na posredan način i na način dostojan književne prakse obnavlja neka stara pitanja i otvara nova, a jedno od njih je svakako pitanje identiteta kulture i prostora te raznovrsnih kulturno-političkih strategija koje su pretendirale i pretendiraju na njegovo imenovanje, to jest "osvajanje".

Na svečanom uručivanju nagrade prof. Đuro Vidmarović je ukratko predstavio laureata Tomislava Žigmanova, pripadnika hrvatske narodne manjine u Republici Srbiji, koji piše pjesme, prozu i eseje. Svojim mnogobrojnim i značajnim djelima i do sada je dobivao priznanja, između ostalih i nagradu "Zvane Črnja" za najbolju knjigu eseja objavljenu u Hrvatskoj za "Minimum in maximis - zapisi s ruba o nerubnome" 2007. godine.

Nagradu "Fra Lucijan Kordić" autoru Tomislavu Žigmanovu uručio je član ocjenjivačkog žirija Borben Vladović.

Laureat Tomislav Žigmanov zahvaljuje na nagradi

Ne skrivajući emocije u svojim riječima zahvale, laureat Žigmanov je rekao: "Poštovani prijatelji, drage kolege, ugledni članovi žirija, hvala vam svima na nagradi za ovo, ako ja to kao autor smijem reći, po mnogo čemu nesvakidašnje djelo, djelo koje sadrži deset monologa - u pet su likovi žene, a u pet muškarci, te jedan završni dijalog, a sve njih drži na okupu nekoliko stvari. Na prvome mjestu to su sudbine koje se tematiziraju - riječ je o zatajnoj tragiци vojvođanskih, bačkih ljudi čije muke više borave u privatnim i obiteljskim naracijama budući da ih je javnost, bez obzira na vrstu ili segment, po pravilu isključivala iz polja vidljivosti.

PRIZNANJE I POČAST "SVITU"

Drugo, to je određeni zajednički kulturološki kod - mikrosvijet bunjevačkih Hrvata, jednoga od mnogobrojnih naroda koji žive u blatu Panonije, naroda koji, sada već stoljećima, bora-veći na rubu modernizacijski procesa postojano gubi vlastiti okvir i sadržaj postojanja.

Treće, ove osobne pripovijesti takvih junak(inj)a sabiru u cjelinu tek puki nizovi slučajnosti te je na taj način na jedno-me simboličnom planu prikazana njihova pomalo divlja, aso-cijalna, otočna, to jest salaška egzistencija, slabost ostvarenih socijalnih veza i odsutnost kohezija tijekom povijesti te pre-velika introvertiranost i krhkost dijalogiziranja među njima.

I četvrta spona jest jezik kojim se likovi obraćaju čitatelj-stvu - bunjevačka ikavica, govorni jezik dijela Hrvata u Bač-koj koji se do sada uvelike u javnosti negativno percipirao i često bivao predmetom poruga, koje su trpjeli subjekti toga govora... Stoga kao autor ističem to još jedanput, ovu nagra-du doživljavam prije svega kao priznanje i počast tom "svitu" i prostoru u nestajanju, a meni je, naravno, drago što sam ovim djelom to uspio iznijeti na svjetlost hrvatske kulturne scene i to na način da ono bude prepoznato kao dostojno ove, za nas stvaratelje u rasuču, iznimno važne nagrade", zaključio je To-mislav Žigmanov i zahvalio svima i na svemu. ■

Bečka promocija knjige Branislave Zaradić

AUSTRIJA - "Književnost moj život" naslov je prve knjige bivše lektorice hrvatskog jezika na Bečkoj slavistici i bivše predsjednice bečkog ogranka Matice hrvatske mr. Branislave Zaradić, koja je u četvrtak na večer predstavljena u Hrvatskom centru u Beču.

Predstavili su je urednik knjige Petar Tyran, recenzent akademik Nikola Benčić koji je napisao uvodnu riječ i autorica Zaradić čitanjem ulomaka. Izbor materijala za knjigu potpisuje Ante Ivandić.

- Riječ je o zborniku eseja i prikaza djela poznatih hrvatskih književnika uključujući i one iz iseljništva odnosno "stare dijaspore", dakle i gradišćanske Hrvate - rekao je Tyran. Istaknuo je kako je glavni cilj i zadaća izdavača ove knjige, Hrvatskoga štamparskog društva u Željeznom, bila da pripadnicima hrvatske nacionalne manjine u Austriji, ali i u susjednoj Češkoj, Slovačkoj i Mađarskoj te svim ostalim Hrvatima olakša pristup hrvatskoj književnosti. Govoreći o autorici knjige kao "posrednici kulture i jezika" među Hrvatima u dijaspori i matičnoj zemlji, akademik Benčić je predstavio strukturu građe te stilsku i sadržajnu doradenost knjige po poglavljima: od razvoja bečke slavistike i spisateljinih sjećanja na zagrebačkog i bečkog profesora Josipa Hamma i akademika prof. Radoslava Katičića, preko predavljanja raznih tema iz hrvatske književnosti i djela živućih hrvatskih autora poezije i proze te vlastitoga obiteljskoga književnog kutka do hrvatskih pjesnika u Gradišću, književnih ostvarenja neafirmiranih hrvatskih pjesnika i kritika autoričina rada na bečkom Sveučilištu i u ogranku MH.

Branislava Zaradić rođena je 1932. godine u Lovreću kraj Splita. Gimnaziju je završila u Splitu, a Filozofski fakultet na Sveučilištu u Zagrebu. Od 1967. do umirovljenja 1997. godine na Bečkom sveučilištu – Institutu za slavistiku predaje hrvatski jezik i književnost, poznavanje zemlje i kulture, metodiku nastave i stilistiku. Od 2000. do 2002. je potpredsjednica Matice hrvatske u Austriji, a od 2002. do 2008. godine predsjednica. (Snježana Herek)

Borben Vladović,
Tomislav
Žigmanov i Đuro
Vidmarović

ENG The Fra' Lucijan Kordić Award for literary work on Croatians abroad was presented to Subotica-based writer Tomislav Žigmanov at the Zagreb headquarters of the Croatian Writers' Society this October 4th.

Zaljubljenik u Grad

Knjiga je svojevrsna šetnja gradom koja ide iz ulice u ulicu, penje se skalinama, prolazi kroz bute (nadsvođene prolaze) Doca, Gorice, Varoši..., riječju vodi čitatelja starim šibenskim četvrtima

Napisala: **Grozdana Cvitan**

Angažiranje Milivoja Zenića, ravnatelja Gradske knjižnice "Juraj Šižgorić" u Šibeniku, za knjigu o tom gradu bio je puni pogodak. Za AGM-ovu biblioteku Stari hrvatski gradovi Zenić je u rekordnom roku napisao zanimljiv tekst, čitak i pun podataka kojemu će se čitatelji vraćati kako bi nešto provjerili, na nešto se podsjetili ili barem bili zajedno s gradom koji opisuje.

Stari Šibenik – kalama, skalama i butama svojevrsna je šetnja gradom koja ide iz ulice u ulicu, penje se skalinama, prolazi kroz bute (nadsvođene prolaze) Doca, Gorice, Varoši..., riječju vodi čitatelja starim šibenskim četvrtima. Objavljajući tko je osoba ili pojam po kojemu se ulica zove, Zenić ide u prošlost grada stvarajući i sliku, rekli bismo, po njegovoj vodoravnoj liniji. To znači po ukupnosti života čiji su odjeci ostali do naših dana. Njegova knjiga svjedoči da je sačuvano puno toga i da to autor i te kako zna. Tako će pronaći najljepši re-

lječ u dovratku neke ulice, grb patricija, znak svetog Mihovila - zaštitnika grada ili, primjerice, u ulici koja je imala najviše mesnica ispisati osim imena mesara i ponešto o mesu koje se prodavalo, dok će u ulici legalnih javnih kuća (kažina) donijeti ne samo cjenik usluga, nego i opis ružne vratarice u najslavnijoj javnoj kući. Autor se također trudi da, osim dosjetki i bizarnih slučajeva, oslika i vrijeme u kojem su živjeli slavni i zaslužni Šibenčani (a mnogi su takvi zadužili hrvatski narod) pa opisuje Europu u kojoj su se školovali, političke prilike u kojima su djelovali...

KREŠIMIROV GRAD

Osim pridjeva *Krešimirov grad* ili *najstariji hrvatski grad*, šibenske katedrale koja je s okolnim ulicama već jedno desetljeće pod zaštitom UNESCO-a ili šibenske molitve značajne za nacionalnu povijest, Šibenik je grad s najvećom očuvanom starom gradskom jezgrom, rodno mjesto najstarijega hrvatskog sveca Nikole Tavelića, ali i mnogobrojnih pjesnika, povjesničara, kartografa, crkvenih i svjetovnih uglednika (Vrančića, Šižgorića, Zavorovića, Divnića, Mrnavića, Lukačića,

Skjavetića, Ivana Šibenčanina, Rote, Bonifačića, Fortece, Dismanića, Utješinovića, Tommasea, Milete, Šupuka i mnogih drugih), koji su podjednako dolazili iz plemićkih i težačkih obitelji i za koje se grad znao pobrinuti ako to nisu mogli roditelji. U gradu je proradio prvi industrijski mlin u ovom dijelu Europe, a među prvim gradovima svijeta Šibenik je imao električnu struju.

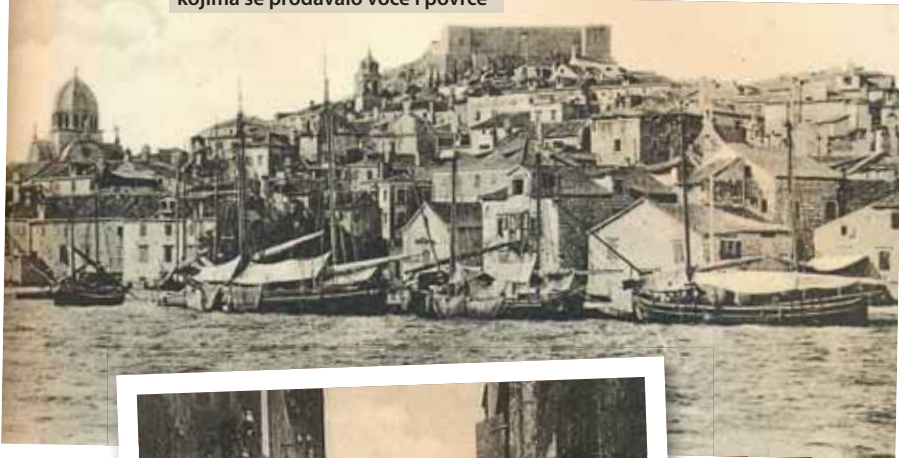
Naravno, s tim uspješnim trenucima i ličnostima izmjenjivali su se i oni manje sretni, ali i tragični. Tako je među mnogobrojnim kugama koje su pohodile grad (najčešće zbog trgovine sa zaleđem), ona iz 1649. godine grad doslovno svela na desetinu dotadašnjih stanovnika. Dotad najnapučeniji dalmatinski pol ljudi otvorio gradske zidine i pokušao naseliti prazne kuće i pusto mjesto. Da bi se postigao broj stanovnika iz razdoblja prije najveće kuge, trebalo je proći dva i pol stoljeća!

BOGATO ILUSTRIRANA KNJIGA

U knjizi se spominju i stari lazaret, boravak templara, bratovštine i puntarske bune, spominju se uglednici koji

Jedrima pokriveni brodovi na kojima se prodavalo voće i povrće

Nekadašnje trgovačko središte grada

Odlazak iz grada

su pohodili grad, a zapisano je i što su o njemu rekli, spomenute su tvrđave koje su štitele grad, a danas ga okružuju, zatim stara i nova groblja na kojima počivaju mnogi koji su spomenuti u knjizi. Ta zanimljiva knjiga o Šibeniku, bogato ilustrirana starim crtežima, kartama, razglednicama, portretima i drugim likovnim materijalom (grafički urednik Nedeljko Šević) izazov je čitatelju i svojevrsan uvod u grad. Uvod zbog toga jer će svaki čitatelj poželjeti da neke priče i spoznaje potraju du-

lje, da daju još više podataka, atmosfere, povijesti...

Možda je ovo prilika da se kaže kako je autor Milivoj Zenić devedesetih godina prošlog stoljeća i sam pokrenuo izdavačku djelatnost šibenske knjižnice u kojoj je do sada objavljeno nekoliko stotina naslova vezanih uz stari i novi Šibenik, uz posebno vrijedan niz *Baščinu*.

Za unapređenje knjižnične djelatnosti u Hrvatskoj ove godine je nagrađen Nagradom *Ivan Kukuljević Sakcinski* Hrvatskoga knjižničarskog društva. Čitav njegov dosadašnji autorski rad vezan je uz Šibenik pa je bilo logično da s velikim uspjehom ispuni zadatak oslikavanja rodnoga grada i u najnovijoj knjizi o Šibeniku. ■

ENG Milivoj Zenić's book *Stari Šibenik – kalama, skalama i butama (Old Šibenik – By Streets, Stairs and Vaulted Passages)*, walks us through the city of Šibenik from street to street, taking the reader through the town's old quarters.

www.hrsume.hr

POZIV MLADIM HRVATSKIM PJESNICIMA U DIJASPORI

REŠETARAČKI SUSRET PJESNIKA, Rešetari, objavljuje Natječaj za III. zbornik pjesama mladih hrvatskih pjesnika koji žive u iseljeništvu i mladih članova Književne sekcije 292 KLD "Rešetari" iz Rešetara.

Autori trebaju biti mlađi od 18 godina.

Svaki pjesnik može sudjelovati s tri pjesme. Pjesme trebaju biti pisane standardnim hrvatskim književnim jezikom ili dijalektom hrvatskog jezika kojim se govori u kraju gdje živi pjesnik. Pjesme trebaju biti napisane na kompjutoru i dostavljene na e-mail adresu ili napisane pisačim strojem na papiru A4 formata te poslane poštom.

Broj objavljenih pjesama u zbirci je 50, a isključivo ovisi o kvaliteti dostavljenih pjesama. Radovi koji svojom kvalitetom ne zadovolje postavljeni kriterij, neće biti objavljeni. Radovi prispjeli na natječaj neće biti vraćeni. Uz pjesme svaki autor treba poslati svoje podatke (godinu rođenja, školu koju pohađa, adresu stanovanja).

Svoje radove pošaljite na adresu:

KLD "REŠETARI", Vladimira Nazora 30, 35 403 REŠETARI, HRVATSKA

Najkasnije do: 15. veljače 2011.

Predstavljanje knjige i Rešetarački susret pjesnika (XIV.) bit će 1. (subota) listopada 2011.

Pokrovitelji Zbornika pjesama su Hrvatska matica iseljenika, Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, Brodsko-posavska županija i Anton Kikaš iz Toronta, a supokrovitelji su Poglavarstvo općine Rešetari, Grad Nova Gradiška i Tvornica koža PSUNJ iz Rešetara.

Izdavač Zbornika pjesama je KLD "Rešetari", Rešetari, urednik je Ivan De Villa, a izbor radova izvršit će prof. Nada Šerić, dr. Radomir Dumičić i Zlata Dasović.

Ujedno vas molimo da ovo pismo prosljedite i hrvatskim kulturno-umjetničkim društvima u dijaspori, prijateljima Hrvatske i hrvatskog jezika s kojima uspješno surađujete, a koji stvaraju na hrvatskom jeziku. U očekivanju vaših radova te dobre i uspješne suradnje pri realizaciji kulturno-umjetničkih programa, srdačno vas pozdravljamo.

Rešetarački susret pjesnika
Ivan De Villa

Faks: 00 385 (0) 35 333 111

Mobilni telefon:

00 385 (0) 98 16 75 765

e-mail: devillaivan@gmail.com

Jedna od najistaknutijih figura naše povijesti

Sastavljena od više od 500 izložaka iz Jelačićeve ostavštine, bogate zbirke koju su banovi nasljednici kao cjelinu ostavili Muzeju, ta izložba svjedoči ne samo o banovu životu, nego i o velikom utjecaju koji je ostavio na ovim prostorima poslije smrti

Pripremio: **Hrvoje Salopek**
Snimke: **Hrvatski povijesni muzej**

U povodu obilježavanja rođenja bana Jelačića i 20. obljetnice vraćanja spomenika banu Jelačiću na glavni zagrebački trg, Hrvatski povijesni muzej bio je 16. listopada otvoren iznimno do 20 sati i to uz besplatan ulaz.

Posjetitelji su mogli razgledati izložbu 'Uspomene /na/ jednog bana – Ostavština Jelačić u Hrvatskome povijesnom muzeju', kao i dodatno postavljenu prigodnu izložbu, te se pridružiti mnogobrojnim radionicama koje su bile namijenjene najmlađim posjetiteljima, ali i svima ostalima. Ta iznimno vrijedna izložba, koja je u povodu 150. obljetnice smrti bana Josipa Jelačića otvorena još 5. studenog prošle godine, produžena je zbog velike posjećenosti do sljedeće godine.

S DAŠKOM SENTIMENTALNOSTI I NOSTALGIJE

Sastavljena od više od 500 izložaka iz Jelačićeve ostavštine, bogate zbirke koju su banovi nasljednici kao cjelinu

Počasna sablja bana Josipa Jelačića s prikazom bitke kod Kissa i Móra 1848.

ostavili Muzeju, ta izložba svjedoči ne samo o banovu životu, nego i o velikom utjecaju koji je ostavio na ovim prostorima poslije smrti. Najveći dio ostavštine potječe s njegova obiteljskog imanja u Novim dvorima, a sam ban potaknuo je stvaranje te goleme zbirke u vlastitoj oporuci kojom je zadužio

nasljednike da sačuvaju njegovo ime. Kako autorica Andreja Smetko napominje u predgovoru kataloga, predmeti iz ostavštine istodobno imaju vrijednost obiteljskih uspomena i povijesnih izvora, te ih se može gledati i kroz prizmu dokumentarizma s daškom sentimentalnosti i nostalgije. Mnogi izlošci spojeni su u

Sofija Jelačić
rođ. Stockau
(1850.)

Ovako je
izgledala soba
u kojoj je ban
Jelačić umro

ambijentalni prikaz Jelačićeva okruženja, u kojemu je radio i djelovao, te na taj način daju priliku posjetitelju ne samo da vidi, već i da osjeti duh prošloga vremena. Josip Jelačić rodio se 1801. godine u Petrovaradinu, utvrđenom gradu pokraj Dunava, u obitelji koja je imala dugu vojničku tradiciju - otac mu je bio federmaršal austrijske vojske, a djed krajiški kapetan, te je i on od ranog djetinjstva odgajan u maniri velikih vjerskih odgođa. Kao mladić pohađao je elitnu bečku školu u kojoj se školovao zajedno

sa sinovima visokih plemića i generala. Govorio je četiri jezika, bio izvrstan mačevalac, spretni jahač i mudar strateg, te je zbog svojih vrlina brzo napredovao na ljestvici tadašnje vojne hijerarhije. Međutim, njegov uspjeh ne zaustavlja se samo na nizanju činova i odlikovanja, već je predano posvećen borbi za boljitak hrvatskog naroda, očuvanje našeg jezika, kulture i tradicije od opasnosti koje mu prijete od ugarskih plemića i s bečkog dvora.

“PROŽET SVIJEŠĆU O ČASTI”

Jelačićevu osobnost opisao je riječima njegov brigadirni general Kempen koji je za bana rekao da je “prožet sviješću o časti, spaja u sebi plemenitost srca i dobrote, njegov vatreni duh čini ga malo razdražljivim, čudorednost mu je odlična, držanje prijazno, a u ophođenju s podređenima više je dobroćudan nego strog”. Tek što posjetitelji krenu u obilazak izložbe u Hrvatskome povijesnom muzeju, naći će na jednu sliku čije proporcije zauzimaju pola zida, ulje na platnu koje je 1850. godine naslikao njemački slikar Franz Adam i na izniman način prikazao bitku kraj Schwechata, jednu od najvećih Jelačićevih pobjeda kada je na ravnici ispred Beča slomljena mađarska revolucija. Iako je riječ samo o slici, Adamovo djelo dopustit će gledatelju da se na trenutak vrati u prošlost i osjeti kako su ratovi nekad izgledali - jesensko nebo prošarano tamnim oblacima i dimom, vojničke formacije u pokretu, tisuću pušaka uperenih u neprijatelja, zveket mačeva i miris baruta, isprekidano disanje pješadije u trku i propinjanje konja u galopu, grad u plamenu i moćni topovi čija preciznost s uzvisina može odlučivati o konačnoj pobjedi ili porazu. Upravo je 1848. godina, kada se i odigrala spomenuta bitka, najvažnija u Jelačićevu životu. Tijekom tih 12 mjeseci odigrali su se događaji koji su od njega učinili istaknutu povijesnu figuru - u travnju uki- da kmetstvo, u ljeto nakratko ujedinju- je sve hrvatske zemlje pod austrijskom krunom, slama mađarsku revoluciju pred samim bečkim zidinama, kasnije te go-

Josip Jelačić (Petrovaradin, 16. listopada 1801. - Zagreb, 20. svibnja 1859.) je kao ban Kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije, civilni upravitelj Dalmacije i Rijeke i zapovjednik krajiških pukovnija nakratko formalno ujedinio sve hrvatske zemlje u sklopu Habsburške Monarhije. Poklonivši svoj portret Narodnom muzeju, Jelačić ne samo što je svojim vlastitim primjerom želio upozoriti na važnost očuvanja baštine, već je na neki način inicirao i buduće formiranje Ostavštine Jelačić.

Spomenik banu Josipu Jelačiću podiže se i otkriva 16. prosinca 1866. godine na glavnom trgu u Zagrebu. Ostaje tamo osamdeset godina sve do 25. srpnja 1947. godine, zatim se 43 godine čuva u zagrebačkoj Gliptoteci i ponovo vraća 16. listopada 1990. na njegov rođendan

HRVATSKI POVIJESNI MUZEJ

Hrvatski povijesni muzej je nacionalna muzejska ustanova koja prikuplja, čuva, znanstveno i stručno obrađuje te prezentira kulturno-povijesnu baštinu na tlu Hrvatske od srednjeg vijeka do danas. Muzej je jedan od sljednika Narodnog muzeja, otvorenog za javnost u Zagrebu 1846. godine te je jedna od najstarijih i najznačajnijih muzejskih ustanova u Republici Hrvatskoj. Muzej je u prošlosti djelovao na različitim lokacijama, a od 1959. privremeno je smješten u baroknoj palači u povijesnoj jezgri Zagreba, u Matoševoj ulici 9 na Gornjem gradu. Unatoč prostornom ograničenju i nedostatku stalnog postava, Muzej je razvio raznoliku i dinamičnu izložbenu i publicističku djelatnost. Muzej je danas pred stručnim izazovom realizacije stalnog postava, budući da je u srpnju 2007. godine Vlada RH kupnjom zgrade nekadašnje Tvornice duhana Zagreb (zaštićene industrijske arhitekture s kraja 19. stoljeća u Klaićevoj 13) osigurala trajni smještaj Muzeja. Tako će nakon više od 160 godina, prvi put u povijesti svog djelovanja, Muzej realizirati stalni postav. Postavom će se predstaviti povijest hrvatskog naroda i naroda koji u Hrvatskoj žive u kontekstu europskih društvenih događaja od ranoga srednjeg vijeka do suvremenosti.

Hram pobjede sa statuom Viktorije, dar zagrebačkih domorotkinja banu

Prigodom posjeta učenika voditelj kostimiran u bana Jelačića vodi kroz izložbu

Izložba će zbog velikog interesa publike biti otvorena do sljedeće godine

dine s vojskom ulazi u Budim i Peštu i okončava sukobe, a za zasluge ga odlikuje ruski car Nikola I. ordenom sv. Andrije. No, osim vojničke i političke karijere, svima već dobro poznate, izložba "Uspomene na jednog bana" nudi uvid, ili barem hrabri pokušaj, u to kakav je Jelačić bio obiteljski čovjek - suprug, otac, sin, brat i prijatelj.

PREGRŠT OSOBNIH PREDMETA I PORTRETA

Tako se u Hrvatskome povijesnom muzeju, osim njegove vojničke opreme i odlikovanja te prikaza velikih bitaka, može vidjeti i pregršt osobnih predmeta i portreta njega i obitelji. Od kolekcije banovih lula, novčanika, zbirka pjesama koje je pisao i pisaćeg stola

na kojem su nastajale, raznih odjevnih predmeta, prstena s obiteljskim grbom, pa sve do namještaja iz Novih dvora gdje je živio i uvojka kose njegove majke. Posebni dio izložbe posvećen je i njegovoj supruzi Sofiji Jelačić koju je oženio 1850. godine, te banovu pogrebu i utjecaju koji je ostavio za sobom u obliku plaketa, medalja, spomen-ploča i ostalih posveta koje su mu iskazane nakon smrti. "Moje ime pripada povijesti, ona će pisati o meni, ali o onome što se krilo u mom srcu nikad neće kazati", riječi su bana Jelačića koje je izrekao pred sam kraj svoga života i čija zagonetnost može biti najveći izazov i poticaj da se posjeti Hrvatski povijesni muzej i krene na putovanje kroz vrijeme, stazom na kojoj se stvarala povijest naše domovine. ■

ENG The Croatian History Museum in Zagreb is now showcasing an intriguing exhibition, the *Memories of a Ban*, which includes over 500 exhibits from the Jelačić legacy.

PREDSTAVLJENA LATINSKA POEZIJA SREDNJEGA VIJEKA

ZAGREB - Knjiga "Latinska poezija srednjega vijeka" u prijevodu književnika, antologičara i jezikoslovca, kanadskog Hrvata Vinka Grubišića, u izdanju nakladničke kuće Alfe, predstavljena je 28. listopada u Društvu hrvatskih književnika. - Projekt prevoditelja i priređivača Vinka Grubišića bez premca je u kulturnoj i filološkoj sredini - rekao je na predstavljanju glavni urednik Božidar Petrač. Napo-

menuo je da je njegova izdavačka kuća zbog takvih projekata pokrenula biblioteku pod nazivom "Anima Europae". - Dobili smo pregled stotinjak autora toga vremena te uvid u "mračni" srednji vijek - istaknuo je Petrač i dodao kako knjiga na više od 450 stranica donosi dvojezično izdanje (na latinskom i hrvatskom) srednjovjekovnog pjesništva. Autor je obuhvatio tisuću godina latinskog pjesništva, od 3. do 13. stoljeća, u koje je Grubišić ubrojio i dva hrvatska epitafa. U antologiji se, uz ostale,

nalazi i poezija Lucija Cecilija Firmiana Laktancija, Kommodija od Gaze, Aurelija Ambrosiusa, Grgura Velikog, Petra Damianija, Tome Akvinskoga i drugih. Latinist Darko Novaković pohvalio je taj opsežni projekt priređivanja i prijevoda latinske poezije srednjega vijeka, primijetivši kako je to razdoblje slabije proučeno od antike i novolatinske književnosti. Posebice je istaknuo važnost toga opsežnoga znanstvenog projekta u vrijeme kada zamire zanimanje za latinski jezik i važnost prijevoda s tog jezika. Vinko Grubišić, književnik, antologičar i jezikoslovac (Posuški Gradac, Hercegovina, 1943.), studirao je slavistiku u Zagrebu, diplomirao u Fribourgu i doktorirao u Aix-en-Provenceu. Emigrirao je 1965., a u Kanadi živi od 1975. Pjesme su mu uvrštene u ugledne antologije hrvatske lirike od sredine osamdesetih, a eseji i monografije s područja teorije književnosti, kroatistike i opće lingvistike nalaze su u mnogim domaćim izdanjima, iako je Vinko Grubišić veći broj radova objavio u Americi. (Hina)

HRVATSKA GODIŠNJE IZVEZE RIBE ZA 165 MILIJUNA DOLARA

POREČ - Hrvatska je lani izvezla ribe i ribljih prerađevina u vrijednosti od 165 milijuna dolara, dok je istodobno uvezla ribe za 100 milijuna dolara, i to najvećim dijelom za hranjenje tuna, pa je ribarstvo jedna od naših rijetkih gospodarskih djelatnosti s pozitivnom izvoznom bilancom. Na žalost, u Hrvatskoj bilježimo godišnju prosječnu potrošnju ribe od samo osam kilograma po stanovniku, dok je prosjek EU-a 16 kilograma. Naši susjedi Talijani godišnje pojedu 30 kilograma, Španjolci 40, a Norvežani, Japanci i Islandčani i do 90 kilograma. Zato treba osmisлити načine kako povećati potrošnju te jedine preostale zdrave hrane, rekao je državni tajnik za ribarstvo Tonči Božanić na otvorenju 15. susreta ribara Hrvatske obrtničke komore koji se održavaju u Poreču 22. i 23. listopada, uz nažnost dvjestotinjak ribara.

PLINOVOD U SPLITU NAJKASNIJE U PROLJEĆE 2012.

SPLIT - Plinovodni sustav Like i Dalmacije, najznačajniji projekt druge faze izgradnje i modernizacije hrvatskoga plinskoga transportnog sustava bit će završen dolaskom magistralnog plinovoda do Splita najkasnije do proljeća 2012. godine, doznajemo u Plinacru, operatoru plinskoga transportnog sustava Hrvatske. Okosnica plinovodnog sustava Like i Dalmacije je magistralni plinovod od Bosiljeva do Splita, dužine 292 kilometara, promjera pola metra i maksimalnoga radnog tlaka od 75 bara. Uz taj magistralni plinovod izgradit će se i regionalni plinovodi Benkovac-Zadar i Šibenik-Drniš-Knin ukupne dužine 80 kilometara sa spojnim plinovodima i pripadajućim mjernoredukcijskim stanicama (MRS): Ogulin, Otočac, Gospić, Gračac, Obrovac, Benkovac, Zadar, Šibenik, Drniš, Knin i Split, kažu u Plinacru.

ZADAR REKORDER PO TURISTIČKIM REZULTATIMA

ZADAR - U prvih devet mjeseci ove godine na zadarskom području ostvareno je više od milijun noćenja, izvijestili su iz Turističke zajednice (TZ). Prema podacima koje je nedavno iznio ministar turizma Damir Bajs, Zadarska županija u ukupnom broju gostiju u Hrvatskoj bilježi najbolje rezultate. "Zadar je napokon postao poželjno odredište i izvan triju ljetnih mjeseci. Broj dolazaka je veći za tri posto, dok je broj noćenja u prvih devet mjeseci povećan za 14 posto u odnosu na isto prošlogodišnje razdoblje", ističe predsjednik Turističke zajednice Branko Ganzulić i direktor TZ-a Zvonko Šupe. Time je Zadar u samo devet mjeseci prvi put prešao fantastičnu brojku od milijun noćenja.

Umjetnik koji likovnost osjeća cijelim svojim bićem

Njegovi umjetnički radovi bili su već izloženi u *Musée des Beaux Arts* u Montrealu, *Dr. Vigari Gallery* u Vancouveru, u *Spaced Gallery* u New Yorku, *Crambrook Academy* u Minneapolisu i drugdje

Ravnateljica Katarina Fuček, kustosica Bella Rupena i Tomislav Dubičanac prigodom otvorenja izložbe

'Plutajući svijet'

"Tomislav Dubičanac jedan je od onih umjetnika koji likovnost osjeća cijelim svojim bićem, čije stvaralaštvo nije nastalo iz težnje prema slavi ili uspjehu, već iz čiste potrebe za umjetničkim izražavanjem. Za njega život znači hodati svijetom, upijati njegove okuse i mirise, skupljati slike u sebi i kasnije ih pretočiti na platna. Iz njegovih radova prikazanih na ovoj izložbi od 80-ih godina prošlog stoljeća pa sve do danas izvire istinsko znanje čitave povijesti umjetnosti i slikarskog umijeća, ali i odlično poznavanje povijesti svjetske kulturne baštine i mitologije. Autor ne slijedi slijepo suvremena umjetnička strujanja, već u razmišljanju, eksperimentiranju i citiranju uspijeva sačuvati svoju samostalnost i originalnost. 'Plutajući svijet' Tomislava Dubičanca ispisan je postmodernističkim rukopisom koji egzistirajući na njegovim platnima uspijeva dati svijetu oko sebe sadržaje i značenja koja nitko drugi do sada nije dao", rekla je u povodu otvorenja izložbe mlada povjesničarka umjetnosti Bella Rupena.

Otvorenjem izložbe, 20. listopada u Zagrebu, svjetski putnik, uspješni umjetnik, arhitekt i profesor povijesti umjetnosti i arhitekture na *Carleton Universityju* u Ottawi predstavio se i zagrebačkoj publici. Njegovi umjetnički radovi bili su već izloženi u *Musée des Beaux Arts* u Montrealu, *Dr. Vigari Gallery* u Vancouveru, u *Spaced Gallery* u New Yorku, *Crambrook Academy* u Minneapolisu i drugdje. Organizatorica izložbe Nives Antoljak predstavila je umjetnika okupljenim ljubiteljima umjetnosti, a najavila je i njegove nove izložbe u Hrvatskoj. Bella Rupena, kustosica Muzeja suvremene umjetnosti u Zagrebu, predstavila je njegove radove. Autor je zahvalio prisutnima na dolasku i izrazio svoje veliko zadovoljstvo zbog održavanja ove

zagrebačke izložbe. Riječi dobrodošlice prisutnima i umjetniku uputila je ravnateljica HMI-ja Katarina Fuček, koja je otvorila izložbu radova izloženih na prvom i drugom katu *Doma iseljenika*. Posjetitelji su dobili i prigodni katalog izložbe koji je tiskan u nakladi autora. Tomislav Dubičanac rođen je u Hrvatskoj, a trenutno živi u Ottawi. Magistrirao je na *Universityju of Detroit*, Michigan, SAD. Danas je član Saveza arhitekata Ontarije. Radio je i u Japanu, Osaki i Tokiju, Kini, Hong Kongu, te Švicarskoj i Italiji. Dubičanac, koji i dalje nastavlja svoja istraživanja u području modernizma u arhitekturi i slikarstvu, novim tehnologijama i vizualnim prikazima slikarstva i kolaža, svoje radove u Matici izlaže do kraja godine. (dšš)

Izložba Tomislava Dubičanca u holu HMI-a bit će otvorena do kraja godine

ENG Canadian Croatian Tomislav Dubičanac, an artist, architect and a professor at Ottawa's Carleton University opened his debut exhibition to Zagreb audiences this October 20th.

Iseljenički život protkan brigom za sunarodnjake u domovini

Naši sugovornici danas su mladi umirovljenici puni energije koju ponajprije ulažu u rad Hrvatske školske zaklade, koja pomaže hrvatskim studentima iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine slabijega imovinskog stanja

Marijana i
Željko Pavić za
posjeta Matici

Napisao: **Hrvoje Salopek**

Nedavno je Hrvatsku maticu iseljenika posjetio bračni par Marijana i Željko Pavić iz Kalifornije s namjerom da ravnateljicu Katarinu Fuček izvijeste o djelovanju Hrvatske školske zaklade u kojoj su dugi niz godina aktivni. Iskoristili smo prigodu kako bismo i čitateljima Maticе prikazali rad Zaklade, ali i predstavili naše goste koji imaju vrlo zanimljive životne priče.

Oboje su rođeni u Hrvatskoj i kao mladi ljudi napustili su svoju domovinu. Marijana je rođena 1944. u Gospiću. Njezin otac Tomo Župan nestao je kao vojnik NDH krajem rata tako da je Marijanina majka morala sama podizala petero djece. Nada da je otac ipak preživio poslijeratni progon obistinila se 1949. kad je potajno stiglo pismo iz Amerike upućeno neizravno rođacima koji su obavijestili Marijaninu majku da joj je suprug živ i zdrav. Tajnost je bila nužna kako bi zaštitio svoju obitelj od progona komunističkih vlasti. Saznavši da je Tomo živ, u kući Županovih nije bilo kraja sreći, a sve je nakon toga bilo podređeno ponovnom susretu sa suprugom i ocem.

SUSRET S OCEM NAKON 12 GODINA

Naravno, to nije bilo lako provesti u djelo u tadašnjim uvjetima. Prošlo je još osam dugih godina neizvjesnosti, straha i čekanja te su napokon 1957. dobili dozvolu za iseljenje. "I tada su nam vlasti pravile probleme. Najstarija sestra i stariji brat, koji je trebao služiti vojni rok, nisu do-

Zgrada Hrvatskog Kulturnog Centra u Sacramento

bili putovnice. Tako je mama s nas troje mlađih otputovala, a brata i sestru smo teška srca ostavili u domovini”, priča nam Marijana i dodaje kako se tada putovalo na klasičan način. “Plovili smo brodom *Queen Mary* od Le Havrea do New Yorka. U luci nas je čekao otac. Nismo ga odmah mogli pronaći u gužvi. Nakon dužeg čekanja opazila sam brata u društvu nekog neznanca. Rekla sam mami – Gle Mile ide s nekim čovjekom. – Pa to ti je otac – rekla je u suzama majka.” Nakon nekoliko godina i ostalo dvoje djece doselilo se u Ameriku i priključilo obitelji u Americi.

Tomo Župan živio je u Sacramento, u Kaliforniji, gdje je radio na željeznici. Prije dolaska svojih najmilijih iz Hrvatske, kupio je obiteljsku kuću. “Bili smo presretni što možemo živjeti zajedno. Moja majka bila je domaćica i posvetila se u potpunosti obitelji. Otac je bio iznimno druželjubiv i spreman pomoći našim ljudima. Svi Hrvati Sacramento znali su za kuću Tome Župana, gdje su se rado okupljali. Tada još nije bilo hrvatskih društvenih prostorija u Sacramento pa je naša kuća bila svojevrstni dom svih Hrvata. Kod nas je uvijek bilo živo. Mnogi novi doseljenici odmah su s kolodvora dolazili u našu kuću. Neki su i stanovali kod nas dok su tražili smještaj. Mama se za sve brinula i svima služila. Radila je od jutra do mraka. Ništa joj nije bilo teško jer je bila sretna što može živjeti uz svog muža i što mu može pomagati.”

Ponosni roditelji s kćerkom Anom i sinom Brianom Tihomirom

U društvu ministra Fuchsa

KAO 18-GODIŠNJAK BJEŽI PREKO GRANICE

Jednog dana 1962. u kuću Županovih navratio je i Željko Pavić. Doveo ga je otac Tadija koji je otprije poznao Tomu. Tako su se Željko i Marijana upoznali. No, vratimo se iseljeničkoj priči Željka Pavića. On je rođen 1942. u Zagrebu. Kao 18-godišnjak bježi preko granice. "Otac je bio protivnik režima u Jugoslaviji. Robijao je 15 godina kao politički zatvore-

nik. Nakon robije za njega nije bilo života u Jugoslaviji. Godine 1960. prebjegao je u Austriju. Tri mjeseca kasnije sam ga slijedio", priča Željko i nastavlja kako je otac našao utočište kod vlč. Vilima Ccelje u njegovu "Hrvatskom karitasu" u Salzburgu koji mu je pomogao da prijeđe u Njemačku. Nešto kasnije i Željko stiže u Njemačku gdje nalazi utočište u izbjegličkom logoru Zindorf kraj Nürnberga. Prvo se Tadija iselio u San Jose

Susret s bivšim stipendistima Hrvatske školske zaklade

Hrvatska školska zaklada: Stipendije vrijedne više od milijun dolara

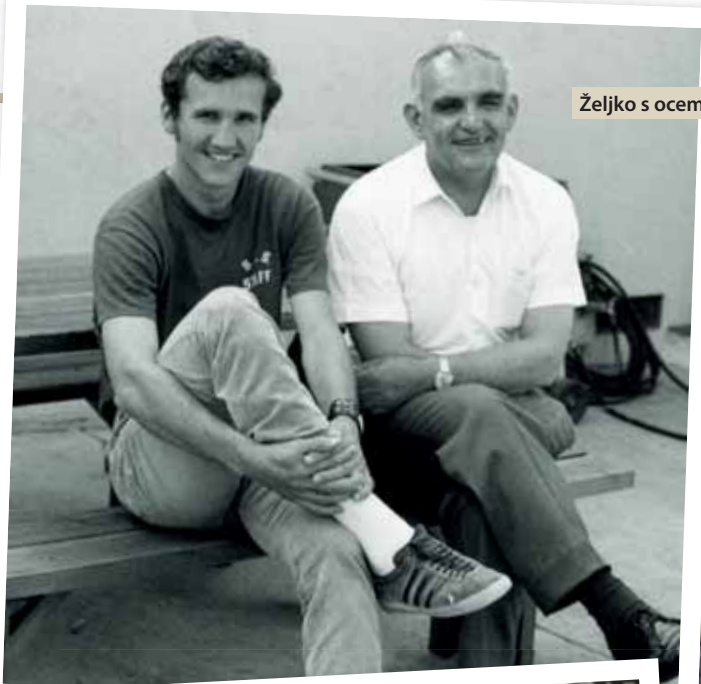
Naši sugovornici danas su mladi umirovljenici puni energije koju ponajprije ulažu u rad u lokalnim hrvatskim udrugama, ali i drugdje. Naime, posljednjih godina su aktivni u Hrvatskoj školskoj zakladi (*Croatian Scholarship Fund – CSF*), koja pomaže hrvatskim studentima iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine slabijega imovinskog stanja. Marijana je predsjednica Zaklade, a Željko je član Nadzornog odbora. "Sad želimo objasniti zbog čega smo zapravo došli. CSF je osnovan potkraj 1989., a osnovali su ga hrvatski aktivisti iz regije San Francisca - Branko Barbir, Anthony Ujdur, George Kumparak i Bob Bronzan, s namjerom da pomognu mladim Hrvatima koji svojim sposobnostima zaslužuju fakultetsko obrazovanje, ali ga nisu u mogućnosti platiti. Otkako CSF djeluje, uz našu pomoć uspješno se školovalo i diplomiralo više od 150 mladih Hrvata. Ukupno je isplaćeno stipendija u vrijednosti više od milijun dolara. U programu stipendiranja obično je 50 do 60 studenata koji godišnje primaju 1.500 dolara, odnosno 6.000 dolara tijekom cijelog studija", kažu Pavići i napominju da studenti moraju biti uspješni i završiti fakultet na vrijeme. Sredstva za ovu neprofitabilnu Zakladu prikupljaju se na različite načine, od slanja pisama do donatorskih priredaba – večeri, dražbi, izložaba... Mnogi dobročinitelji – privatne osobe ili tvrtke, preuzele su stipendiranje jednog ili više studenata. "Neki donatori stipendiraju po šest studenata! Želimo se proširiti i osnovati svoja središta po cijeloj Americi. Također želimo hrvatskoj javnosti bolje predstaviti rad naše Zaklade jer mislimo da unatoč značajnoj pomoći koju šaljemo, još uvijek se o našem radu malo zna. To je i glavni razlog zašto smo danas kod vas. Također bismo željeli imati više prijava i to iz svih krajeva Hrvatske jer neke hrvatske regije su dobro zastupljene, a iz nekih nemamo godinama niti jednu prijavu, što upozorava na slabu informiranost." Pavići napominju kako im je drago da su njihovi stipendisti povezani tijekom studija, ali i poslije. "Osnovali su i Udruhu stipendista Hrvatske školske zaklade. U Udruhu je aktivan i Božo Skoko, poznati hrvatski stručnjak za odnose s javnošću i docent na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu, na kojeg smo posebno ponosni", rekli su nam na kraju našeg razgovora supružnici Pavić i odjurili na sastanak s Radovanom Fuchsom, ministrom znanosti, obrazovanja i športa kako bi i njega izvijestili o radu Zaklade.

Željko kao američki vojnik

u Kaliforniji, zatim mu se pridružio sin Željko. Mladi doseljenik brzo uči jezik i započinje visokoškolsko obrazovanje na *San Jose State University* gdje studira psihologiju i statistiku. Studij mora prekinuti jer dobiva poziv u američku vojsku. "Tada još nisam imao američko državljanstvo, samo boravak. No i to je bilo dovoljno za mobilizaciju. Nisam se dvoumio. Pomislio sam kako mi je ova zemlja puno pružila pa mogu i ja njoj dvije godine svoga života – toliko je tada trajala vojna služba. Bio sam u vojnoj policiji i imao sam sreću što nisam poslan u Vijetnam, već u Njemačku."

Nakon povratka iz Njemačke bio je bogatiji novim životnim iskustvima, a stekao je i njemačkog prijatelja s kojim ostaje povezan do današnjih dana. Na-

Željko s ocem Tadijom, 1966.

Marijanina obitelj snimljena u Gospiću prije odlaska u Ameriku

Marijanini roditelji nakon 12 godina prisilne odvojenosti ponovno zajedno u Americi

stavio se školovati na fakultetu u San Joseu. Nakon završetka studija zaposlio se na istom fakultetu gdje je predavao statistiku. Karijeru je završio kao administrator na *San Jose State University*. Da ne zaboravimo i Marijaninu znanstvenu karijeru: studirala je na *San Francisco State University*, a magistrirala na *San Jose State University*. Predavala je zdravstvene nauke na *Foothill College* u Los Altos Hillsu, a karijeru je završila kao dekan na istom fakultetu.

VJENČANJE U SACRAMENTU

Marijana i Željko su se vjenčali u Sacramentu 1972. godine. "Vjenčao nas je fra Petar Topić, tadašnji župnik Hrvatske župe u San Joseu, naš veliki prijatelj", kaže Željko. Pavići su živjeli u San Joseu

i često posjećivali Marijanine roditelje u Sacramentu. Godine 1979. rodio im se sin Brian Tihomir, a 1982. kćer Andrea Ana. Oboje su danas visokoobrazovani, uspješni mladi ljudi - Brian je liječnik, a Andrea je magistra zdravstvene rehabilitacije. "Želim naglasiti da su mnogi Hrvati prvog naraštaja u Kaliforniji uspjeli ostvariti uspješnu karijeru. Najčešće su to bili obrtnici ili poljoprivrednici koji su marljivo radili. Uz to su nastojali da im djeca završe visoke škole. Mislim da je to izrazito pozitivno obilježje naše etničke skupine", kaže Željko. Pavići danas žive u gradiću Auburnu nedaleko od

Sacramenta. Kažu da su se tamo preselili kako bi bili blizu Marijaninoj rodbini. "U Sacramentu djeluje hrvatska zajednica. Ondje imamo prekrasne društvene prostorije u Hrvatsko-američkome kulturnom centru. Uz to, ponosni smo i na našu veliku priredbu *Croatian Extraganza* koja je poznata diljem Amerike, a održava se drugog vikenda u lipnju i to već 28 godina zaredom."

Razgovor o iseljeničkim pričama žele zaključiti konstatacijom kako im je drago što su njihovi pokojni očevi imali sreću doživjeti stvaranje neovisne i slobodne Hrvatske. ■

ENG Marijana and Željko Pavić of California are fresh in retirement and full of energy they have chosen to invest primarily into the work of the Croatian Scholarship Fund, which provides assistance to underprivileged young Croatian students in Croatia and in Bosnia-Herzegovina.

Posjet školi *Holy Family* u Bell Parku

AUSTRALIJA - Na poziv hrvatske učiteljice Katice Perinac, generalni konzul RH u Melbourneu mr. sc. Antun Babić i vicekonzul Ida Paulin Dutković posjetili su 27. listopada australsku osnovnu školu *Holy Family* u Bell Parku (Geelong). *Holy Family School* (Škola Svete Obitelji) osnovana je 1955. godine, a od 1980. u školi se uči hrvatski jezik (od 293 učenika, 40% njih uči hrvatski jezik). Posjet generalnog konzulu

la Babića poklopio se s obilježavanjem hrvatsko-talijanskog dana u školi. Cijela škola bila je ukrašena hrvatskim nacionalnim simbolima koje su izradila djeca koja pohađaju tu školu. Većina djece i učitelja bili su odjeveni u hrvatske dresove. Generalni konzul sastao se s ravnateljem škole Brianom Everettom i u dužem razgovoru razmijenjena su stajališta o velikoj ulozi koju ta škola ima u nastojanju da se održi učenje hrvatskog jezika i prenesu hrvatski običaji, tradicija i kultura na drugi tj. treći naraštaj hrvatskih doseljenika u Geelong. Tijekom boravka u školi u pratnji učiteljice Katice Perinac generalni konzul Babić i vicekonzul Ida Paulin Dutković obišli su cijelu školu i razgovarali s učenicima i učiteljicama. Babić je tijekom posjeta razgovarao i s profesoricom hrvatskog jezika Natašom Sveticki koja je nedavno doputovala iz Hrvatske i koja je već zadobila velike simpatije učenika. Gospođa Sveticki je prva učiteljica koja je došla iz Hrvatske u Viktoriju na temelju sporazuma Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske i Ministarstva obrazovanja Viktorije. Prema izjavi ravnatelja škole i predsjednice Udruge hrvatskih učitelja u Viktoriji Katice Perinac, profesorica Sveticki bit će od velike pomoći u održavanju postojećih programa za učenje hrvatskog jezika i u izradi novih. (Ida Paulin Dutković)

STUDIJSKI SUSRET PASTORALNIH DJELATNIKA SAD-A I KANADE

KANADA - U Edmontonu je održan od 18. do 21. listopada studijski susret pastoralnih djelatnika i djelatnica SAD-a i Kanade. Domaćin susreta vlč. Franjo Višaticki zajedno sa župljanima Hrvatske katoličke župe Male Gospe u Edmontonu pobrinuo se za organizaciju susreta. U prostorima "Providence Renewal Centre" u južnom dijelu grada okupilo se sedamnaest svećenika, đakon i šest redovnica u razmišljanju o molitvi psalama u različitim životnim prilikama, što je bila tema susreta. U kulturnom dijelu programu nastupila je župna folklorna skupina "Domagoj". (IKA)

TAJNA ŽIVOTA U SUVREMENOM ODNOSU ZNANOSTI I VJERE

NJEMAČKA - "Tajna života u ozračju suvremenog odnosa znanosti i vjere" tema je 39. godišnjega pastoralnog skupa hrvatskih pastoralnih djelatnika iz zapadne Europe, koji je održan sredinom listopada u "Kardinal Schulte Haus" u Bergisch Gladbachu kraj Kölna, u organizaciji Hrvatskoga dušobrižničkog ureda iz Frankfurta na Majni. Okupljene sudionike, njih više od 100, ponajviše iz Njemačke, ali i iz drugih zapadnoeuropskih zemalja, među kojima su bili i delegati za skandinavske zemlje mons. Stjepan Biletić i za Francusku i okolne zemlje vlč. Stjepan Čukman, pozdravio je delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj i novoimenovani ravnatelj dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu fra Josip Bebić, koji je i otvorio rad skupa. Rekao je kako nema boljega i ljepšega izvan domovine od toga skupa te kako je dobro da se pastoralni djelatnici iz zapadne Europe i dalje okupljaju na tim susretima. (A. Polegubić)

OPROŠTAJ OD FRA ANDREJA MATOCA

AUSTRALIJA - Fra Andrej Matoc, voditelj HKC u Wollongongu u Australiji, preminuo je u Wollongongu 14. listopada. Vjernici Hrvatskoga katoličkog centra Marije Kraljice Hrvata u Wollongongu ispratili su, nakon mise zadušnice 26. listopada, pokojnikovo tijelo prema rodnoj Bosni i Hercegovini. Hrvatska zajednica Wollongonga, uz više od trideset svećenika i časnih sestara, te službenih predstavnika RH, veleposlanika Vincencija Biuka i generalne konzulice iz Sydneya Mirjane Piskulić, oprostila se od prerano preminulog svećenika. Misu je predvodio požeški biskup dr. Anton Škvorčević, koji je u pastoralnom pohodu Hrvatima u Australiji. Na misi i ispraćaju fra Andreja okupilo se više od tisuću vjernika. Fra Andrej Matoc rođen je u Varešu 1965. godine. Osnovnu i srednju školu završio je u rodnome mjestu. Franjevački habit obukao je u Rami (Ščit) 1995. Teologiju je studirao na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu, a za svećenika je zaređen 2002. Obnašao je službu župnog vikara u Kraljevoj Sutjesci (2002. – 2006.) i u Busovači (2006. – 2007.). Od 22. listopada 2007. godine do smrti bio je voditelj HKC u Wollongongu u Australiji. (IKA)

Još jedna akcija hrvatskog dobrotvora iz Australije

Keas je vlasnik druge najveće tvornice uredskog namještaja u Australiji *DDK Commercial Interiors Pty Ltd*, a ujedno je i predsjednik društvenog kluba Melbourne Croatia

Tekst i snimke: **GKRH u Melbourneu**

U petak, 15. listopada 2010. godine, u Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Melbourneu održana je ceremonija uručivanja velike donacije modernoga uredskog namještaja generalnom konzulu mr. sc. Antunu Babiću, a koji je donirao poznati hrvatski poslovni čovjek i predsjednik društvenog kluba Melbourne Croatia u Sunshineu Daniel Keas te njegova partnerica Irena Čelan. Daniel Keas vlasnik je druge najveće tvornice uredskog namještaja u Australiji *DDK Commercial Interiors Pty Ltd*.

Daniel Keas rodnom je iz okolice Karlovca, a u Australiju je došao kao dječak prije četrdeset godina. Nakon što je završio fakultet, osnovao je svoje poduzeće za proizvodnju namještaja i danas je, zahvaljujući vlastitom trudu i sposobnosti, u samom vrhu te djelatnosti u Australiji. Dužnost predsjednika društvenog kluba Melbourne Croatia preuzeo je prije dvije godine i uspješno radi na modernizaciji i otvaranju tog kluba prema drugom i trećem naraštaju hrvatskih iseljenika.

Predajući listu modernoga uredskog namještaja, u vrijednosti od 20.000 dolara, Keas je rekao da je ta donacija izraz njegove potpune identifikacije s današnjom hrvatskom državom, ali ujedno i znak zahvale i poštovanja prema generalnom konzulu Babiću za njegov uspješan i profesionalan rad u predstavljanju Republike Hrvatske i hrvatskih iseljenika u australskim državnim i javnim institucijama, kao i izraz potpore za Babićev inovativan, inspirativan i sve uspješniji rad u okupljanju i motiviranju članova drugog i trećeg naraštaja hrvatskih iseljenika u Viktoriji. Keas je također naglasio kako

Antun Babić, Irena Čelan i Daniel Keas

je poseban dojam na njega ostavio sklad, timski rad i međusobno poštovanje cjelokupnog osoblja konzulata u pružanju usluga hrvatskim iseljenicima. Keas je dodao kako je bila njegova želja da ured generalnog konzula bude na razini kakvu zaslužuje tako visoka diplomatska pozicija, ali i da hrvatski iseljenici mogu biti i dalje ponosni na svoje predstavništvo.

Bila je to prva tako velika donacija Generalnom konzulatu u Melbourneu od 1992. i 1993. godine kada su hrvatski iseljenici u Viktoriji kupili i poklonili hrvatskoj državi današnji ured Generalnog konzulata i kuću za generalnog konzula. Keas je i tom prigodom sudjelovao u opremanju Generalnog konzulata. To je ujedno i dokaz novog jačanja veza između naše domovine Hrvatske i Hrvata u Australiji, a posebno drugog i trećeg naraštaja koji uzimanjem hrvatskog državljanstva u sve većem broju i redovitim posjetima Hrvatskoj pokazuje oduševljenje za Hrvatsku i njezine sadašnje i buduće potencijale.

Kao znak duboke zahvale za njihov domoljubni čin, veliku darežljivost te njihovu lidersku ulogu u hrvatskoj zajednici u Melbourneu i uspješno vođenje društvenog kluba Melbourne Croatia u Sunshineu, generalni konzul Babić uručio je Danielu Keasu i Ireni Čelan plaketu na hrvatskom jeziku i zahvalnicu na engleskom jeziku. U ovo prijelomno vrijeme tranzicije i prirodne integracije hrvatskih iseljenika u australsko društvo, ali i zadržavanja čvrstih veza s Republikom Hrvatskom, domovinom roditelja drugog i trećeg naraštaja hrvatskih iseljenika u ovoj zemlji, Daniel Keas je svojim činom i radom pokazao ne samo da se razvio u pravog vođu zajednice, nego i da živjeti u Australiji ne znači da moramo i trebamo zaboraviti Hrvatsku, domovinu naših očeva i djedova. ■

Generalni konzul Antun Babić uručuje Danielu Keasu zahvalnicu za ovu veliku donaciju

ENG A ceremony was held at the Croatian General Consulate in Melbourne for the donation of office furniture by well-known Croatian businessman Daniel Keas.

“Kruna Tomislavgrada – pozdrav iz Tomislavgrada”

U sklopu projekta, čija je idejna začetnica Vera Papić iz Salzburga, predstavljeni su tradicijski radovi i rukotvorine s motivima narodne nošnje Hrvata iz duvanjskog kraja

Mladi Duvnjaci

Napisala: **Maja Mozara**

“**K**runa Tomislavgrada – pozdrav iz Tomislavgrada” naziv je kulturno-umjetničkog i gospodarskog projekta koji je uoči Svih Svetih predstavljen u Tomislavgradu u BiH, u organizaciji Hrvatske kulturno-umjetničke udruge “Hrvatski san” iz Salzburga, podružnice Hrvatske matice iseljenika iz Dubrovnika i Općine Tomislavgrad. Počasni pokrovitelj projekta je austrijska udruga *Bauern helfen Bauern* iz Salzburga, koju vodi Doraja Ebelre, donatorica i velika prijateljica hrvatskoga naroda.

U sklopu projekta, čija je idejna začetnica Vera Papić iz Salzburga, predstavljeni su tradicijski radovi i rukotvorine s motivima narodne nošnje Hrvata iz duvanjskog kraja. Predstavljen je i autohtoni nakit, te etno modeli iz pokrajine Salzburg, koje su izradile salzburške Hrvatice, članice “Hrvatski sna”, potom suveniri, keramika, predmeti od stakla, kože, kamena i drugih materijala koje

su izradili umjetnici iz domovine i iseljeništa. U sklopu projekta predstavljeno je kulturno i tradicijsko blago Konavala, te izložba radova Stane Vlašić koja je kroz moderan umjetnički dizajn prikazala svu ljepotu konavoskoga veza. Predstavljena je i umjetnička razglednica Tomislavgrada koju je izradila

umjetnica Iva Miličić i Vladimir Bedeniković, oboje iz Salzburga, te anđeli časne sestre Samuele Premužić iz Zagreba. Svoje modne kreacije predstavile su dizajnerice Tajana Jurišić iz Slavonskog Broda, te Gordana Zucić iz Čapljine, kreatorica prelijepih haljina članica grupe Feminem.

U kulturnom dijelu programa nastupila su društava HKUD “Kralj Tomislav” iz Tomislavgrada, HKUD “Sarajlije” iz Sarajeva, HKUD “Sitan Tanac” iz Šuice, HKUD “Fra Jozo Križić” iz Roškoga Polja, te tomislavgradske mažoretkinje. Program, kojeg je izravno prenosila radio postaja Tomislavgrad, vodila je Lejdi Oreb.

Voditeljica Oreb je razgovarala sa sudionicima i gostima “Kruna Tomislavgrada”, načelnikom Općine Ivanom Vukadinom, gvardijanom fra Gabrielom Miočem, mr. sc. Veljkom Mijićem, mr.sc. Delfom Papić iz Salzburga, Majom Mozarom, voditeljicom ureda HMI iz Dubrovnika te Antom Krajinom, ministrom financija Hercegbosanskog kantona. Medijski pokrovitelj “Kruna Tomislavgrada” bio je Večernji list. ■

Lejdi Oreb u razgovoru s Majom Mozarom

Izložba konavoskog veza

ENG The Crown of Tomislavgrad is a culture, arts and commercial project recently unveiled in the town of Tomislavgrad, organised by the *Hrvatski san* (Croatian Dream) association of Salzburg, the Dubrovnik branch office of the Croatian Heritage Foundation and the Municipality of Tomislavgrad.

“Krasna zemljo, Istro mila...”

Županijom protječu tri rijeke, Dragonja na sjeveru na granici sa Slovenijom, Mirna u sjevernom dijelu županije te Raša u istočnom dijelu

Piše: **Zvonko Ranogajec**

Istarska županija je VIII. među hrvatskim županijama po službenom redosljedju, a naziv je dobila prema poluotoku odnosno povišnoj regiji Istri. To je vidljivo i na grbu Republike Hrvatske na kome se između pet manjih grbova iznad glavnog štita nalazi i grb Istre. Na modrom polju nalazi se simbol Istre - žuta ili zlatna koza. Istra je naziv dobila prema ilirskom plemenu Histri, a nalazi se u sklopu triju država odnosno dviju hrvatskih županija. Istarska županija je najzapadnija hrvatska županija s najzapadnijom točkom, rtom Savudrijom. Graniči samo s jednom hrvatskom županijom, Primorsko-goranskom na sjeveroistoku te Republikom Slovenijom na sjeveru. Istarska županija ima morsku granicu na sjeveru sa Slovenijom te na sjeverozapadu s Republikom Italijom.

TRI RELJEFNE CJELINE

Površinom od 2.813 km četvornih Istarska županija je 10. po površini među hrvatskim županijama dok je s 206.344 stanovnika šesta županija prema broju stanovnika. Sa 73 stanovnika po četvornom kilometru 11. je prema gustoći naseljenosti, a najveći broj od 236.981 stanovnikom ova županija bilježi 1910. godine. Današnja demografska kretanja su nepovoljna, kao i u većini hrvatskih županija. Uz natalitet od 7,85 promila, mortalitet je 10,43 promila što znači da se bilježi pad od skoro 3 promila. Sta-

Arena u Puli

Brijunsko otočje iz zraka

novništvo je u prosjeku staro nešto više od 40 godina, a najveći broj živi u gradu, više od 55 posto. Fakultetski je obrazovano 7 posto ljudi, a nepismenih je 1,5 posto. Ova županija među svim hrvatskim županijama ima relativno najmanji udio hrvatskog stanovništva - 72 posto, a čak 4,3 posto izražava regionalnu

pripadnost. Među manjinama dominiraju Talijani sa 7 posto, Srbi s 3,2 posto, Bošnjaci s 1,5 te Slovenci, Albanci i Crnogorci. Katolika ima 78 posto, a najviše agnostika i ateista u Hrvatskoj od 13,63 posto, pripadnika islamske vjere 4,18 i pravoslavne 2,95 posto. Iako ova županija nije bila izravno uključena u ratna

Tipična istarska pastirska kućica - kažun

Čuveno istarsko govedo - Boškarin

razaranja tijekom Domovinskog rata i unatoč visokom BDP-u, opadanje broja stanovnika je konstantno.

U reljefnom pogledu Istarska županija odnosno poluotok Istra dijeli se u tri različite reljefne cjeline. Crvena Istra se nalazi u zapadnome priobalnom dijelu u kome dominira tlo crvenica nastalo otapanjem vapnenca nakon čega ostaju crveni željezni i aluminijevi oksidi koji tlu daju crvenu boju. Središnji dio poluotoka i županije naziva se Siva Istra zbog sivoga glinenog tla, dok sjeveroistočni dio Istre čini Bijela Istra zbog kamenitoga vapnenačkog sastava Čićarije i Učke. Upravo ove dvije planine čine prirodnu granicu Istarske županije sa susjednom Primorsko-goranskom županijom. Opatijska rivijera s Opatijom, Lovranom i Mošćeničkom Dragom, iako su u susjed-

noj županiji, reljefno spadaju pod Istru kao i dijelovi Slovenskog primorja te dio Tršćanskog zaljeva u Italiji. Županijom protječu tri rijeke, Dragonja na sjeveru na granici sa Slovenijom, Mirna u sjevernom dijelu županije te Raša u istočnom dijelu. Na Butonigi, pritoci Mirne, sagrađena je velika akumulacija za vodoopskrbu, a uzvodno od nje nalaze se termalni izvori odnosno Istarske toplice.

Istra je tijekom povijest bila na vjetrovietini raznih vladara, od Histra koje su Rimljani pokorili 177 godine pr. Kr., pa preko Rimljana i dolaska Hrvata krajem 6. stoljeća. Dalje se redaju Franci, Mletačka Republika, Habsburška monarhija s kraćim prekidom Napoleoneve vlasti. Za vrijeme austrijske vladavine središte političke vlasti bilo je u Poreču, dok je između dvaju svjetskih ratova

Istra u sastavu Italije. Konačno je 1943. godine odlukama ZAVNOH-a Istra pripojena matici Hrvatskoj odnosno tadašnjoj Jugoslaviji.

VISOKA GOSPODARSKA RAZVIJENOST

Prema gospodarskoj razvijenosti ova županija je na visokome drugome mjestu nakon Grada Zagreba sa stopom razvijenosti od 127 posto odnosno 9.700 eura po stanovniku. Ona ukupno ostvaruje šest posto hrvatskoga BDP-a. Najznačajnije grane su prerađivačka industrija, turizam, trgovina i građevinarstvo uz tradicionalno razvijenu poljoprivredu, vinogradarstvo i ribolov. Među značajnim ostacima materijalne kulture svakako prednjači Arena u Puli, a među najsačuvanijim je amfiteatrima iz antičkog

Limski kanal

Pogled na Buje

Rima na čitavom Mediteranu. Značajni su i ostaci antičkoga graditeljstva na Brijunima, Eufrazijeva bazilika u Poreču koja se ubraja u šest spomenika materijalne i prirodne baštine Hrvatske pod zaštitom UNESCO-a. Važan je i niz ostataka srednjovjekovnoga graditeljstva starijih gradskih jezgri Rovinja, Motovuna, Grožnjana, Huma i Buzeta.

Pula je najveće naselje u županiji s oko 60.000 stanovnika. Najstariji zapisi o gradu potječu iz 10. st. pr. Kr. kada su ga osnovali Histri, nakon čega su u razvoju grada značajni Grci Kolhiđani, a kasnije i Rimljani kada je za vladavine cara Vespazijana početkom 1. stoljeća grad dosegnuo 30.000 stanovnika s mnogobrojnim građevinama (amfiteatar za 23.000 gledatelja, vodovod, kanalizacija, bedemi). Današnji ostaci nalaze se uz Arenu: slavoluk Sergijevaca, a iz kasnijih razdoblja gradska vijećnica na Forumu, crkva i samostan sv. Franje iz 14. stoljeća, kao i katedrala Uznesenja BDM čiji najstariji dijelovi potječu iz 4. stoljeća. Grad je u 20. stoljeću, kao i čitava Istra, doživio značajne turbulencije. Od 1918. godine pa do završetka Drugoga svjetskog rata doživio je represiju pod fašističkom Italijom, a nakon Drugoga svjetskog rata do 1947. godine dolazi do egzodusa Talijana. Grad je turističko i kulturno središte (filmski festival, Sveučilište "Juraj Dobrila", Istarsko narodno kazalište, sajam knjiga), ali i industrijsko s najsnažnijom brodogradnjom u Hrvatskoj u Uljaniku, kao i proizvodnjom cementa, stakla i građevinskom industrijom.

PAZINSKI KOLEGIJ

Pazin je zbog svoga središnjeg položaja u županiji određen za njezino političko središte, a poznat je po impresivnoj Pazinskoj jami u kojoj završava tok rijeke Pazinčice. Grad je veliko rasadište kulture zahvaljujući klasičnoj gimnaziji, Pazinskom kolegiju. Poreč je jedan od najznačajnijih središta turizma u Hrvatskoj, a najvažniji spomenik je Eufrazijeva bazilika. Uz Poreč, Rovinj je najjače turističko središte Istre, ali ima i značajnu industriju (Mirna, tvornica ribljih konzervi, Tvornica duhana Rovinj). Gradom na poluotoku dominira crkva sv. Eufemije, a u blizini je reljefna atrakcija, poplivena kanjonska dolina Limski kanal. Umag je također turističko središte čiji je važan segment športski turizam vezan

Stari dio Rovinja s bazilikom sv. Eufemije

Deset gradova i 31 općina

Istarska županija sastoji se od 10 gradova i 31 općine. Gradovi su: Pula s 58.594 st. 2001. godine, Rovinj s 13.467 st., Poreč s 10.448 st., Labin sa 7.904 st., Umag sa 7.769 st., Pazin s 4.986 st., Vodnjan s 3.406 st., Buje s 3.001 st., Novigrad s 2.629 st. i Buzet s 1.721 st., dok su općine: Bale, Barban, Brtonigla, Cerovlja, Fažana, Funtana, Gračišće, Grožnjan, Kanfanar, Karojba, Kaštelir-Labinci, Kršan, Lanišće, Ližnjan, Lupoglav, Marčana, Medulin, Motovun, Oprtalj, Pićan, Raša, Sveti Lovreč, Sveta Nedjelja, Sveti Petar u Šumi, Svetvinčenat, Tra-Vabriga, Tinjan, Višnjan, Vižinada, Vrsar i Žminj.

Teniski stadion u Umagu

uz ATP-turnir u tenisu. Labin je nastao kao ilirsko-keltska Albona u 4. st. pr. Kr. i rodni je grad genijalnog znanstvenika i pisca Matije Vlačića Ilirika, a donedavno je svoj razvoj temeljio na rudarstvu i ugljenokopima. Pozornost privlači najpoznatiji srednjovjekovni gradić Motovun na brdu iznad Mirne, danas poznat po Motovun film festivalu, zatim Hum, najmanji grad na svijetu od kojega se

do Roča pruža aleja glagoljaša. Buzet je grad piva i tartufa, Vrsar i Novigrad su simboli turizma kao i Kamenjak, najjužniji rt Istre.

Nacionalni park u Istri su Brijuni, arhipelag od 14 otoka i otočića bogatih predivnom florom i faunom, nizom spomenika iz antike, kao i prostor vrhunскога rezidencijalnog turizma. ■

ENG Among Croatian counties Istria County is tenth by size and, with 206,344 inhabitants, sixth by population. In terms of the level of economic development this county is second only to the capital city of Zagreb.

Dva naraštaja Bašićevih - most JAR-a i Hrvatske

Nakon 50 godina života u Južnoafričkoj Republici, u Hrvatsku se vratio ugledni hrvatski iseljenik Petar Frano Bašić, koji je ljubav prema Hrvatskoj prenio i na svoje sinove

U sklopu tribine "Srijedom u Matici" predstavljen je inženjer i pjesnik Petar Frano Bašić, povratnik iz Južnoafričke Republike

Napisala: **Željka Lešić** Snimila: **Snježana Radoš**

U sklopu tribine "Srijedom u Matici", 6. listopada je predstavljen inženjer i pjesnik Petar Frano Bašić, povratnik iz Južnoafričke Republike (JAR), koji je u Maticu došao sa sinom Zoranom. U neformalnom i zanimljivom razgovoru koji je s Bašićima vodila Ljerka Galic, doznali smo nešto više o dalekoj Južnoj Africi te Hrvatima koji ondje žive i njeguju hrvatske korijene. Ovog puta upoznali smo dva naraštaja Bašićevih koji su most između Hrvatske i JAR-a, povezujući tako dva kontinenta. Ponajprije nam se predstavio Petar Frano Bašić, iznimno popularan član hrvatske zajednice u JAR-u. Naglasio je kako će se 30. listopada navršiti 51 godina otkako je u JAR-u. Doduše, sada više turistički jer se prije nekoliko godina preselio u voljenu Hrvatsku.

Ovaj ugledni hrvatski iseljenik rođen je u Splitu 1945. godine. Kao četrnaestogodišnji mladić, Bašić 1959. godine odlazi u JAR. Nakon studija strojarstva u Johannesburgu na Witwa-

tersrand sveučilištu, magistrirao je na Sveučilištu u Cape Townu gdje je prije povratka u domovinu živio s obitelji. Ondje je živio od 1971. godine, nakon dolaska iz Johannesburga u kojemu je živio 12 godina. U razgovoru je napomenuo kako je surađivao i s glasovitim kirurgom Barnardom na izumu srčano-pomoćnoga stroja, koji se i danas rabi diljem SAD-a. U stručnom timu je

bio zadužen za rješavanje problema srčane astme. Utemeljitelj je škole hrvatskog jezika u Cape Townu i do sada je objavio tri zbirke pjesama: "Svilene siluete", "Srebrni odbljesci", "Prijelomna noći", koja je nedavno promovirana na 13. susretu pjesnika u Rešetarima. Ovaj 65-godišnji Splitsanin sa suprugom Marijom sada živi u Trogiru, gdje se naselio nakon 50 godina života u izvandomovinstvu. U JAR-u su mu sinovi Darko, Zoran i Dinko, te snaha Rosa i unuk Petar Cherbylom. Nakon susreta u Matici, Petar Frano Bašić će krenuti put JAR-a u posjet sinovima, a posebno se veseli što će vidjeti svoga prvog unuka.

Najmlađi sin Zoran (28) je veliki zaljubljenik u Hrvatsku i sada je u obilasku svoje pradamovine. Kao stručnjak za telekomunikacije, razmišlja o mogućoj suradnji Hrvatske i JAR-a. "Ovo je predivna zemlja s prekrasnim krajolikom. Najviše me oduševljava ju šume. U Hrvatsku dovedim i svoje prijatelje, koji su oduševljeni i govore kako je to najljepša zemlja na svijetu", napominje Zoran. ■

Otac i sin Petar Frano i Zoran Bašić

ENG At the latest session of the Wednesdays at the CHF event this October 6th the spotlight was on engineer and poet Petar Frano Bašić, a returnee from South Africa, and his son Zoran.

Diskretni šarm buržoazije

Školovan u središtima europskoga “novog stila”, u Beču i Münchenu, jedini je u zagrebačkoj sredini dosljedno provodio secesijski stil te se uspješno bavio ilustracijom, grafičkim oblikovanjem i primijenjenom umjetnošću

Uz slike izloženo je i pokućstvo koje je Auer oblikovao

Autorica izložbe Petra Senjanović pred portretom djece obitelji Wagner

Tekst: Ljerka Galic

Više od stotinjak ulja na platnu, crteža, akvarela i skica iz razdoblja od 1892. do 1952. hrvatskog slikara Roberta Auera (1873. - 1952.), skupljenih većinom iz privatnih zbirki, predstavilo je u Klovićevim dvorima od rujna do studenog 2010. kulturnoj javnosti predugo zanemaranoga istinskog zaljubljenika u slavlje života.

Ljubimac zagrebačkih salona bio je neopterećen svakidašnjicom, a stalno mu se predbacivala “nacionalna indiferentnost” premda je na izložbi ‘Münchenske secesije’ 1896. izlagao kao Hrvat! Iako se ne priklanja trenutnoj modi (pa je prisilno umirovljen i 1918. i 1945.), uvijek je imao svoju publiku, a i mnogi su kritičari (A. G. Matoš) prihvatili njegov modernizam.

“Neobičnom lakoćom komponiranja brzim potezima visokoga kolorističkog

dosega, rafiniranosti i osjetilnosti tekstuere, u svom je umjetničkom svijetu”, kako je napisao Matko Peić “kojem se vječno smiješila neka svijetla razbibriga, priznao i vidio samo lijepo”.

ŽENSKI AKTOVI NESKRIVENE SENZUALNOSTI

Pripadnik naraštaja koji je (predvođen Vlahom Bukovcem) ubrzao razvoj hrvatske umjetnosti prve polovice 20. stoljeća i afirmirao je u svijetu, cijenjeni je

Kleopatra

Svečani dan

portretist uglednoga visokoga građanskog staleža neopterećenog konvencijama, kojemu je i sam pripadao svojim plemićkim podrijetlom.

Školovan u središtima europskog "novog stila", u Beču i Münchenu, jedini je u zagrebačkoj sredini dosljedno

provodio secesijski stil obilno upotrebljavajući srebrnu i zlatnu boju u slikarstvu, grafici i umjetničkom obrtu te se uspješno bavio ilustracijom (predlošci za naslovnice časopisa), grafičkim oblikovanjem i primijenjenom umjetnošću.

Svoje intenzivno bavljenje glazbom

ipak je podredio slikarstvu u kojemu je središnji motiv bio i ostao ženski akt, slikan gotovo isključivo u atelijeru pod umjetnom rasvjetom reflektora na koji je nabacivao raznobojne tkanine.

U svojoj težnji za savršenosti i "estetizacijom" svakidašnjeg života, a ne opo-

Autoportret
1910.

ROBERT AUER rođen je 27. studenog 1873. u Zagrebu. Učio je u Obrtnoj školi u Zagrebu, Umjetničko-obrtnoj školi u Beču od 1891. do 1894. kod profesora Ch. Griepenkerla i na Akademiji u Münchenu (1895. K. Maar). Izlagao je na izložbi secesije u Münchenu 1896., a 1897. godine otvorio je sa svojom suprugom Leopoldinom Auer-Schmidt privatnu umjetničku školu u Zagrebu, u kojoj su učili Tomislav Krizman i Joso Bužan. Među osnivačima je Društva hrvatskih umjetnika. S Belom Čikošem radio je dvije godine (1902. i 1903.) u SAD-u na dekorativnim zadacima. Godine 1904. utemeljio je s Čikošem, Frangešom, Ivekovićem, Kovačevićem i Valdecom hrvatsku sekciju "Lade", čiji je tajnik bio do 1918. Bio je učitelj u Obrtnoj školi od 1905. Pomagao je 1895. Bukovcu u slikanju Hrvatskog preporoda (zastora u HNK). Sa svojih 100 djela 1933. priređuje u Umjetničkom paviljonu u Zagrebu retrospektivnu izložbu. Neposredno nakon rata 1945. biva trajno isključen iz Udruženja likovnih umjetnika Hrvatske zbog navodnog "protunarodnog djelovanja i rada za vrijeme okupacije" te mu je uskraćena mirovina. Robert Auer umro je 8. ožujka 1952. godine u Zagrebu.

Akt s leđa

September

Portret dječaka

našanjem, visokom izvedbenom razinom dotjerane zanatske vještine, njegov erotizam nikad ne prelazi u neukus.

BORAVAK U NEW YORKU

Zbog toga i njegov dvogodišnji (1902. - 1904.) boravak s obitelji u New Yorku, gdje je s bliskim prijateljem slikarom Belom Čikošem Sesijom stanovao u istoj kućici u Brooklynu, možemo smatrati prije znatiželjom, nego potrebom za

afirmacijom. Irena Kraševac i Petra Senjanović, autorice izložbe podijeljene u tri tematske cjeline: portreti (posebice dječji), akt i alegorijske kompozicije, u popratnom katalogu su napisale: "Ovom izložbom ističemo Roberta Auera ne samo kao slikara ženskih aktova neskrivene senzualnosti, nego ponajprije kao simbolističkog slikara ženskih likova za-tomljenoga sanjarskog raspoloženja." ■

ENG Zagreb's Klovičevi dvori gallery is playing host from September to November of this year to an exhibition of over a hundred works by Croatian painter Robert Auer (1873-1952). The works of this long disregarded artist, whose works are a celebration of life, are drawn for the most part from private collections.

Rapalski ugovor 1920. godine

“U znak žalosti nad gubitkom Istre izvještene su na kućama u crno ovite zastave, kavane i kina su zatvoreni, a sve zabave otkazane”, prenio je zagrebački *Jutarnji list* atmosferu iz Splita

Granični prijelaz između Sušaka i Rijeke

Piše: **Željko Holjevac**

Prije 90 godina, u talijanskom gradu Rapallu, nedaleko od Genove, potpisan je 12. studenoga 1920. međudržavni ugovor između Kraljevine Italije i Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca. Ugovorom su riješena sporna teritorijalna pitanja poslije Prvoga svjetskog rata i utvrđeno razgraničenje između dviju država na istočnoj jadranskoj obali. Italija je zapravo iznudila sporazum kojim je dobila Istru (bez općine Kastav) s Cresom i Lošinjem, Zadar, Lastovo i Palagružu, a Rijeka je trebala postati neovisnom gradskom državom.

TALIJANI ZAPOSJELI OBEĆANA PODRUČJA

Rapalskim ugovorom Italija je djelomično ostvarila Londonski ugovor iz 1915. godine. Tim ugovorom, tajno sklopljenim u jeku Prvoga svjetskog rata, Velika

Britanija i Francuska ponudile su neutralnoj Italiji teritorijalno proširenje na dijelove naše i slovenske obale i većinu dalmatinskih otoka, pod uvjetom da im se pridruži u ratu protiv Njemačke i njezine saveznice Austro-Ugarske. Talijani su tražili Goricu i Gradišku, Trst, zapadni dio Kranjske, Istru, Dalmaciju s poluotokom Pelješcem (bez Dubrovnika) i otoke u istočnom Jadranu (osim Krka i Raba). Obećano im je gotovo sve što su tražili, osim dijela Dalmacije između rta Ploče kraj Šibenika i Slanog te otoka Brača i Šolte. Italija je prihvatila ponudu i objavila rat Austro-Ugarskoj, u čijem su sastavu bili ti predjeli. Nakon što je četverogodišnje ratno krvoproliće u jesen 1918. završilo raspadom Austro-Ugarske i stvaranjem južnoslavenske države, Talijani su se požurili vojno zaposjesti obećana područja, ali i Krk i Rab, iako Londonski ugovor nije predviđao da ti otoci trebaju pripasti Italiji. Talijanski pjesnik fašističke orijentaci-

je Gabriele D'Annunzio na čelu svojih legionara i uz pomoć talijanske vojske ušao je 12. rujna 1919. i u Rijeku, iako ni ona nije bila Londonskim ugovorom dodijeljena Italiji.

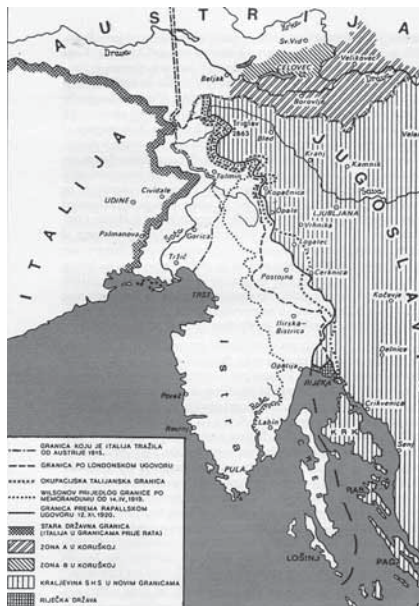
Na mirovnoj konferenciji u Parizu 1919. zapadne sile, koje su u međuvremenu diplomatski priznale Kraljevinu SHS, nisu bile spremne udovoljiti talijanskim osvajanjima preko granica koje su predviđene Londonskim ugovorom. Vladalo

je mišljenje da te pretenzije nisu u skladu sa skromnim doprinosom Italije pobjedi u ratu. U svjetlu svoje ideje o pravu naroda na samoopredjeljenje, američki predsjednik Wilson pozvao je Italiju da se odrekne Londonskoga ugovora. On je 14. travnja 1919. predložio da joj se dodijeli samo zapadna i središnja Istra. No, Talijani na to nisu pristali pa su na neko vrijeme napustili mirovnu konferenciju. Nakon povratka talijanskih predstavnika u Pariz, nastavljene su rasprave i pogađanja oko tzv. jadranskog pitanja. Talijanski ministar vanjskih poslova Tittoni podnio je redom čak tri svoja plana, ali predstavnici Kraljevine SHS nisu prihvatili niti jedan.

PRITISAK DA SE POPUSTI

Francuska i Velika Britanija izvršile su na početku 1920. pritisak na izaslanstvo Kraljevine SHS na čelu s ministrom vanjskih poslova Antom Trumbićem

Razgraničenje Kraljevine SHS s Italijom i Austrijom

Poslije kapitulacije Italije 1943. ustaški poglavnik Ante Pavelić proglasio je uključenje oduzetih krajeva u NDH, ali nije imao snage ustrojiti vlast u tim krajevima. Istodobno je partizanski ZAVNOH donio *Odluku o priključenju Istre, Rijeke, Zadra i ostalih okupiranih krajeva Hrvatskoj*. To je potvrđeno 1947. na mirovnoj konferenciji u Parizu, a konačna granica utvrđena je talijansko-jugoslavenskim sporazumima 1954. i 1975. godine.

Razglednica iz Zameta u okolici Rijeke
*Tvoj imendan ti od srca želi tvoja Prijatelj
 Marija*

da popusti pred talijanskim zahtjevima. Nakon što je Wilsonova intervencija spriječila daljnje navaljivanje u tom smjeru, obje strane upućene su da problem međusobnog razgraničenja riješe izravnim pregovorima. Oni su započeli krajem veljače u Londonu, a nastavljeni su u svibnju u Pallanzi i u srpnju 1920. u Spa. Pregovori su vođeni uz premoć Italije čiji je premijer Giovanni Giolitti nepokolebljivo ustrajavao na teritorijalnim zahtjevima Rima, oslanjajući se na punu potporu Francuske i Velike Britanije. Za to vrijeme južnoslavensku državu ekonomski je iscrpljivala nemogućnost korištenja jadranskih luka koje je držala talijanska vojska, a srpski političari nisu pokazivali pretjerano zanimanje za sudbinu zapadnih krajeva naseljenih katoličkim Hrvatima i Slovencima. Nakon Wilsonova poraza na izborima u SAD-u izostala je i daljnja američka potpora. U takvim okolnostima predstavnici Kraljevine SHS bili su sve skloniji kompromisu. Uoči posljednjeg kruga pregovora u studenome 1920. u Rapallu francuska i britanska vlada dostavile su Beogradu "ozbiljno upozorenje" da se pregovori moraju uspješno završiti, s time da južnoslavenska strana ne može računati na pomoć Pariza i Londona, kojima su vezane ruke Londonskim ugovorom. U slučaju neuspjeha Italija će moći slobodno raspolagati teritorijem koji joj je priznan Londonskim ugovorom.

Nakon pregovora koji su trajali samo tri dana, u noći s 12. na 13. studenoga 1920. zaključen je u Rapallu ugovor kojim su, uz neznatne korekcije, prihvaćeni svi talijanski zahtjevi. Ne želeći više gubiti vrijeme, Talijani su zaprijetili prekidom pregovora, što je značilo opasnost da se

provede Londonski ugovor. Pod takvim pritiskom prevladalo je među predstavnicima Kraljevine SHS uvjerenje da treba pristati na žrtve kako bi se izbjegla puna provedba Londonskoga ugovora, osigurala vanjsko-politička stabilnost zemlje i popravile gospodarske i financijske prilike. "Italija ultimatumom iznudila sporazum", pisao je zagrebački *Jutarnji list* u povodu sklapanja ugovora u Rapallu.

GRANICA POVUČENA U KORIST ITALIJE

Rapalski ugovor ima devet članaka. Granica između dviju zemalja povučena je na očiglednu vojničku, ekonomsku i političku korist Italije. Osim Gorice, Gradiške, Trsta i zapadnog dijela Kranjske, Italiji je pripala cijela Istra (osim općine Kastav) s otocima Cresom i Lošinjem, a u Dalmaciji grad Zadar i otoci Lastovo i Palagruža, ukupno oko 10.000 km². Talijani u Kraljevini SHS, oko 15.000 duša, mogli su u roku od godine dana optirati za talijansko državljanstvo, ali se nisu morali iseliti, a zajamčeno im je i pravo uporabe talijanskog jezika i slobodnog ispovijedanja vjere. Istodobno nije utvrđena nikakva obveza zaštite nacionalnih prava za više od pola milijuna Hrvata i Slovenaca koji su se našli u sklopu granica Italije i ondje bili izvrgnuti asimilaciji.

Od grada i kotara Rijeke stvorena je Slobodna Država Rijeka, s kojom je Italija ostvarila izravnu kopnenu vezu. Rapalski ugovor opisao je to ovako: "Kraljevina S. H. S. i kraljevina Italija priznaju podpunu slobodu i nezavisnost Države Rijeke i obvezuju se, da će to vječno poštovati." Italija je 1924. pripojila Rijeku, granica je utvrđena na Rječini, a Sušak je ostao u južnoslavenskoj državi. ■

ENG A treaty was signed in the Italian town of Rapallo 90 years ago between what were then the Kingdom of Italy and Kingdom of Serbs, Croats and Slovenes, giving Italy large portions of the eastern Adriatic coast.

NAŠA KUHINJA

Priprema: Marija Hećimović

Zec na masti

Iako zec potječe iz stepskih područja, prilično je omiljen u hrvatskom kuharstvu. Može težiti od 4 do 6 kg i hrani se isključivo hranom biljnoga podrijetla. Ako ga prati sreća, zec može doživjeti starost od oko četiri godine, ali zbog vrlo ukusnoga mesa ima najviše prirodnih neprijatelja, među koje se svakako ubrajamo i MI. S obzirom na to da je lovostaj za zeca prošao krajem rujna, evo prilike za ukusni obrok po receptu koji nam je ustupio Hrvatski kuharski savez sa sjedištem u Varaždinu.

Namirnice za 4 osobe:

1,5 kg zeca
100 g slanine
350 g crvenog luka
5 g mljevene crvene paprike
5 dcl kiselog vrhnja
svinjska mast, sol, papar

Priprema:

Zeca narežemo na komade, posolimo i popaprmo. Na ugrijanoj masti popržimo na kockice narezanu slaninu i sitno sjeckani crveni luk do zlatno-žute boje. Dodamo žlicu crvene paprike, meso i dobro promiješamo. Posudu poklopimo i sve skupa pirjamo dok meso ne omekša uz povremeno dolijevanje vode ili juhe. Kada je meso gotovo, odvojimo umak i pomiješamo s kiselim vrhnjem pa sve skupa lagano prokuhamo, propasiramo te spojimo s mesom. Gotovo jelo poslužimo s domaćim trgancima.

Trganci

Namirnice za 4 osobe:

350 g brašna
1 jaje
4 g soli
svinjska mast

Priprema:

Od brašna, soli, jaja i vode umijesimo tijesto dok ne bude glatko. Tijesto podijelimo na tri dijela, razvaljamo da bude tanko i ostavimo da se malo osuši. Kada se tijesto posuši, trgamo ga rukama na manje komade. Nakidane trgance kuhamo u kipućoj i posoljenoj vodi u koju smo stavili malo svinjske masti. Tijesto kuhamo 6-7 minuta, ocijedimo ga i poslužimo kao prilog zecu na masti.

Vrijeme pripreme:

90 min

ISELJENIČKA VIJEST

NAJVEĆI EUROPSKI SUSRET ISELJENIH POSAVACA

ŠVICARSKA - HKUD "Posavina Zürich - Baden" organizirao je 16. listopada 3. posavsko sjelo. Iz domovine je na tu priredbu stigao HKUD "Napredak" iz Odžaka, a iz Beča "KUD Bosanska Posavina". Više od tisuću Posavaca, najviše iz odžačkoga kraja, ispunili su dvoranu u Schlierenu. Tako je taj gradić nedaleko od Züricha uspio okupiti najveći broj iseljenih Posavaca. Velika posavska fešta "Uz zvuke šargije i violine igraju djeca Posavine" okupila je ove godine oko 200 folklorša. Svima njima je zajednička ljubav prema Posavini. U šestosatnom koncertu svi su nastupi dobili potporu posjetitelja, dvorana je uglavnom bila na nogama zahvaljujući i doajenima izvornog ritma Ilijii i Marku Begiću te Željku Juriću.

- Vrijeme u kojem živimo puno je stresnih trenutaka, žurbe, a kada čujemo izvorni ritam sve nekako stane i kao da smo ponovno kod kuće - s iskrenom sjetom pričaju nam Odžaćani koji već desetljećima žive i rade u Švicarskoj. Pohvalama su zasuli i novinarku Radio Odžaka Ružicu Lović jer, kažu, preko Interneta im radio približi Posavinu. Na večeri su posebno pozdravljeni gosti iz BiH, predsjednik Vlade Posavske županije Mijo Matanović i ministar financija Marijan Oršolić. Prigodne riječi uputio je i generalni konzul RH u Švicarskoj Hrvoje Cvitanović.

HKUD "Posavina Zürich - Baden" osnovan je na zahtjev roditelja i njihove djece. Sada ima 50-ak aktivnih članova, podrijetlom iz Bosanske Posavine (Donji Svilaj, Gornja Dubica, Odžak, Donji Kladari, Garevac, Čardak, Gornji Kladari, Potočanski Lipik, Balegovac, Osječak, Posavka Mahala, Jošava, Potočani, Ledenice, Kornica, Kakanj, Brunica, Kotor Varoš, Vrbovac). Posavci čuvaju svoju kulturnu baštinu, a u tome im koreografijom pomaže Kata Bičvić. (www.croatia.ch, N. Koturić)

“Imam njemačku putovnicu, ali u srcu sam Hrvatica”

Fascinira način na koji Ruža Kanitz koristi i obogaćuje svojim slikama njemački jezik koji joj nije materinski, rekao je Alfred Büngen, vlasnik izdavačke kuće *Geest Verlag*, koja je izdala djela Ruže Kanitz

Veleposlanik RH dr. Miro Kovač u društvu Ruže Kanitz

Ruža Kanitz

Napisala i snimila: **Sonja Breljak**

Ljubitelji književnosti i proznog izraza mogli su 13. listopada u Veleposlanstvu RH u Berlinu sudjelovati u predstavljanju i čitanju ulomaka iz djela Ruže Kanitz, berlinske autorice hrvatskog podrijetla. Rođena je 1961. kao Ruža Rončević u Lici, u Kuterevu blizu Otočca. Tamo je živjela do srednje škole, a zatim je otišla u Kopar u Sloveniju gdje, zahvaljujući sestri i dobivenoj stipendiji, polazi školu tehničkog crtanja. U Berlin su je 1982. doveli “putovi ljubavi”. Oduvijek je pomalo pisala, ponajprije pjesme i priče. Počela je opet pisati kada je njezin sin odrastao i kada je ponovno imala dovoljno vremena za sebe.

Njezina prva knjiga “Susjeda strankinja/Die fremde Nachbarin” (2006.) je knjiga sa socijalnom tematikom. Razgovarala je s 22 žene iz cijeloga svijeta koje su o svojim sudbinama govorile

s puno osjećaja. Roman “Polenta oder Milchkafee” izašao je 2009. godine i djelomice je autobiografski. Knjige su do sada imale bezbroj predstavljanja u Berlinu, Nürnbergu, Bremenu... Sada radi na novoj knjizi koja će ugledati svjetlo dana iduće godine. Ružu Kanitz je na početku večeri pozdravio i predstavio veleposlanik RH dr. Miro Kovač.

- Fascinira način na koji Ruža Kanitz koristi i obogaćuje svojim slikama njemački jezik koji joj nije materinski - rekao je Alfred Büngen za predstavljanja romana “Polenta oder Milchkafee”, vlasnik izdavačke kuće *Geest Verlag*, koja je izdala djela Ruže Kanitz. U istinitost ove tvrdnje uvjerilo se i tridesetak ljubitelja književnosti u Veleposlanstvu RH. Zanimljive tekstove iz dviju knjiga čitala je Ruža Kanitz, a zatim i

njezina prijateljica Madela iz Ekvadora. – U jeziku je moć, treba učiti jezik i kulturu domaćina. Uzalud je provoditi cijeli život u nostalgiji, žaljenju i očekivanju povratka u zemlju iz koje smo došli. Treba živjeti ovdje i sada. Možda je bolje Nijemcima nastojati pokazati kakvi zapravo jesmo, razbiti predrasude koje imaju o strancima. Integracija nije jednostrana, trebaju je željeti obje strane. Svatko ima ponekoga njemačkog prijatelja preko kojega može razvijati integraciju, učiti jezik, odašiljati sliku o migrantima. Od tako skupljenih kapi, može nastati more! - rekla je Ruža Kanitz publici okupljenoj na proznoj večeri. - Imam njemačku putovnicu, ali u srcu sam Hrvatica, Ličanka, Kuterevka - rekla je autorica knjiga koje sasvim sigurno vrijedi pročitati. ■

ENG The Croatian Embassy in Berlin was the venue this October 13th for literature buffs to participate in the presentation and reading of excerpts from the works of Ruža Kanitz, a Berlin-based author of Croatian extraction.

Mandin svitnjak

Gotovo svi Glavičani tražili su i nalazili posao na njemačkim građevinskim firmama, ponajviše kao zidari, ali nisu bježali od tesarskih, malteraških i betonerskih poslova. Pokazalo se da im ta zanimanja veoma dobro leže, pa su se na božićnim sijelima često hvalili napredovanjem u znanju i zaradi, zahvaljujući Bogu što im je dao toliko dara za tako plaćene poslove. Ne osporavajući Božju zaslugu, djed je Kleco svaki put znao upozoriti da bi Glavičani trebali zahvaliti i njegovoj babi Mandi, a možda i imotskim prošnjacima. A onda bi počeo pričati, po tko zna koji put, ali uvijek u riječ istu priču o tomu kako je Runjava Glavica nekada bila grad s velikim kućama, dvorovima i crkvama, čiji su ostaci još vidljivi, kako su tu stolovali hrvatski knezovi i kraljevi, a onda "Turčin sve poklopio", crkve razrušio, a plemiće stjerao u raj. Stoljećima su Hrvati radili za Turke i uspjeli preživjeti. Sve dok "Turčin nije udario u Beč, a pratri s Gospom Ramskom i narodom pobigli u Sinj". Tada je, po Klecinoj priči, Runjava Glavica ostala bez katolika, a time i bez onih što su radili za Turke, bez čobana, orača i kopača.

- Nije tada bilo tvornice i Njemačke, nastavio bi Kleco kazivati. Država je na ovci i čobanu ležala. I na dobroj njiivi, na velikoj livadi i planinskom pašnjaku. A di ćeš nać lipšeg terena od našega. I voda tutekar, giru ti zadajem! Studeno vrilo. Vidi Turčin da je vele pogrišio, ter ti najavi i objavi da zulum popušća i da daje imetak onome ko oće doć u Runjavu Glavicu pa čuvat ovce, sijat i orat za sebe i za Turčina, a više za se neg za Turčina. Stra naroda doć u ovo lipo misto, ali se nemere ni doli ostat u Jercegovini i Dalmaciji. Nabilo se doli vele naroda, a polja malešna, pa se nije imalo od čega živit. I najteže je bilo prvom otić. Baš ko danas u Njemačku. A prvi je izaša ozdal moj pokojni did Mate. Pokoj mu njegovoj duši, bio malo zamuzen. A zamuzeni su bili svi koje su ozdale slali. Vamo se naseljava najmanitiji muška-

rac iz vamilije. S njime je tribalo iskušat viru u Turčina. A ako ga Turčin privari, nije bilo velike ščete, računali su u vamiliji. Ako bude dobro, onda more još neko izać. Moj pokojni did Mate ispriča mi je sto puta da se tija vratit doli, ali mu braća nisu dala. I šta će, nesritnjak, osta tutekar. Ka i ostali. Čobanuj, kopaj, ori! I daji begu ono što je najbolje. A kuće su im bile ko sadašnji krmčaci. Nit je ko zna ziđat ni malterat. Sve bi bura snig unosila u sobe kroz zidove, a konji bi pojili slamnati krov pošto su kuće bile niske. Ali bi se opet priko lita našlo žita i sina, kumpira i kupusa da se more priživit, pa i rodijake pripomoć u Jercegovini i Dalmaciji.

Išlo je to tako, jedno i čemerno, sve do Ivanjdana dvajestdevete, sve do ivanjski svitnjaka. Sićam se, planu navečer stotinu svitnjaka, a ja iša iz Docca pa sta na mrginj i gledam. Kad najednom planu jedan veliki svitnjak, učini mi se blizu moje kuće, planu tako žestoko da plamen s nebom sveza. A ja gledam i lipo mi, uvatila me neka milina što nako gori u čast svetog Ivana, pa poletim kući da i ja u vatru bacim koju ručicu slame. Kad tamo, imaš šta vidit! Moja kuća u plamenu. I da ne duljim, moja Manda zapalila našu kuću. Zapalila bila svitnjak kraj kuće, a vitar nanio na krov od slame, pa ajde ti to ugasi! Od moje kuće prišlo na Zaprdičine, od njih na ostale, pa izgorilo čitavo selo. Bože moj, jada, plača, kuknjave. A da jad bude veći sutradan krupa obila žito, satrala kumpir i kukuruz.

Ovdje bi djed Kleco svaki put zastao i svojim zgužvanim rupcem brisao suze s očiju, a nakon nekoliko trenutaka tišine nastavio bi pojačanim tonom pričati.

- Šta sad?! Šta sad?! To smo se svi pitali. Pa na kraju dogovorili da nema druge već ić prosit. Ić u Jercegovinu i Dalmaciju. Raćunamo, ako niko neće dat, dat će rodijaci. I krenemo. I dođemo doli! Ali, nema rodijaka. Niko se ne sića da ima rodijaka u Runjavoj Glavici. Moj rodijak Jerkica koji je svake godine od nas gonio kumpir, jećam i sino, nika ko se nije moga silit mene i moga ćaće.

Odali smo mi tako i odali, tri puna dana, pa nešto i naprosili. Nije vele, ali nije ni za bacit. Tako ti mi metnemo na ramena torbe i vriće, pa krenemo kući. I blizu smo bili došli – do Studenog vrila di smo skinuli torbe, pa se okripili vodom, kad se iz vrtlića, a iza zidića začu kuknjava, plač i galama. Mi odma priškoćimo zidić. Kad tamo – prošnjaci. I to Kikaševi. Pokojni je Dane odma zavika: "Bižimo, ljudi, oni će nas privarit". Ali jadni čovik nije moga otić kad je vidio oni jad i čemer. Pet muškaraca bije pet žena. One krvave dreće i viću da ji što brže dokrajče, a muškarci stenju i udaraju po njima nekakvim keraćim. Na nas niko i ne gleda. Ni Kikaš koji je sidio na kamenu i samo gleda ispid sebe. A Dane je stalno vika svoju: "Bižimo, ljudi, da oni će nas nasamarit". A onda nesritni Kikaš, koji ni oko na nas nije bacio, reće nam ispod glasa: "Bižite, ljudi, da ovo ne gledate, da ne vidite čemer i sramotu, našu kaznu koju nam je Svevišnji naminio, da nam sve uzme, a nas ostavi žive. Bižite, dobri ljudi, pa brinite o sebi i svojoj dici, mi svojoj nemamo šta donit ako pojidemo ovo što smo naprosili. Zato smo odlučili pobit žene, da dicit nešto ostane. Vi idite s mirom Božjim, a nas pustite u našoj patnji".

- Znam ja toga, to je Kikaš, vikao je Dane i pozivao ostale da se ne upuštaju s njime u razgovor. Ako s njim počmete razgovarat, gotovi smo, ljudi. Ništa od nas ni od ovog što smo uprosili.

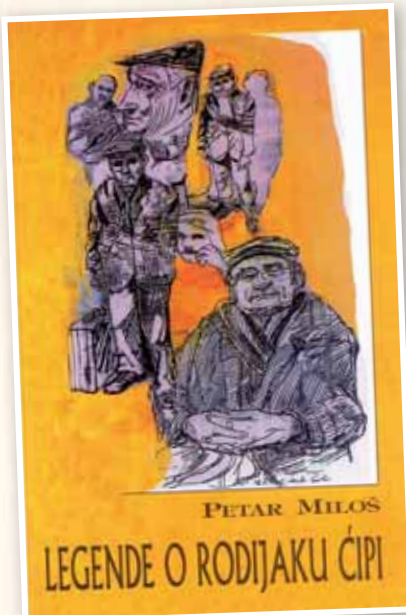
Uzaludna su bila Danina upozorenja. Jer, već je netko ponudio kruha i slanine Kikaševim prošnjacima, a počela su uvjeravanja kako ipak ne bi trebalo pobiti žene, kako bi trebalo pronaći načina da se preživi. Pa su Glavičani počeli pričati svoju tužnu sudbinu i nuditi nesretnicima slomljenih nogu, krmeljavih očiju, sakatih ruku... ono što su imali.

- I da ne duljim, nastavio je djed Kleco, Kikaš nam sve izmami. Kući smo stigli praznih torba i džepova. Raćunali smo u početku da smo barem uvatili misto na onom svitu, ali što smo bili bliže kući, sve više smo se ljutili na sebe.

Radock-Putz

A kad smo sutradan čuli da je Kikaš sa svojom kolonom bio u Docu i da ni na jednom njegovu čeljadetu nije bilo krasnice, znali smo da smo nasamareni. Ali smo znali i to da nas Bog nije stvorio za prosjake. I već toga lita niče nekoliko temelja u Runjavoj Glavici, a Glavičani se počеше dovikivati: Vidi moga zidića! Svaki je dan išla priča o novom majstoru koji zna klesat stine, gonit čošu, razmirit vinklo... E, to mi vinklo nikad nije bilo jasno. I ja sam tada počeo zidat kuću, pa sam uzeo vas posa na Jurišinoj kući. Poslin mu došli nekakvi pravi majstori, pa kazali da kuća nije u vinklo. A kako će kuća bit u vinklo kad mu ni vrtlič nije u vinklo? Ali, nema vajde budali govorit.

Eto, zato ja kažem da triba dignut spomenik mojoj babi Mandi i Kikašu. Jerbo, kad bi se selo vako izgradilo da ga baba nije zapalila? Ona je zapalila selo i izgradila selo. Ona je natrala Glavičane da se uzmu posla i sami sebi oziđu kuću. Nisu oni odma znali da znaju. Pa su krenuli prosit. More bit da bi i danas prosili da nije bilo Kikaša. Kad nam izmami ono što smo naprosili, bilo nam je teško, ali nas je natra da ne prosimo i da sami sebi kuće napravimo. Vidi sad, Glavičani zidaju Švabi?! E, zato bi u Runjavoj Glavici tribalo dignut spomenik kralju Tomislavu, jerbo se tute krunisa, babi Mandi, jerbo je spalila ono što bi od sebe propalo i didu Kikašu, jerbo je natra ljude da rade, završavao je svoju priču djed Kleco. Tek najhrabriji Glavičani usuđivali su se priupitati djeda je li istinita priča da su, u trenutku dok je selo gorilo, našli njega i njegovu Mandu kako se ljube u krumpirištu niže sela. I da je on, Kleco, na pitanje što tu rade, odgovorio stidljivo kako Mandi razgonti tugu oko srca.

Vlasnik gipserske firme Radock-Putz zvao se Martin Radock. Bio je to mladić ni trideset godina star. Glavičanima je bio drag porad toga što je znao nekoliko hrvatskih psovki kojima se uvijek obraćao svojim gipserima, s njima se pozdravljao i rastajao, na oduševljenje Glavičana. Rodijak

bi se naprosto topio od dragosti kad bi ga Martin pozdravio psovkom "P.... ti materina", ili bi se rastao od njih riječima: "Nabijem vas na k....". Ponosni su bili Glavičani što se, eto, pravi Nijemac udostojio naučiti koju hrvatsku riječ, pa makar i psovku. Još ako bi šef donio plaću,

a u tome je bio

pošten, onda bi još žešće zapeli za posao. Naravno, i Glavičani su uzvraćali psovkaama Martinu, a on bi se smijao i još žešće psovao. To je toliko osokolilo Gutu da je redovito psovkom komunicirao s Nijemcima, pa je čak kovao i nove vulgarne fraze. Tako je jedne prilike zapazio krasnu plavušu, pa joj se obratio pitanjem:

- Entschulidgen Sie, bitte, wo ist Naguzimise Strasse?

- Gehen Sie links, dann rechts, dann pravo u p... materinu, uslijedio je odgovor koji je značio da je plavuša bila naše čeljade. Otada su Glavičani ulicu s javnim kućama zvali Naguzimise Strasse.

Tako se zaletio i Rodijak Čipa jedne prilike kad je na gradilište došao šefov otac Jakob Radock. Rodijak ga pozdra-

vio psovkom kao što je obično pozdravljao njegova sina, ali mu stari Radock uzvрати razgovijetnim hrvatskim jezikom:

- Ružno je tako govoriti, momče!

Rodijak protrlja oči ne vjerujući da Nijemac može tako čisto govoriti hrvatski, pa onda začu nove riječi.

- Vi ste tutekar mladi ljudi, u tuđem svitu, pa tako tutekar samo sramotite svoj narod i zavičaj.

I ostali su čuli te riječi, pa su se sve više primicali starom Radocku, iznenađeni njegovim hrvatskim govorom.

- Ja sam Nijemac, ali sam živio u Slavoniji, poče objašnjavati Jakob. Onda su me jugoslavenske komunističke vlasti tjerale kao Nijemca. Ja sam tutekar Volksdeutscher, kako se to kaže. Vidim, vi dobro radite. A odakle ste?

- Od Splita, odgovori Guto. Split, more.

- Aha, reče Jakob. Split. Baš iz Splita.

- Blizu Splita. Iz Runjave Glavice.

- Ja, ja!

Tako je protekao prvi susret s Jakobom Radockom, a potom su uslijedili mnogi susreti. Dolazio je Jakob na firmu, ali je znao i pozvati Glavičane u restoran i počastiti. Manje je sam pričao, a više pustio njih da pričaju. Glavičani su se u svojim pismima ženama i očevima hvalili srećom da su upoznali jednog Nijemca koji govori hrvatski, da je otac vlasnika firme i veoma ugodan čovjek koji ne samo često s njima razgovara, već im također pomaže. Pronađe im čovjeka koji ispunjava razne papire, sređuje staž i osiguranje, prevodi poštu... Išlo je sve to do jednog susreta kada se među Glavičanima našao Gale. On je te večeri dugo razgovarao s Jakobom. Otada se starom zametnuo svaki trag, otada nije posjećivao Glavičane. Ali se mjesec dana poslije tog susreta na firmi pojavio Gale i obznanio gipserima da je odsada on suvlasnik firme, izravno zadužen za posao i isplatu. Glavičani su zinuli od čuda, ali su pokorno prihvatili tu nenadanu promjenu, kao što su prihvaćali sve čudesne promjene koje su im se u Njemačkoj događale. ■

Jedinstvena manifestacija domovinske i iseljene Hrvatske

“Ovo je značajnije nego što se čini na prvi dojam. Rešetari su malo mjesto, a napravili su veliki kulturni događaj za naš narod u domovini i izvan nje, koji bi trebalo pokrenuti i drugdje”, rekao je fra Šimun Šito Ćorić

Sudionici 13. Rešetaračkog susreta pjesnika

su Zlata Dasović, koja je zajedno s Radomirom Dumičićem i Nadom Šerić odabrala pjesme, i lektorica Ivana Prkaturović. Nazočni su bili Antun Kikaš, pjesnik iz Kanade i fra Šimun Šito Ćorić.

HRVATSKI PJESNICI IZ ZEMLJE I SVIJETA

Treba istaknuti da je promoviran već 13. zbornik pjesama, ove godine objavljen pod nazivom *Preobrazba zrna*. O pjesmama i pjesnicima, te položaju hrvatskog jezika i problemima s kojima se hrvatski pjesnici koji žive u dijaspori susreću, govorili su prof. Ivan Slišurić, prof. Đuro Vidmarović i fra Šimun Šito Ćorić. Promovirana je i zbirka pjesama *Prelomna noć* Petra Frane Bašića, pjesnika iz Južnoafričke Republike. Središnji događaj bila je pjesnička večer i druženje pjesnika u prostoru Tvornice koža “Psunj”, koja godinama ugošćuje hrvatske pjesnike iz zemlje i svijeta. Uz pjesnike iz Osijeka, Slavonskog Broda, Valpova, Donjeg Miholjca, Našica, Nove Gradiške, Splita i Varaždina, nastupili su i pjesnici iz Mađarske, Austrije, Njemačke, Slovenije, Srbije, BiH, Crne Gore, Kanade, Južnoafričke Republike i Australije. Općinski načelnik Zlatko Aga tradicional-

Napisao: **Franjo Samardžić**

U Rešetarima, općinskom središtu nedaleko od Nove Gradiške, održan je prošli mjesec 13. susret pjesnika, koji je još jednom potvrdio opravdanost postojanja i doprinos koji zajedno s domaćim pjesnicima, a pogotovo onima iz cijelog svijeta, daje u očuvanju hrvatskog jezika i identiteta. Ni ove godine nisu izostale mnogobrojne pohvale i zahvale za napor koji u organizaciju susreta ulaže KLD Rešetari na čelu s Ivanom De Villom. Potvrdila je to i Ružica Vidaković, zamjenica brodsko-posavskog župana. Najveću zahvalu izrazili su pjesnici koji su u Rešetare došli čak iz Kanade, Južnoafričke Republike i Australije. Susreti su počeli otvorenjem likovne izložbe 13. međunarodne likovne kolonije “Petrović - Rešetari 2010.”, a nastavljeni su susretima pjesnika. Susret

s pjesnicima osnovnih škola iz zapadnog dijela Brodsko-posavske županije i promocija 2. zbornika mladih pjesnika *Abeceda odrastanja* održani su u dvorani Osnovne škole “Ante Starčević”. Mlade pjesnike i njihove goste pjesnike iz dijaspore pozdravili su Ivan De Villa i ravnatelj škole Tihomir Batalo. O zbirci mladih pjesnika i njihovim pjesmama govorile

S promocije II. zbornika mladih pjesnika

Promocija knjige
"Prelomna noć"
Petra Frane Bašića

"OVO JE NADIŠLO MALE REŠETARE"

- Dugo sam u kontaktu s ovim pjesničkim susretima i znam što se ovdje događa preko Hrvatskoga svjetskog kongresa i misija. Drago mi je da sam ove godine ovdje. Ovo je značajnije nego što se čini na prvi dojam. Rešetari su malo mjesto, a napravili su veliki kulturni događaj za naš narod u domovini i izvan nje, koji bi trebalo pokrenuti i drugdje. Predložio sam da ovo preraste u slavonske susrete pjesnika odnosno književnika u Rešetarima. Ovo je nadišlo male Rešetare. Ne treba se obazirati na to što hrvatski odgovorni ljudi iz kulture i politike ne vide važnost ovih susreta. Ovo su susreti koji prenose iskustva s jednog kraja planeta do drugoga i povezuju se s domovinom. Nije lako doći iz Kanade, Amerike, Švicarske ili Švedske.

Jezik je glavni identitet jednog naroda. On čuva hrvatske korijene, na njemu se komunicira s djedovima i bakama. Moramo reći da globalizacija strašno napreduje i ako ne budemo pazili, izgubit ćemo naraštaje naših ljudi jer se većina Hrvata izvan domovine neće vratiti kući. Toga moramo biti svjesni. Oni će čuvati svoje korijene, znat će tko su, ali o nama ovisi, o hrvatskoj državi i crkvi hoće li se mladi vratiti u domovinu. A o roditeljima ovisi koliko će djeci usaditi potrebu da čuvaju svoje korijene i veze sa svojom domovinom – rekao je fra Šimun Šito Ćorić. ■

no je organizirao prijam za pjesnike iz dijaspore i goste.

- I ove godine sam pod dojmom koji na mene ostavljaju ovi susreti. Kada sam prvi put došao u Rešetare, bilo mi je drago biti u društvu svih ovih ljudi. Želio bih poručiti svima, posebno onima koji imaju i najmanju želju da pišu - da ne posustanu i da svoju strast i svoju želju za pisanjem ne skrivaju. Neka čuvaju svoje pjesme, a jednoga dana, ako dragi Bog da, da ih tiskaju. Neka dođu u Rešetare. Ovaj je susret značajan za ljude u Hrvatskoj i u svijetu pogotovo. Kada čujemo novosti iz Hrvatske i o Hrvatskoj, o nekom postignuću u športu, književnosti i sl., to odjekne u svakome hrvatskom domu u Južnoj Africi. Tako je i s Rešetarima i ovom susretu pjesnika – kaže Petar Frano Bašić.

SNAGA POEZIJE

- Ovdje sam treću godinu zaredom. Drago mi je da sam ponovno ovdje i uopće mi nije bilo teško prijeći put do Rešetara dug 7.500 kilometara. Uključio sam se u rad ovoga malog, ali i velikog društva, koje je u jednoj maloj sredini proslavilo svoje Rešetare, ali i u cijelom svijetu. Moj prvi i osnovni cilj je bio kako prenijeti ovo naše iskustvo i pjesništvo na mlade jer na mladima je budućnost Lijepe Naše. To mi je bila motivacija da dam prvu donaciju prije dvije godine, ove godine, a sada obećavam da će tako biti i sljedeće godine – rekao je Antun Kikaš iz Toronta u Kanadi.

- Ovo je jedinstvena manifestacija jer u Hrvatskoj nemamo niti jedno mjesto gdje se održavaju književni susreti književnika amatera iz Hrvatske i dijaspore. Ovdje su se okupili ljudi iz mnogih zemalja i s nekoliko kontinenata. Fasciniran sam željom mnogih koji u Rešeta-

re stižu iz Kanade, Australije, Amerike i Južne Afrike kako bi ovdje sat vremena slušali poeziju, pročitali svoj stih ili slušali kako drugi čitaju svoje pjesme. To je snaga poezije koja je ovo prekrasno slavonsko mjesto, prema broju sudionika i prema dobroj organizaciji, nadrasla Rešetare pa i Novu Gradišku. Susret je dobio nacionalnu razinu i mene zanima što sada iz perspektive Društva hrvatskih književnika. Trebala bi se uključiti država svojim sredstvima jer je ovo ipak pogon, organizacija koja zahtijeva ne samo trud, već i financijska sredstva. Kulturno društvo potaknulo je inicijativu koja ima internacionalni karakter. Zadivljuje također da za to općina ima razumijevanja unatoč teškoćama na koje nailazi. Rešetari, danas smo čuli od načelnika, imaju samo 611 zaposlenih ljudi, a izdvajaju sredstva za ove pjesničke susrete – rekao je prof. Đuro Vidmarović.

ENG Rešetari, a municipality not far from the town of Nova Gradiška, was the scene last month of the 13th Rešetari Meeting of Poets, gathering homeland and emigrant Croatian poets.

O OBJEDU I OBJEDOVANJU

U rujanskom broju hrvatskoga izdanja mjesečnika *Reader's Digest* pročitala sam kako je neki dječak, imenom Gilbert, *objedovao* tri puta dnevno. Iz konteksta je bilo savršeno jasno da je dječak zapravo *jeo* tri obroka dnevno (u jutro, po sredini dana i na večer). U hrvatskom jeziku riječ *objed* ima samo jedno značenje: glavni obrok u jednom danu, u pravilu po sredini dana. Sukladno tomu, glagol *objedovati* znači: blagovati objed. Riječi *objed* i *objedovati* u različitim su glasovnim inačicama uobičajene u velikom dijelu hrvatskoga naroda, u brojnim mjesnim govorima, npr. u štokavskom Dubrovniku *objed* i *objedovati*; u kajkavskom Varaždinu *obet* i *obedovati*; u pomurskih Hrvata kajkavaca u Mađarskoj *obed*; u čakavskoj Crikvenici, u Vrbniku na Krku, u Kolanu na Pagu *obed* i *obedvat*; u Brusju na Hvaru te u govoru grada Splita *obid* i *obidvat*, u Hrvata u Gradišću često *obed* i *obidvat*, itd. Budući da su u 20. stoljeću u književnom jeziku te dvije riječi postupno potiskivane imenicom *ručak* i glagolom *ručati*, dogodilo se, eto, da pojedinci znaju kako hrvatskomu jeziku pripadaju imenica *objed* i glagol *objedovati*, ali im ne znaju točno značenje.

Spomenuto neznanje nije izdvojen slučaj. Kada smo protekloga ljeta u Hrvatskom povijesnom institutu u Beču organizirali tečaj njemačkoga jezika za studente hrvatskih sveu-

Piše: Sanja Vulić

čilišta, u oglasu smo naveli da je u cijenu tečaja uključen smještaj i svakodnevni objed. Jedan od studenata koji se zanimao za tečaj upitao je znači li *objed* tri dnevna obroka. Njemu je ta tipično hrvatska riječ zapravo bila nepoznata, i samo je iz korijena *jed* shvatio da je značenje povezano s jelom. Na isti je način i novinar navedenoga mjesečnika sebi objasnio značenje glagola *objedovati*.

Naravno, i imenica *objed* i glagol *objedovati* sastavnim su dijelom rječnika normiranoga hrvatskoga književnoga jezika, pa nije teško doznati njihovo značenje. Ali znatno više od spoznaje

da se Hrvati ne služe rječnikom vlastitoga jezika, zabrinjava činjenica što tako slabo poznaju riječi svoga jezika, i to riječi koje bi im trebale biti posve obične.

Takvomu stanju nedvojbeno iz dana u dan sve više pridonose mediji, osobito televizija i internet koji kao da se natječu u rastakanju normiranoga hrvatskoga književnoga jezika. Djeca i mladi izlaze iz škola i sa sveučilišta sa sve manje znanja i sa sve višim ocjenama. U hrvatskom se društvu može u bilo kom pogledu postići uspjeh na društvenoj ljestvici i s lošom jezičnom kulturom, kao i s lošim poznavanjem svih drugih nacionalnih vrijednosti. U takvim se okolnostima pozitivan pomak može postići samo velikom ljubavlju prema vlastitom jeziku i narodu, te ustrajnošću i upornošću i onda kada se takav napor čini beznađnim i uzaludnim. ■

MANJINSKE VIJESTI

NAGRADA ZA PETRA REŠETARIĆA

AUSTRIJA – TV-novinar Petar Rešetarić primio je Gradišćansku novinarsku nagradu 2010. Ovaj gradišćanski Hrvat,

rođen u selu Stinjakima u južnom Gradišću, popularan je voditelj raznih emisija austrijske TV-kuće ORF. Prigodom primanja nagrade rekao je da je asimilirani gradišćanski Hrvat. Petar Rešetarić poznat je po tome što televizijskoj publici objašnjava kompleksan svijet pravosuđa. Gradišćansku novinarsku nagradu, koja je utemeljena prije deset godina, primila je i Redakcija za narodne grupe ORF-a Gradišće.

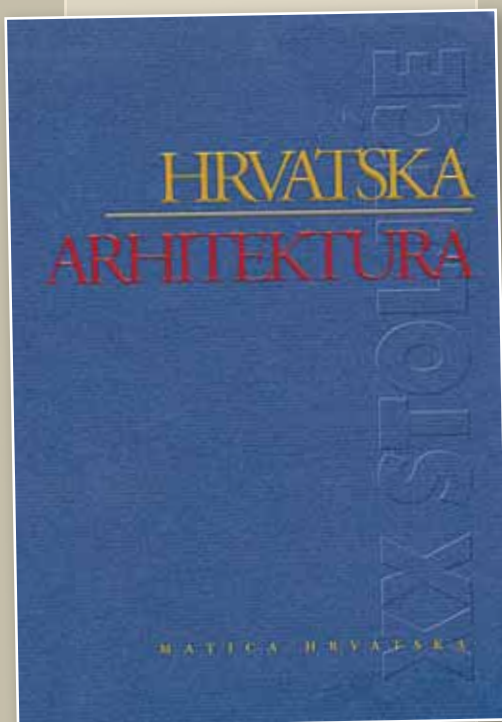
“SUVREMENO HRVATSKO KIPARSTVO” U PEČUHU

MAĐARSKA – U izložbenom prostoru Cela Septichora u Pečuhu otvorena je izložba “Suvremeno hrvatsko kiparstvo”. To je projekt Ministarstva kulture RH, kojim je pridonijelo obilježavanju Pečuha kao europske prijestolnice kulture u 2010. Ova izložba čini jedan od dvadesetak kulturnih programa Hrvatske koji su bili realizirani tijekom godine. Izložbu je otvorio ministar kulture Božo Biškupić uz nazočnost načelnika grada Pečuha Zsolta Páve te veleposlanika RH u Budimpešti Ivana Bandića i generalne konzulice u Pečuhu Ljiljane Pancirov.

OBLJETNICA TAMBURAŠKOG ORKESTRA “IVAN VUKOVIĆ”

AUSTRIJA – Tamburaški orkestar “Ivan Vuković” iz gradišćanskohrvatskog mjesta Pandorfa proslavio je 40. obljetnicu u prepunoj kazališnoj dvorani u Bruki. Nedvojbeno zaslužuju epitet jednoga od najboljih i najpopularnijih tamburaških društava u Gradišću. To potvrđuje i zlatna plaketa “Tambura Paje Kolarića”, koju su osvojili u svibnju ove godine na Festivalu hrvatske tamburaške glazbe u Osijeku. Izvedena programska raznolikost na proslavi, od hrvatskih pjesama iz opera i mjuzikla do narodne pjesme, otkriva nam kvalitete orkestra kada je u pitanju vrsta djela ili interpretativni i tehnički zahtjevi. Voditelj orkestra Jive Maszl nalazi se na čelu orkestra već 20 godina i nastavlja tradiciju koju su utemeljili 1969. godine župnik Joško Palković i prof. Dragan Rajlušić. Orkestar je ime dobio po Ivanu Vukoviću (1876. -1957.), učitelju, glazbeniku, skladatelju i zborovodi.

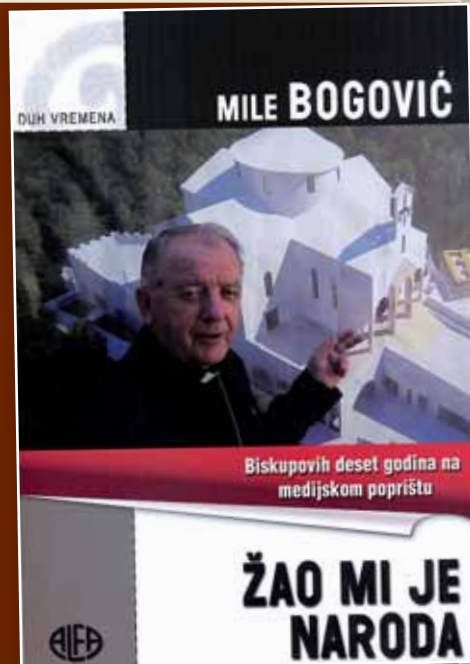

HRVATSKA ARHITEKTURA XX. STOLJEĆA

Izvršna knjiga "Hrvatska arhitektura XX. stoljeća" u izdanju Matice hrvatske nudi susret s fascinantnom poviješću i sadašnjošću hrvatske i svjetske arhitekture. Opsežna, uzbudljiva, prepuna zanimljivih podataka, knjiga koju je u ime Matice uredila Jelena Hekman, a stručno dr. Tomislav Premerl, nudi susret s fascinantom poviješću i aktualnim problemima hrvatske i svjetske arhitekture te dokazuje da se o najkompleksnijoj od svih umjetnosti može pisati pitko i jasno. Riječju, knjiga je to koju su s puno strasti pisali vrhunski stručnjaci, koja odgovara na probleme današnje gradnje, a namijenjena je ne samo stručnjacima, već i najširem krugu čitatelja. Štoviše, dr. Premerl otvorio je vrata polemičkim tonovima te knjiga donosi tekstove koji napadaju arhitektonske anomalije i loš urbanizam, ali i nude, predlažu i daju konkretne odgovore na najvažnije probleme hrvatske arhitekture u globalnom kontekstu.

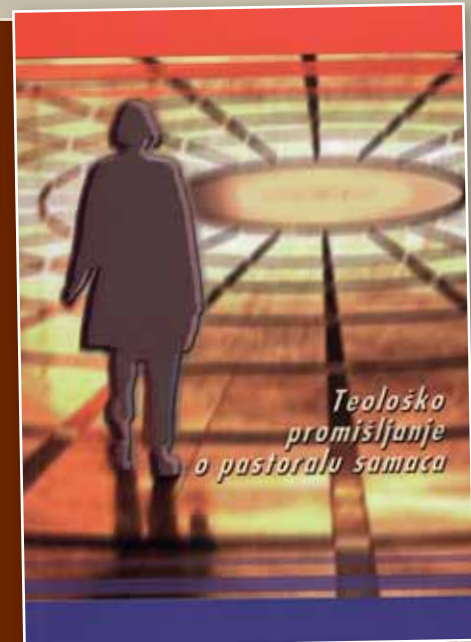
DIASPORA CROATICA - TEOLOŠKO PROMIŠLJENJE O PASTORALU SAMACA

Pred nama je još jedan u nizu zbornika s pastoralnih skupova hrvatskih pastoralnih djelatnika iz zapadne Europe pod nazivom "Teološko promišljanje o pastoralu samaca", koje već desetljećima uspješno organizira Hrvatski dušobrižnički ured iz Frankfurta na Majni. Zbornik donosi radove s pastoralnog skupa koji je održan od 5. do 9. listopada 2009. u Vinkovcima. U zborniku su predavanja dr. Ivica Raguža "Teološko tumačenje samaca", dr. Ivica Čatića "Samci u Svetom pismu", dr. Adolfa Polegubića "Samci u svjetovim institutima i laičkim udrugama", dr. Anđelka Akrapa "Samačka kućanstva u Hrvatskoj i odabranim europskim zemljama", dr. Pere Aračića "Pastoral samaca", a tu je i propovijed mons. dr. Đure Hranića koju je održao u Vinkovcima 6. listopada 2009., kao i tekstovi s predstavljanja prethodnih deset zbornika Hrvatskoga dušobrižničkog ureda iz Frankfurta, 11. svibnja 2010. godine u Zagrebu. (A. Polegubić)

MILE BOGOVIĆ, "ŽAO MI JE NARODA"

Knjiga mons. Mile Bogovića *Žao mi je naroda* donosi tekstove njegovih razgovora, izjava i različitih intervencija u kojima se očituju njegova beskompromisnost, čvrsta moralna stajališta i nepokolebljiva vjera u istinu i dobrotu kao dvije stožerne kreposti koje u današnjem svijetu najčešće izazivaju prezir i odbacivanje. Zamisao o izgradnji Crkve hrvatskih mučenika na Udbini koja je, uz uspostavu biskupije, svakako najvažniji životni projekt biskupa Mile Bogovića, često se osporavala. Deset godina njegova biskupovanja, deset godina njegova neiscrpnog zauzimanja za istinu i interese svoga naroda ujedno je deset godina velikih prijepora na političkom, društvenom i duhovnom području života svih građana naše zemlje. Posljednji tekst, objavljen početkom lipnja u Glasu Koncila, možda je jedan od najznačajnijih tekstova biskupa Mile Bogovića koji, na žalost, nije izazvao veću reakciju društveno-političkih ni crkvenih struktura unatoč tome što po svojim idejama zaslužuje pozornost i zastupa ono što nam je najpotrebnije - konačno smirivanje svih povijesnih strasti kojima je izranjeno čitavo hrvatsko tkivo.

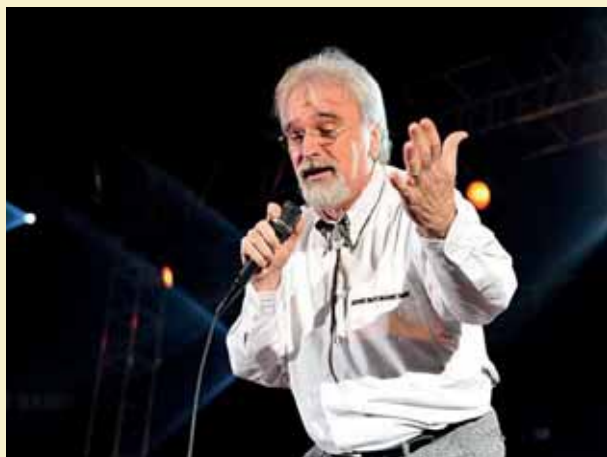

Mjesec dana hrvatskih melodija u Beču

Festival hrvatske glazbe u Beču održava se šesti put u austrijskoj prijestolnici od 2. studenoga do 5. prosinca. Na njemu sudjeluje više od sto izvođača iz naše zemlje na 12 koncerata, a raspon je od klasične i tradicionalne glazbe do jazz i pop glazbe. "Iako smo i u drugim gradovima, poput Berlina i Moskve, pokušavali ostvariti ovakvu glazbenu suradnju i kontinuitet manifestacije, jedino smo u Beču uspjeli", rekao je ravnatelj Koncertne direkcije Zagreb Davor Žagar u čijoj je organizaciji održan i ovaj festival. Koliku, pak, važnost uživa ova manifestacija, pokazuje i podatak su otvorenju nazočili i hrvatski i austrijski predsjednik. Producent Davor Merkaš istaknuo je koliko su u održavanju ove manifestacije u ovoj kriznoj godini pomogli i sami izvođači koji su se odrekli dijela honorara, a ponajviše ističe Gibonija i Matiju Dedića, koji su pristali sudjelovati za simbolične iznose.

Novi album Zlatka Pejakovića

Popularni pjevač zabavne glazbe Zlatko Pejaković nakon dužeg izbivanja s glazbene scene vratio se na velika vrata s novim albumom "Zlatko 2010" u izdanju diskografske kuće Hit Records. Da je riječ o albumu pred kojim je iznimna popularnost govori i najavni singl s albuma "Siromah sam, nije me sramota" koji je 16 tjedana bio na prvome mjestu nacionalne top-ljestvice Hr Top 20. Zlatko Pejaković nastavlja sa singlovima pa će se na radijskim postajama čuti pjesma "Imam malo želja" za koju glazbu potpisuje sam Zlatko Pejaković, tekst dolazi od Fayo, a za aranžman je zaslužan Hrvoje Grčević. Nesumnjivo je da će i ovaj singl osvojiti slušateljstvo s obzirom na to da je album izazvao veliko zanimanje javnosti, što je Zlatko potvrdio velikim koncertom na splitskim Gripama.

Ivo Pogorelić oduševio publiku u Schaffhausenu

Proslavljeni hrvatski pijanist Ivo Pogorelić nastupio je u crkvi svetog Ivana u švicarskom Schaffhausenu te mnogobrojnoj publici priuštio maestralno izvođenje glazbenih djela Ludwiga van Beethovena, Jeana Sibeliusa te Mauricea Ravela. Pogoreličev jednoipolsatni koncert održan je u sklopu Schaffhauser Meisterkonzerte na kojima su već nastupili Giora Feidman, Vesselina Kasarova te Andras Schiff. Nakon koncerta Pogorelić se tri puta vraćao na binu praćen burnim pljeskom oduševljene publike. Na koncert su došli i učenici Hrvatske dopunske škole iz Schaffhausena koji su sa zanimanjem saslušali Pogoreličeve izvedbe poznatih glazbenih majstora. Na kraju koncerta poznati glazbenik podijelio je okupljenima autograme pa je kratkotrajno druženje s učenicima Hrvatske dopunske škole i zabilježio. (H. Hrman, I. Ivić)

zabavna

- 1** **Jole**
- Bagrem bijeli
Hit Records
- 2** **Jelena Rozga & Željko Samardžić**
- Ima nade
Hit Records & Tonika
- 3** **Jasmin Stavros**
- Žene
Hit Records
- 4** **Mate Bulić**
- Neretva
Hit Records
- 5** **Leo**
- Bolji nego ja
Hit Records
- 6** **Sandi Cenov**
- Zbog jedne Lane
Hit Records
- 7** **Neda Ukraden**
- Da se nađemo na pola puta
Hit Records
- 8** **Jelena Rozga & klapa Iskon**
- Ostavit ću svitlo
Tonika & Hit Records
- 9** **Vedrana Vukojević**
- Zabranjeno
Nema
- 10** **Zlatko Pejaković**
- Siromah sam, nije me sramota
Hit Records

Klapa Tamarin osvojila još jedno priznanje

Nizu nagrada i priznanja koja ženska klapa Tamarin iz Vranjica osvaja posljednje vrijeme pridružilo se još jedno i to srebrno odličje osvojeno na međunarodnom natjecanju pjevačkih zborova, *International Koorfestival Tonen 2010*, koji je nedavno održan u Den Haagu. Natjecanje se održavalo u dvjema kategorijama, sakralnoj i folklornoj glazbi, a ženska klapa Tamarin odlučila se na folklornu kategoriju. Predstavila se dalmatinskim narodnim pjesmama i u zadanom terminu otpjevala pet pjesama pred međunarodnim žirijem. I HMI je ponosan na uspjehe klape Tamarin jer je u organizaciji splitskog ureda nastupila Hrvatima u Makedoniji, Crnoj Gori i Švicarskoj.

pop&rock

- 1** **Gibonni**
- Toleranca
Dallas
- 2** **Toše Proeski**
- Još uvijek sanjam da smo zajedno
Hit Records
- 3** **Tony Cetinski**
- Dobra ti noć bivša ljubavi
Hit Records
- 4** **Nina Badrić**
- Znam te ja
Hit Records
- 5** **Teška industrija**
- Dolje južno
Hit Records
- 6** **Maja Vučić**
- Bit će ti žao
Menart
- 7** **Franka Batelić**
- Na tvojim rukama
Hit Records
- 8** **Feminem**
- Lako je sve
Croatia Records/Campus
- 9** **Luka Belani**
- Guarded by Angels
Aquarius Records
- 10** **T.B.F.**
- Fantastična (unplugged)
Menart

Julije Njikoš 1924. - 2010.

Doajen hrvatske tamburaške glazbe Julije Njikoš preminuo je 27. listopada u Zagrebu. Rođen je u Osijeku 1924. godine, a gotovo je sedamdeset godina prisutan u hrvatskome glazbenom životu. Tijekom melografskog djelovanja zapisao je više od četiri tisuće narodnih pjesama, koje je objavio u desetak knjiga. U rodnom Osijeku utemeljio je Tamburaški orkestar Radio Osijeka te Međunarodni festival tamburaške glazbe. Bio je među osni-

vačima mnogih drugih tamburaških festivala. Vodio je društvo "Josip Kraš" i "Pajo Kolarić". Kao skladatelj potpisuje Slavonsku rapsodiju, kantatu Šokadiju... Dobitnik je niza nagrada, među njima su Porin za životno djelo te Nagrada F. K. Kuhač za izniman doprinos očuvanju hrvatske glazbene baštine. Uz suprugu Veru Svobodu desetljećima je promicao hrvatsku pučku glazbenu tradiciju kontinentalne Hrvatske, posebice Slavonije.

Milijuni svijeća na blagdan Svih svetih

Građani su 1. studenog, na blagdan Svih svetih, obišli groblja i počivališta svojih najmilijih. U Zagrebu je bilo dostojanstveno na Mirogoju, Miroševcu i Markovu polju. Tako je bilo diljem Hrvatske. Vukovarci su ga obilježili obilazeći posljednja počivališta članova svojih obitelji i prijatelja, gdje su položili cvijeće i zapalili svijeće. Mnogi su bili i na Memorijalnom groblju žrtava iz Domovinskog rata, na kojem su pokopani hrvatski branitelji i civili poginuli u Domovinskom ratu te branitelji, hrvatski ratni vojni invalidi i članovi njihovih obitelji.

HNK Šibenik dobio svečani zastor

U šibenskome Hrvatskome narodnom kazalištu (HNK) javnosti je prvi put predstavljen svečani kazališni zastor nazvan "Šibenska molitva" koji je izradio umjetnik Matko Trebotić. Zastor je prikazan prilikom premijere opere G. C. Menottija "Medij", nastale u produkciji šibenskog kazališta nakon 97 godina stanke. Umjetnik Trebotić oslikao je zastor mnogobrojnim motivima Šibenika, a na sredinu je upisao stihove pjesme "Šibenska molitva", jednog od prvih hrvatskih poznatih latiničnih zapisa iz 14. stoljeća. Izradu zastora, koji vrijedi oko 60.000 eura, početkom godine naručio je grad Šibenik u povodu 140. obljetnice šibenske kazališne kuće. Zastor su financirali Jadranska banka (većim dijelom) te grad Šibenik.

Zagrebačka uspinjača proslavila 120 godina

Zagrebačka uspinjača, simbol Zagreba i nezaobilazna turistička atrakcija, proslavila je svoju 120. obljetnicu. Tim povodom Zagrebački električni tramvaj (ZET), koji se brine o uspinjači od 1929., priredio je za Zagrepčane i njihove goste prigodan program koji su otvorile Zagrebačke mažoretkinje i Puhčki orkestar ZET-a na donjoj postaji uspinjače. Mnogo je onih koji se voze uspinjačom povremeno, bez svakidašnje žurbe, pa je doživljavaju kao dobru zagrebačku tradiciju, a posebno je vole zaljubljeni i djeca koja se jedina voze radi vožnje pa se nerijetko provozaju uspinjačom nekoliko puta zaredom. Dok je radila na paru, uspinjača bi često stala ili uopće ne bi krenula pa su je Zagrepčani prozvali "zapinjača", no sve se promijenilo 1934. kad je dobila električni pogon.

Smjene straže Kravat-pukovnije

U povodu ovogodišnjega Dana kravate, koji se obilježava 18. listopada, na Markovu trgu priređen je svečani nastup Počasne satnije Kravat-pukovnije, a predsjednik Hrvatskog sabora Luka Bebić izvršio je pregled postroja i inaugurirao zastavu Počasne satnije. Nakon postrojavanja petnaestak pripadnika Počasne satnije, uz sudjelovanje konjanika, održana je ceremonija postavljanja straže te je satnija prošla ophodnju Trgom bana Jelačića do Kaptola gdje je, ispred zagrebačke katedrale, ponovno izvela smjenu straže.

Svečanost antičkih Grka u Klovićevim dvorima

Prva velika sinteza antičke grčke baštine na hrvatskom tlu, tematska izložba "Antički Grci na tlu Hrvatske" otvorena je u Galeriji Klovićevi dvori. Mnoštvo vrijedne građe, među kojima i vrhunski primjerci poput brončane glave Artemide, brončane skulpture Apoksiomena i kamenog reljefa Kairosa, svjedoče, kako je na otvorenju izložbe rekla njezina autorica Jasminka Poklečki Stošić, kako je grčkom kolonizacijom jadranske obale započetom u šestom stoljeću prije Krista postala dijelom fenomena velike grčke civilizacije na kojoj i danas počivaju temelji europske kulture. Velik broj izložaka, njih čak 480 - keramike, amfora, novčića, dijelova vojne opreme, nakita, natpisa i skulptura, i grčke i lokalne proizvodnje, prema riječima J. Poklečki Stošić, istovremeno govore o kolonizatorima, ali i o starosjediocima na koje su utjecali.

Cro-a-Porter Black u shopping centru Westgate

Tjedan mode Cro-a-Porter održan je nedavno u Zagrebu. Riječ je o prvome domaćem tjednu mode s jasno postavljenim standardima predstavljanja autorske kolekcije domaćih dizajnera, a utemeljen je 2003. godine. S dvije sezone godišnje, ujedno je i projekt s najduljom tradicijom u Hrvatskoj prema navedenim standardima. Uveo je revolucionarne pomake u produkciji te približio hrvatsku modu svjetskim standardima.

OLIĆ NA OPERACIJU - PAUZIRA ŠEST MJESECI

Ivica Olić baš nema sreće ove sezone. Hrvatski nogometni reprezentativac morat će na operaciju u SAD zbog teške ozljede meniska lijevoga koljena, koja i nakon zahvata zahtijeva najmanje šest mjeseci mirovanja. Olić je tijekom karijere često ozljeđivan pa je imao duge pauze, ali uvijek bi se vraćao i ranije nego što su mu predviđali. U takav rasplet vjeruje i izbornik Slaven Bilić. "Za dva tjedna čeka nas dvoboj protiv Malte, a to možemo i moramo odraditi bez Olića. Ne znamo hoće li kasnije biti spreman, ali ga čekamo, jer znamo da će se vratiti. Prva nam je iduća kvalifikacijska utakmica krajem ožujka sljedeće godine protiv Gruzije", rekao je izbornik Bilić. Ivica Olić je tako nakon loma nosne kosti u dvoboju Hrvatske i Izraela doživio još jednu ozljedu koja mu je u jednome trenutku mogla uništiti i karijeru. Nije tajna da je dugo trpio bolove u lijevome koljenu. To je do sada rješavao analgeticima i vježbanjem, ali operacija je očito bila neizbježna. No, ne sumnjamo da će se veliki borac Ivica Olić vratiti, kao i uvijek.

DINAMO POBIJEDIO - HAJDUK IZGUBIO

Uspjeh zagrebačke momčadi na gostovanju protiv Bruggea (2 : 0) u skupini Europske lige izvrstan je rezultat koji Dinamo daje nadu za daljnji plasman. Dinamo sad ovisi sam o sebi i to što je napravio u dosadašnjem dijelu europske sezone je dobro za hrvatski nogomet. Hajduk je očito znatno slabija momčad od ruskog Zenita koji se u Splitu pojavio s pričuvnom postavom i na lak način obavio posao. Rusi su osvojili sva tri boda. Hajduk se na kraju utakmice vratio, stekao nadu, no to je bilo opet samo na krilima euforije... I u našem hrvatskom prvenstvu razlika između Dinama i Hajduka se povećala na tri boda.

LJUBIČIĆ OSTVARIO 400. POBJEDU NA TOURU

Hrvatski tenisač Ivan Ljubičić pobjedom u četvrtfinalu ATP-turnira u Montpellieru nad Fincem Jarkkom Nieminenom s 4 : 6, 6 : 3, 7 : 6 (5) ostvario je 400. pobjedu na Touru. Najstariji tenisač u topu 20 postao je tek deveti aktivni tenisač kojemu je to pošlo za rukom. Tek po jedna iskorištena prilika za "break" bila je dovoljna Nieminenom i Ljubičiću da osvoje po set, dok je pobjednik izjednačenog dvoboja odlučan tek u "tie-breaku" trećeg seta.

ODBOJKAŠICE OSTALE BEZ DRUGOG KRUGA

Hrvatska ženska odbojkaška reprezentacija oprostila se već nakon prvoga kruga od Svjetskog prvenstva u Japanu. Izabranice Miroslava Aksentijevića kući se vraćaju s dvije pobjede. Natjecanje su otvorile i zatvorile pobjedama protiv Kube u prvom kolu, odnosno Kazahstana u petom kolu, oba puta po 3 : 0. Problem su, međutim, bili visoki porazi koje su naše odbojkašice upisale u ostala tri meča (SAD, Tajland i Njemačka). Maja Poljak i društvo u igri za prolaz u drugi krug bile su sve do posljednjega kola, a na kraju im je za prolaz među 16 najboljih nedostajalo samo 16 bodova. "Vrlo sam ponosan na sve cure. U Japan smo stigli dosta kasno i cijelo vrijeme se mučili s prilagodbom na vremensku razliku. No, nisam uopće razočaran. Štoviše, mi smo u Japan i došli po dvije pobjede. Ova ekipa će sada samo rasti. Za godinu dana je Europsko prvenstvo u Italiji i Srbiji, a tu će ova ekipa uz kvalitetan rad biti na visokoj razini", rekao izbornik Aksentijević.

HRVATSKI ČETVERAC NA PARIĆE OSVOJIO ZLATO!

Hrvatska veslačka posada u četvercu na pariće pobijedila je u A-finalu Svjetskog prvenstva na jezeru Karapiru osvojivši time na Novom Zelandu zlatnu medalju. David Šain, Martin Sinković, Damir Martin i Valent Sinković pobijedili su Talijane silovitim finišom u posljednjih 500 metara utrke. Na toj su im dionici pobjegli točno sekundu i 69 stotinki. U polufinalu hrvatska posada je odveslala dionicu za fantastičnih 5 : 41,44, što je samo pet sekundi sporije vrijeme od najboljeg rezultata ikad odveslanog na ovoj disciplini. Rezultat u Novom Zelandu kruna je na kraju fantastične sezone za velike hrvatske uzdanice na Olimpijskim igrama u Londonu. Sinkovići, Šain i Martin ove su godine pobijedili u ukupnom poretku Svjetskog kupa, osvojili zlato na Svjetskom prvenstvu za veslače do 23 godine, te srebro na Europskom prvenstvu.

NA KRAJU OTON

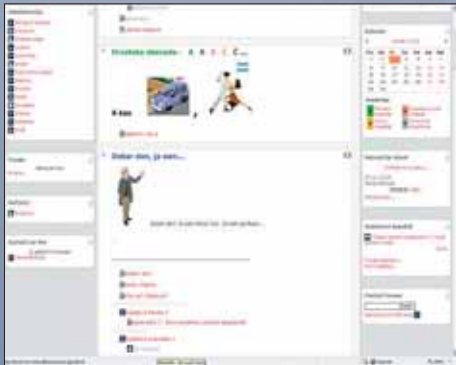

- Zamisli kako bi bilo hladno da nije era globalnog zatopljenja!

HiT-1

Hrvatski internetski tečaj

1. ožujka – 31. svibnja 2011.

- e-tečaj hrvatskoga jezika
- tečaj za odrasle na početnoj razini znanja
- jezično-komunikacijski i kulturološki sadržaji
- zadatci za samoprovjeru znanja
- voditelji tečaja -iskusni profesori hrvatskoga kao drugoga jezika
- potrebna temeljna računalna znanja

www.matis.hr

Organizatori

Hrvatska matica iseljenika

Sveučilište u Zagrebu

Sveučilišni računski centar Srce